

HRVATSKI SABOR

2498

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU KAZNENOG ZAKONA

Proglašavam Kazneni zakon, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 21. listopada 2011. godine.

Klasa: 011-01/11-01/186

Urbroj: 71-05-03/1-11-2

Zagreb, 26. listopada 2011.

Predsjednik
Republike
Hrvatske
**prof. dr. sc. Ivo
Josipović, v. r.**

KAZNENI ZAKON

OPĆI DIO

GLAVA PRVA (I.) TEMELJNE ODREDBE

Temelj i ograničenje kaznenopravne prisile

Članak 1.

Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako povređuju ili ugrožavaju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.

Načelo zakonitosti

Članak 2.

Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna ili druga kaznenopravna sankcija koja nije bila određena zakonom.

Načelo primjene blažeg zakona i vremensko važenje kaznenog zakonodavstva

Članak 3.

(1) Prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako se zakon nakon počinjenja kaznenog djela, a prije donošenja pravomoćne presude, izmijeni jednom ili više puta, primijenit će se zakon koji je najblaži za počinitelja.

(3) Ako se u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka izmijeni naziv ili opis kaznenog djela, sud će ispitati postoji li pravni kontinuitet tako da činjenično stanje podvede pod biće odgovarajućeg kaznenog djela iz novog zakona pa ako utvrdi da postoji, primijenit će zakon koji je blaži za počinitelja. Nema kaznenog djela ako pravni kontinuitet ne postoji.

(4) Izmijeni li se zakon za vrijeme počinjenja kaznenog djela, primijenit će se zakon koji je bio na snazi u vrijeme dovršenja radnje.

(5) Zakon koji je na snazi samo za određeno vrijeme primijenit će se na kaznena djela počinjena u tom vremenu i nakon njegova prestanka važenja ako zakonom nije drukčije propisano.

Načelo krivnje

Članak 4.

Nitko ne može biti kažnjen ako nije kriv za počinjeno kazneno djelo.

Načelo oduzimanja imovinske koristi

Članak 5.

Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom.

GLAVA DRUGA (II.)

PRIMJENA KAZNENOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE

Primjena Općeg dijela Kaznenog zakona

Članak 6.

Odredbe Općeg dijela ovoga Zakona odnose se na kaznena djela propisana ovim Zakonom i drugim zakonima.

Primjena kaznenog zakonodavstva prema mladim osobama

Članak 7.

(1) Kazneno zakonodavstvo ne primjenjuje se prema djetetu koje u vrijeme počinjenja djela nije navršilo četrnaest godina.

(2) Prema osobi koja je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršila četrnaest godina, a nije još navršila dvadeset i jednu godinu primjenjuje se ovaj Zakon ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Vrijeme počinjenja kaznenog djela

Članak 8.

(1) Kazneno djelo je počinjeno u vrijeme kad je počinitelj poduzeo radnju ili je bio dužan poduzeti radnju, bez obzira na to kad je nastupila posljedica iz zakonskog opisa kaznenog djela.

(2) Sastoji li se počiniteljeva djelatnost iz više vremenski odvojenih radnji, djelo je počinjeno danom posljednje radnje, a kod kaznenih djela kod kojih radnja traje, danom prestanka radnje.

Mjesto počinjenja kaznenog djela

Članak 9.

(1) Kazneno djelo počinjeno je u mjestu gdje je počinitelj radio ili bio dužan raditi i u mjestu gdje je u cijelosti ili djelomično nastupila posljedica iz zakonskog opisa kaznenog djela ili je prema njegovoj zamisli trebala nastupiti.

(2) U slučajevima sudioništva kazneno je djelo počinjeno u mjestu određenom u stavku 1. ovoga članka i u mjestu gdje je bilo koji od sudionika radio ili bio dužan raditi ili gdje je prema njegovoj zamisli posljedica iz zakonskog opisa kaznenog djela trebala nastupiti.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena na području Republike Hrvatske

Članak 10.

Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se na svakoga tko počini kazneno djelo na njezinu području.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena na brodu ili zrakoplovu Republike Hrvatske

Članak 11.

Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se i na svakoga tko počini kazneno djelo na domaćem brodu ili zrakoplovu, bez obzira na to gdje se brod ili zrakoplov nalazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela.

Posebnosti glede pokretanja kaznenog postupka za kaznena djela počinjena na području Republike Hrvatske, njezinom brodu ili zrakoplovu

Članak 12.

(1) Kad je u slučaju primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske prema odredbama članka 10. i članka 11. ovoga Zakona kazneni postupak pravomoćno dovršen u stranoj državi, kazneni postupak u Republici Hrvatskoj pokrenut će se po odobrenju glavnog državnog odvjetnika.

(2) Kazneni postupak radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske prema odredbama članka 10. i članka 11. ovoga Zakona neće se pokrenuti protiv počinitelja kaznenog djela koje je, osim na području Republike Hrvatske, počinjeno i na području države ugovornice Konvencije o provedbi Sporazuma iz Schengena u kojoj je za to djelo kazneni postupak pravomoćno dovršen.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena izvan Republike Hrvatske protiv njezinog pravnog interesa

Članak 13.

Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema svakome tko izvan njezina područja počini:

1. kazneno djelo protiv Republike Hrvatske iz Glave XXXII. ovoga Zakona,
2. kazneno djelo krivotvorenja novca, vrijednosnih papira i znakova za vrijednost Republike Hrvatske iz članka 274., članka 275. i članka 276. ovoga Zakona,
3. kazneno djelo protiv hrvatskog državnog dužnosnika ili službenika u vezi s njegovom službom,
4. kazneno djelo davanja lažnog iskaza iz članka 305. ovoga Zakona, ako je lažni iskaz dan u postupku pred hrvatskim nadležnim tijelima,
5. kaznena djela protiv biračkog prava iz Glave XXXI. ovoga Zakona,
6. kazneno djelo iz članka 193., članka 194., članka 196., članka 197. i članka 198. ovoga Zakona kad je počinjeno u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, epikontinentalnom pojasu ili na otvorenom moru.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela koja izvan područja Republike Hrvatske počine njezini državljani

Članak 14.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema hrvatskom državljaninu i osobi koja ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, koja izvan područja Republike Hrvatske počini bilo koje drugo kazneno djelo osim onih koja su obuhvaćena

odredbama iz članka 13. i članka 16. ovoga Zakona, ako je to kazneno djelo kažnjivo i prema zakonu države u kojoj je počinjeno.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primijenit će se i kad počinitelj stekne hrvatsko državljanstvo nakon počinjenja kaznenog djela.

(3) U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka kod kaznenih djela iz članka 115. stavka 3. i 4., članka 116., članka 153., članka 154., članka 158., članka 161., članka 162., članka 163., članka 164., članka 166. i članka 169. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela kod kojih je to predviđeno međunarodnim ugovorom kojeg je Republika Hrvatska stranka, kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primijenit će se i kad kazneno djelo nije kažnjivo prema zakonu države u kojoj je počinjeno.

(4) Kad hrvatski državljani sudjeluju u mirovnim operacijama ili drugim međunarodnim aktivnostima izvan područja Republike Hrvatske i u takvim operacijama ili aktivnostima počine kazneno djelo, primjena zakonodavstva Republike Hrvatske ravnat će se prema odredbama ovog Zakona, ako međunarodnim ugovorom kojeg je Republika Hrvatska stranka nije predviđeno drugačije.

***Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena protiv državljanina
Republike Hrvatske izvan njezina područja***

Članak 15.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske prema državljaninu Republike Hrvatske, osobi koja ima prebivalište u Republici Hrvatskoj ili pravnoj osobi registriranoj u Republici Hrvatskoj počini bilo koje kazneno djelo koje nije obuhvaćeno odredbom iz članka 13. i članka 16. ovoga Zakona, ako je to kazneno djelo kažnjivo i prema zakonu države u kojoj je počinjeno.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud ne može izreći težu kaznu od one koja je propisana zakonom zemlje u kojoj je kazneno djelo počinjeno.

***Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih
međunarodnim pravom počinjena izvan područja Republike Hrvatske***

Članak 16.

Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema svakome tko izvan njezina područja počini kazneno djelo iz članka 88., članka 90., članka 91., članka 97., članka 104., članka 105. i članka 106. ovoga Zakona, kao i kazneno djelo koje je Republika Hrvatska prema međunarodnom ugovoru obvezna kažnjavati i kada je počinjeno izvan područja Republike Hrvatske.

***Primjena kaznenog zakonodavstva za ostala kaznena djela počinjena izvan područja
Republike Hrvatske***

Članak 17.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske počini kazneno djelo za koje se po hrvatskom zakonodavstvu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a ne radi se o slučajevima iz članka 13. do 16. ovoga Zakona, ako je to kazneno djelo kažnjivo i prema zakonu države u kojoj je počinjeno i ako je izručenje počinitelja zakonom ili međunarodnim ugovorom dopušteno, ali do njega nije došlo.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud ne može izreći težu kaznu od one koja je propisana zakonom zemlje u kojoj je kazneno djelo počinjeno.

Posebnosti glede pokretanja kaznenog postupka za kaznena djela počinjena izvan područja Republike Hrvatske

Članak 18.

(1) Kad je u slučaju primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske prema odredbama članka 13. ovoga Zakona kazneni postupak pravomoćno dovršen u stranoj državi, glavni državni odvjetnik može odustati od kaznenog progona.

(2) U slučajevima iz članka 14., članka 15. i članka 17. ovoga Zakona kazneni postupak radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske neće se pokrenuti:

1. ako je pravomoćnom presudom izrečena kazna izvršena ili je u postupku izvršenja ili više ne može biti izvršena prema zakonu države u kojoj je osoba osuđena,

2. ako je počinitelj u stranoj državi pravomoćnom presudom oslobođen ili mu je kazna po zakonu države u kojoj je kazneno djelo počinio oproštena,

3. ako se kazneno djelo po zakonu države u kojoj je počinjeno progoni po prijedlogu ili privatnoj tužbi, a takav prijedlog ili tužba nisu podneseni, ili je nastupila zastara kaznenog progona.

(3) U slučaju iz članka 16. ovoga Zakona kazneni postupak radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske može se pokrenuti ako kazneni progon nije pokrenut pred Međunarodnim kaznenim sudom ili sudom druge države ili ako se ne može očekivati provođenje pravičnog postupka pred sudom države u kojoj je kazneno djelo počinjeno, sudom države čiji je počinitelj državljanin ili drugim sudom koji je nadležan za suđenje. Ako je kazneni postupak proveden u drugoj državi suprotno međunarodno priznatim standardima pravičnog suđenja kazneni postupak može se pokrenuti samo uz odobrenje glavnog državnog odvjetnika.

(4) U slučaju iz članka 14., članka 15., članka 16. i članka 17. ovoga Zakona kazneni postupak će se pokrenuti samo ako se počinitelj nalazi na području Republike Hrvatske.

Uračunavanje oduzimanja slobode i izvršenih kaznenopravnih sankcija u stranoj državi

Članak 19.

U slučajevima primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske, vrijeme provedeno u pritvoru, istražnom zatvoru ili na izdržavanju kazne, kao i svako drugo oduzimanje slobode u stranoj državi, uračunat će se u kaznu zatvora koju izrekne domaći sud za isto kazneno djelo. Druge izvršene kaznenopravne sankcije uračunat će se prema pravičnoj ocjeni suda.

GLAVA TREĆA (III.) KAZNENO DJELO

Nacin počinjenja kaznenog djela

Članak 20.

- (1) Kazneno djelo može se počiniti činjenjem ili nečinjenjem.
- (2) Tko propusti spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice kaznenog djela odgovarat će za nečinjenje ako je pravno obvezan spriječiti nastupanje takve posljedice i ako je propuštanje po djelovanju i značenju jednako počinjenju tog djela činjenjem.
- (3) Počinitelj koji je kazneno djelo počinio nečinjenjem može se blaže kazniti, osim ako se radi o kaznenom djelu koje se može počiniti samo nečinjenjem.

Nužna obrana

Članak 21.

- (1) Isključena je protupravnost djela počinjenog u nužnoj obrani.
- (2) Nužna je ona obrana koja je prijeko potrebna da se od sebe ili drugoga odbije istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad.
- (3) Počinitelj koji prekorači granice nužne obrane može se blaže kazniti.
- (4) Nije kriv tko prekorači granice nužne obrane zbog ispričive jake prepasti prouzročene napadom.

Krajnja nužda

Članak 22.

- (1) Isključena je protupravnost djela počinjenog radi toga da se od sebe ili drugoga otkloni istodobna opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti ako je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.
- (2) Nije kriv tko počinu protupravnu radnju da bi od sebe ili drugoga otklonio istodobnu neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti ako zlo koje je počinjeno nije bilo nerazmjerno teže od zla koje je prijetilo i ako nije bio dužan izložiti se opasnosti. Ako je takva osoba bila dužna izložiti se opasnosti, može se blaže kazniti.

(3) Ako je počinitelj bio u otklonljivoj zabludi o okolnostima iz stavka 2. ovoga članka koje isključuju krivnju, kaznit će se prema pravilima o nehaju kad zakon za počinjeno djelo propisuje kažnjavanje za nehaj.

Sastojci krivnje

Članak 23.

Kriv je za kazneno djelo počinitelj koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela bio ubrojav, koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, koji je bio svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno, a ne postoji nijedan ispričavajući razlog.

Neubrojivost

Članak 24.

(1) Neubrojiva osoba nije kriva i ne može joj se izreći kazna.

(2) Neubrojiva je osoba koja u vrijeme ostvarenja protupravnog djela nije mogla shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnog duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje.

(3) Prema osobi koja je u stanju neubrojivosti ostvarila protupravno djelo postupit će se prema odredbama Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.

(4) Neubrojivoj osobi može se izreći sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane približavanja, udaljenje iz zajedničkog kućanstva i zabrane pristupa Internetu.

Samoskrivljena neubrojivost

Članak 25.

Ne smatra se neubrojivim počinitelj koji se uporabom alkohola, droga ili na drugi način svojom krivnjom doveo u stanje u kojem nije mogao shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogao vladati svojom voljom, ako je u vrijeme kad se dovodio u takvo stanje kazneno djelo što ga je počinio bilo obuhvaćeno njegovom namjerom ili je glede tog kaznenog djela kod njega postojao nehaj, a zakon propisuje kažnjivost i za taj oblik krivnje.

Bitno smanjena ubrojivost

Članak 26.

Počinitelj koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela zbog nekog stanja iz članka 24. stavka 2. ovoga Zakona bio bitno smanjeno ubrojav može se blaže kazniti, ako do bitno smanjene ubrojivosti nije došlo samoskrivljeno sukladno članku 25. ovoga Zakona.

Kažnjivost za postupanje s namjerom i s nehajem

Članak 27.

(1) Kažnjivo je postupanje s namjerom da se počini kazneno djelo. Postupanje iz nehaja kažnjivo je samo kad je to zakonom izričito propisano.

(2) Teža kazna koju zakon propisuje za težu posljedicu kaznenog djela može se izreći kad je počinitelj glede te posljedice postupao barem s nehajem.

Namjera

Članak 28.

(1) Kazneno djelo može se počiniti s izravnom ili neizravnom namjerom.

(2) Počinitelj postupa s izravnom namjerom kad je svjestan obilježja kaznenog djela i hoće ili je siguran u njihovo ostvarenje.

(3) Počinitelj postupa s neizravnom namjerom kad je svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela pa na to pristaje.

Nehaj

Članak 29.

(1) Kazneno djelo može se počiniti sa svjesnim ili nesvjesnim nehajem.

(2) Počinitelj postupa sa svjesnim nehajem kad je svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela, ali lakomisljeno smatra da se to neće dogoditi ili da će to moći spriječiti.

(3) Počinitelj postupa s nesvjesnim nehajem kad nije svjestan da može ostvariti obilježja kaznenog djela, iako je prema okolnostima bio dužan i prema svojim osobnim svojstvima mogao biti svjestan te mogućnosti.

Zabluda o biću djela

Članak 30.

(1) Ne postupa s namjerom tko u vrijeme počinjenja djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonskog obilježja.

(2) Ako je zabluda iz stavka 1. ovoga članka bila otklonjiva, počinitelj će se kazniti za nehaj kad zakon za počinjeno djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

Zabluda o okolnostima koje isključuju protupravnost

Članak 31.

(1) Neće se kazniti za namjerno počinjenje djela tko je u vrijeme njegova počinjenja pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno.

(2) Ako je zabluda iz stavka 1. ovoga članka bila otklonjiva, počinitelj će se kazniti prema pravilima o nehaju kad zakon za počinjeno djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

Zabluda o protupravnosti

Članak 32.

(1) Nije kriv počinitelj koji u vrijeme počinjenja djela nije znao da je njegovo djelo protupravno, a to nije bio dužan niti je mogao znati.

(2) Ako je zabluda iz stavka 1. ovoga članka bila otklonjiva, počinitelj se može blaže kazniti.

Beznačajno djelo

Članak 33.

Nema kaznenog djela, iako su ostvarena njegova obilježja, ako je stupanj počiniteljeve krivnje nizak, djelo nije imalo posljedice ili su posljedice neznatne i ne postoji potreba da počinitelj bude kažnjen.

Pokušaj

Članak 34.

(1) Tko s namjerom da počini kazneno djelo poduzme radnju koja prostorno i vremenski neposredno prethodi ostvarenju bića kaznenog djela, kaznit će se za pokušaj ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna ili zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

(2) Počinitelj pokušaja kaznenog djela može se blaže kazniti.

(3) Počinitelj koji je iz grube nerazumnosti pokušao počinjenje kaznenog djela neprikladnim sredstvom ili prema neprikladnom objektu može se osloboditi kazne.

Dobrovoljni odustanak

Članak 35.

(1) Počinitelj koji je dobrovoljno prekinuo započeto počinjenje kaznenog djela, iako je bio svjestan da je prema svim okolnostima radnju mogao dovršiti ili je nakon dovršetka radnje spriječio nastupanje posljedice, može se osloboditi kazne.

(2) Počinitelj koji je dobrovoljno poduzeo radnju koja bi spriječila počinjenje kaznenog djela, a ono je ostalo nedovršeno iz razloga neovisnog od njegove radnje, može se osloboditi kazne.

(3) Supočinitelj ili sudionik koji je dobrovoljno spriječio počinjenje kaznenog djela ili je dobrovoljno poduzeo radnju koja bi spriječila počinjenje kaznenog djela, a djelo je ostalo nedovršeno iz razloga neovisnog od njegove radnje, može se osloboditi kazne.

Počiniteljstvo

Članak 36.

- (1) Počinitelj je osoba koja sama ili posredstvom druge osobe počini kazneno djelo.
- (2) Počini li više osoba na temelju zajedničke odluke kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju radnje ili na drugi način bitno pridonese počinjenju kaznenog djela, svaka od njih kaznit će se kao počinitelj (supočinitelji).
- (3) Nehajna odgovornost supočinitelja temelji se na zajedničkoj povredi dužne pažnje.

Poticanje

Članak 37.

- (1) Tko drugoga s namjerom potakne na počinjenje kaznenog djela, kaznit će se kao da ga je sam počinio.
- (2) Tko drugoga s namjerom potakne na počinjenje kaznenog djela za koje je pokušaj kažnjiv, a djelo ne bude niti pokušano, kaznit će se kao za pokušaj toga kaznenoga djela.
- (3) U slučaju neprikladnog pokušaja poticanja, poticatelj se može osloboditi kazne.

Pomaganje

Članak 38.

Tko drugome s namjerom pomogne u počinjenju kaznenog djela, može se blaže kazniti.

Kažnjavanje supočinitelja i sudionika

Članak 39.

- (1) Svaki supočinitelj i sudionik (poticatelj i pomagač) kažnjava se u skladu sa svojom krivnjom.
- (2) Posebne osobne okolnosti zbog kojih zakon propisuje oslobođenje od kazne, ublažavanje kazne, blaži ili teži oblik kaznenog djela uzet će se u obzir samo onom supočinitelju ili sudioniku kod kojega postoje.

GLAVA ČETVRTA (IV.) KAZNE

Vrste kazni

Članak 40.

- (1) Kazne su novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor.
- (2) Novčana kazna može se izreći kao glavna i kao sporedna kazna.

- (3) Zatvor i dugotrajni zatvor mogu se izreći samo kao glavne kazne.
- (4) Kad zakon za određeno kazneno djelo propisuje kaznu zatvora do tri godine, sud može izreći novčanu kaznu kao glavnu.
- (5) Za kaznena djela počinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom ili kad je zakonom propisano da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.
- (6) Rad za opće dobro izriče se kao zamjena za kaznu zatvora ili novčanu kaznu.

Svrha kažnjavanja

Članak 41.

Svrha kažnjavanja je izraziti društvenu osudu zbog počinjenog kaznenog djela, jačati povjerenje građana u pravni poredak utemeljen na vladavini prava, utjecati na počinitelja i sve druge da ne čine kaznena djela kroz jačanje svijesti o pogibeljnosti činjenja kaznenih djela i o pravednosti kažnjavanja te omogućiti počinitelju ponovno uključivanje u društvo.

Novčana kazna

Članak 42.

- (1) Novčana kazna se izriče u dnevnim iznosima. Ona ne može biti manja od trideset niti veća od tristo šezdeset dnevnih iznosa, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja, kad se može izreći do pet stotina dnevnih iznosa ili kad je novčana kazna od pet stotina dnevnih iznosa izričito propisana ovim Zakonom.
- (2) U presudi se naznačuje broj dnevnih iznosa i visina dnevnog iznosa te njihov umnožak.
- (3) Broj dnevnih iznosa utvrđuje se na temelju okolnosti navedenih u članku 47. ovoga Zakona, osim onih koje se odnose na imovinske prilike počinitelja.
- (4) Visina dnevnog iznosa utvrđuje se uzimajući u obzir počiniteljeve prihode i imovinu te prosječne troškove nužne za uzdržavanje počinitelja i njegove obitelji. Dnevni iznos ne može biti manji od dvadeset kuna ni veći od deset tisuća kuna.
- (5) Počiniteljevi prihodi, imovina i ostali podaci potrebni za utvrđivanje visine dnevnog iznosa mogu se utvrditi na temelju slobodne procjene ako bi njihovo utvrđivanje bilo povezano s nerazmjernim teškoćama ili ako se predlaže izricanje novčane kazne u postupku za izdavanje kaznenog naloga.
- (6) Počinitelj je dužan novčanu kaznu platiti u roku koji odredi sud, a koji ne može biti kraći od trideset dana niti duži od šest mjeseci, a može mu se naložiti i obročna otplata u roku do jedne godine. Sud može odrediti da će se obročna otplata ukinuti ako počinitelj ne plati pojedini obrok uredno.
- (7) Ne može li osuđenik u cijelosti ili djelomično isplatiti novčanu kaznu u roku koji je određen presudom zbog znatnog pogoršanja imovinskih prilika do kojih je došlo bez njegove

krivnje nakon donošenja presude, sud može na njegov zahtjev produžiti rok plaćanja do dvadeset i četiri mjeseca ili odrediti obročnu otplatu u tom roku.

Zamjena nenaplaćene novčane kazne

Članak 43.

(1) Kad novčana kazna nije u cijelosti ili djelomično plaćena u roku koji je određen presudom, a ne postoje uvjeti iz članka 42. stavka 7. ovoga Zakona, naplatit će se prisilno putem Porezne uprave Ministarstva financija.

(2) Ako se novčana kazna ne može ni prisilno naplatiti u roku od tri mjeseca, sud će uz pristanak osuđenika donijeti odluku o zamjeni novčane kazne radom za opće dobro, na način da se jedan dnevni iznos zamijeni s četiri sata rada, pri čemu rad za opće dobro ne smije premašiti tisuću četristo četrdeset sati.

(3) Ako osuđenik ne pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, novčana kazna, odnosno rad za opće dobro zamijenit će se kaznom zatvora.

(4) Kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora, sud će jedan dnevni iznos zamijeniti s jednim danom zatvora, a rad za opće dobro će se zamijeniti sukladno odredbi članka 55. ovoga Zakona, pri čemu kazna zatvora ne može biti dulja od dvanaest mjeseci.

(5) Isplati li osuđenik novčanu kaznu nakon pravomoćnosti odluke o zamjeni, izvršenje kazne zatvora ili rada za opće dobro će se obustaviti. U slučaju djelomične isplate, izvršit će se samo preostali dio navedenih kazni.

(6) Ako osuđenik koji nema stalno prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj ne plati novčanu kaznu u roku određenom presudom, sud će je zamijeniti kaznom zatvora.

Kazna zatvora

Članak 44.

(1) Kazna zatvora ne može biti kraća od tri mjeseca niti dulja od dvadeset godina.

(2) Kazna zatvora u trajanju do šest mjeseci izriče se na pune mjesece i dane. Kazna zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci izriče se na pune godine i mjesece, osim kod primjene odredaba o stjecaju, kada se može izreći i na pune dane.

(3) Kod zamjene novčane kazne kaznom zatvora, kazna zatvora se izriče na pune dane, a može biti i kraća od tri mjeseca.

(4) Kazna zatvora do jedne godine može se izvršavati u domu sukladno odredbama posebnog zakona.

Iznimnost kratkotrajne kazne zatvora

Članak 45.

(1) Kaznu zatvora u trajanju do šest mjeseci sud može izreći samo ako se može očekivati da se novčana kazna ili rad za opće dobro neće moći izvršiti ili ako se novčanom kaznom, radom za opće dobro ili uvjetnom osudom ne bi mogla postići svrha kažnjavanja.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na kaznu zatvora kao zamjenu za neplaćenu novčanu kaznu (članak 43. stavak 3.) ili za neizvršen rad za opće dobro (članak 55. stavak 7.) ili za opozvanu uvjetnu osudu (članak 58.).

Kazna dugotrajnog zatvora

Članak 46.

(1) Kazna dugotrajnog zatvora ne može biti kraća od dvadeset i jedne niti dulja od četrdeset godina.

(2) Iznimno, za kaznena djela počinjena u stjecaju pod uvjetima propisanim ovim Zakonom jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora može se izreći u trajanju pedeset godina.

(3) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se na pune godine.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio u vrijeme kad nije navršio osamnaest godina.

(5) Odredbe o kazni zatvora primjenjuju se i na kaznu dugotrajnog zatvora ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Odmjeravanje kazne

Članak 47.

(1) Pri izboru vrste i mjere kazne sud će, polazeći od stupnja krivnje i svrhe kažnjavanja, ocijeniti sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža (olakotne i otegotne okolnosti), a osobito jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, stupanj povrede počiniteljevih dužnosti, način počinjenja i skrivljene učinke kaznenog djela, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne i imovinske prilike te njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, odnos prema žrtvi i trud da naknadi štetu.

(2) Visina kazne ne smije prekoračiti stupanj krivnje.

Ublažavanje kazne

Članak 48.

(1) Sud može izreći kaznu blažu od propisane za određeno kazneno djelo kad to zakon izričito propisuje.

(2) Blažu kaznu od propisane za određeno kazneno djelo sud može izreći i kad postoje naročite olakotne okolnosti, osobito ako se počinitelj pomirio sa žrtvom, ako joj je u

potpunosti ili većim dijelom naknadio štetu prouzročenu kaznenim djelom ili se ozbiljno trudio naknaditi tu štetu, a svrha kažnjavanja može se postići i takvom blažom kaznom.

(3) Blažu kaznu od propisane za određeno kazneno djelo sud može izreći i kada su se državni odvjetnik i okrivljenik o tome sporazumjeli.

Granice ublažavanja kazne

Članak 49.

(1) Sud može ublažiti kaznu sukladno članku 48. stavku 1. i 2. ovoga Zakona u sljedećim granicama:

1. ako je za kazneno djelo propisana kao najmanja mjera kazna zatvora u trajanju od deset godina, kazna se može ublažiti do tri godine,
2. ako je za kazneno djelo propisana kao najmanja mjera kazna zatvora u trajanju od pet godina, kazna se može ublažiti do dvije godine,
3. ako je za kazneno djelo propisana kao najmanja mjera kazna zatvora u trajanju od tri godine, kazna se može ublažiti do jedne godine,
4. ako je za kazneno djelo propisana kao najmanja mjera kazna zatvora u trajanju od jedne godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci,
5. ako je za kazneno djelo propisana kao najmanja mjera kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci, kazna se može ublažiti do tri mjeseca.

(2) U slučaju iz članka 48. stavka 3. ovoga Zakona kazna se može ublažiti do polovice najniže kazne dobivene ublažavanjem prema odredbama stavka 1. ovoga članka, ali ne može biti blaža od tri mjeseca zatvora.

Oslobodjenje od kazne

Članak 50.

(1) Sud može osloboditi kazne počinitelja:

1. kad se takva ovlast temelji na izričitoj zakonskoj odredbi,
2. kad ga posljedice kaznenog djela počinjenog iz nehaja tako teško pogađaju da je njegovo kažnjavanje nepotrebno radi ostvarenja svrhe kažnjavanja,
3. kad je počinitelj nastojao otkloniti ili umanjiti posljedice kaznenog djela počinjenog iz nehaja te naknadio štetu koju je njime prouzročio,
4. kad se počinitelj kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine pomirio sa žrtvom i naknadio štetu.

(2) Kad je sud ovlašten počinitelja osloboditi kazne, može ga i blaže kazniti, pri čemu nije dužan držati se granica propisanih u članku 49. stavku 1. ovoga Zakona.

Stjecaj kaznenih djela

Članak 51.

(1) Ako počinitelj jednom ili više radnji počini više kaznenih djela za koja mu se istodobno sudi, sud će mu za svako kazneno djelo utvrditi kaznu, a zatim će ga, na temelju ocjene počiniteljeve ličnosti i počinjenih kaznenih djela u njihovoj ukupnosti, osuditi na jedinstvenu kaznu.

(2) Jedinstvena kazna sastoji se u povišenju najviše pojedinačne utvrđene kazne, ali ne smije doseći zbir pojedinačnih kazni, niti premašiti najveću mjeru kazne dugotrajnog zatvora, odnosno novčane kazne.

(3) Ako su za dva ili više kaznenih djela utvrđene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi pedeset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju pedeset godina.

(4) Ako su kao pojedinačne kazne utvrđene kazne zatvora i novčane kazne, sud će izreći jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu.

(5) U primjeni stavka 2. i 4. ovoga članka kazna maloljetničkog zatvora izjednačuje se s kaznom zatvora.

Produljeno kazneno djelo

Članak 52.

(1) Produljeno kazneno djelo je počinjeno kada počinitelj s namjerom izvrši više odvojenih radnji u prirodnom smislu kojima se ostvaruju bića istog ili istovrsnih kaznenih djela, ako one s obzirom na njihovu prostornu i vremensku povezanost čine jedinstvenu cjelinu u pravnom smislu.

(2) Kaznena djela koja predstavljaju napad na život, tijelo, spolnu ili druge slobode osobe ne mogu se pravno označiti kao produljena.

(3) Ostvaruju li se radnjama navedenim u stavku 1. ovoga članka obilježja više istovrsnih kaznenih djela, produljeno kazneno djelo će se pravno označiti prema najtežem od tih kaznenih djela.

(4) Za produljeno kazneno djelo može se izreći kazna za polovicu veća od gornje mjere kazne propisane za utvrđeno djelo, koja ne smije prijeći gornju mjeru propisanu za tu vrstu kazne.

Izricanje jedinstvene kazne osuđenoj osobi

Članak 53.

(1) Kad se osuđeniku sudi za kazneno djelo počinjeno prije nego što je započeo izdržavati kaznu po prijašnjoj presudi ili za kazneno djelo počinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva kaznena djela primjenom odredbi članka 51. ovoga Zakona, uzimajući prije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđenik izdržao, ne računajući vrijeme provedeno na uvjetnom otpustu, uračunat će se u izrečenu jedinstvenu kaznu.

(2) Sud neće postupiti po odredbama stavka 1. ovoga članka kad osuđeniku sudi za kazneno djelo počinjeno tijekom izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, ako se s obzirom na preostali dio ranije kazne primjenom odredbi o stjecaju ne bi mogla postići svrha kažnjavanja.

(3) Kad osuđenik za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora počini kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaža kazna, primijenit će se stegovna mjera.

Uračunavanje pritvora, istražnog zatvora i ranije kazne

Članak 54.

Vrijeme provedeno u pritvoru i istražnom zatvoru, kao i svako oduzimanje slobode u vezi s kaznenim djelom, uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora i novčanu kaznu. Prilikom uračunavanja izjednačuje se jedan dan pritvora, istražnog zatvora i svakog drugog oduzimanja slobode te jedan dnevni iznos novčane kazne s jednim danom zatvora.

Rad za opće dobro

Članak 55.

(1) Sud može izrečenu novčanu kaznu u iznosu do tristo šezdeset dnevnih iznosa ili kaznu zatvora u trajanju do jedne godine zamijeniti radom za opće dobro. Kad izrekne kaznu zatvora u trajanju do šest mjeseci, sud će je zamijeniti radom za opće dobro, osim ako se time ne može ostvariti svrha kažnjavanja.

(2) Kada sud novčanu kaznu zamjenjuje radom za opće dobro, zamijenit će jedan dnevni iznos s četiri sata rada, a kad kaznu zatvora zamjenjuje radom za opće dobro, zamijenit će jedan dan zatvora s četiri sata rada.

(3) Sud može počinitelju uz rad za opće dobro odrediti jednu ili više posebnih obveza iz članka 62. ovoga Zakona i/ili zaštitni nadzor iz članka 64. ovoga Zakona čije trajanje ne može biti duže od vremena u kojem počinitelj mora izvršiti rad za opće dobro.

(4) Rad za opće dobro izvršit će se samo uz pristanak osuđenika.

(5) Osuđenik će, nakon što nadležnom tijelu za probaciju dađe pristanak, rad za opće dobro izvršiti u roku koji to tijelo odredi, vodeći računa o njegovim mogućnostima s obzirom na njegove osobne prilike i zaposlenje. Ovaj rok ne može biti kraći od jednog mjeseca niti dulji od dvije godine računajući od izvršnosti presude. Sadržaj rada za opće dobro određuje

nadležno tijelo za probaciju u dogovoru s osuđenikom vodeći računa o njegovim sposobnostima i stručnosti.

(6) Ako se osuđenik u roku od osam dana od primitka pravomoćne presude ne javi nadležnom tijelu za probaciju ili ne da pristanak, to tijelo će dostaviti nalog za izvršenje kazne zatvora nadležnom sudu izvršenja, a nalog za izvršenje novčane kazne prvostupanjskom sudu koji je donio presudu.

(7) Ako osuđenik svojom krivnjom u cijelosti ili djelomično ne izvrši rad za opće dobro u roku iz stavka 5. ovoga članka, sud će donijeti odluku kojom određuje izvršenje izrečene kazne u cijelosti ili neizvršenom dijelu. Ako osuđenik ne izvrši rad za opće dobro bez svoje krivnje, nadležno tijelo za probaciju produžiti će rok iz stavka 5. ovoga članka.

(8) Ako osuđenik ne izvrši u potpunosti ili u većoj mjeri obveze iz stavka 3. ovoga članka, ili ih teško ili uporno krši, ili ustrajno izbjegava provođenje zaštitnog nadzora iz članka 64. ovoga Zakona, ili bez opravdanog razloga krši obvezu koja mu je određena sigurnosnom mjerom, sud će donijeti odluku kojom određuje izvršenje prvotno izrečene kazne. Ako se utvrdi da počinitelj obveze nije izvršio iz opravdanih razloga ili da je iz opravdanih razloga izbjegavao zaštitni nadzor, sud može obveze zamijeniti drugima, ili mu izreći zaštitni nadzor ako ga do tada nije imao, ili ga može osloboditi obveza, odnosno zaštitnog nadzora, ili mu može produljiti rok za izvršenje izrečenih obveza ili zaštitnog nadzora.

(9) Rad za opće dobro izvršava se bez naknade.

Uvjetna osuda

Članak 56.

(1) Uvjetnom osudom određuje se da se kazna na koju je počinitelj osuđen neće izvršiti ako počinitelj u vremenu provjeravanja ne počini novo kazneno djelo i ispunji određene mu obveze.

(2) Sud može počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine ili na novčanu kaznu izreći uvjetnu osudu kad ocijeni da počinitelj i bez izvršenja kazne neće ubuduće činiti kaznena djela. Pritom će se voditi računa o личности počinitelja, njegovu prijašnjem životu, osobito je li ranije osuđivan, obiteljskim prilikama, okolnostima počinjenja samog kaznenog djela te ponašanju nakon počinjenog kaznenog djela, osobito o odnosu počinitelja prema žrtvi i nastojanju da oštećeniku popravi štetu.

(3) Vrijeme provjeravanja ne može biti kraće od jedne niti dulje od pet godina, odmjerava se na pune godine i počinje teći od dana pravomoćnosti presude. Sud može vrijeme provjeravanja naknadno skratiti, odnosno prije njegova isteka produžiti do maksimalnog trajanja po postupku propisanom posebnim zakonom.

(4) Sud može počinitelju uz uvjetnu osudu odrediti jednu ili više posebnih obveza samostalno sukladno odredbama članka 62. i članka 63. ovoga Zakona ili uz zaštitni nadzor sukladno odredbi članka 64. ovoga Zakona.

(5) Trajanje posebnih obveza i zaštitnog nadzora ne smije biti dulje od vremena provjeravanja.

(6) Kad sud izrekne kaznu zatvora i novčanu kaznu, može odlučiti da se pod uvjetima iz ovoga članka neće izvršiti samo kazna zatvora.

Djelomična uvjetna osuda

Članak 57.

(1) Sud može počinitelju koji je osuđen na novčanu kaznu ili kaznu zatvora u trajanju većem od jedne, a manjem od tri godine, izreći uvjetnu osudu za samo dio kazne ako ocijeni da postoji visok stupanj vjerojatnosti da i bez izvršenja cijele kazne neće ubuduće činiti kaznena djela.

(2) Neuvjetovani dio kazne zatvora mora iznositi najmanje šest mjeseci, a najviše jednu polovinu izrečene kazne.

(3) Neuvjetovani dio novčane kazne ne može iznositi manje od jedne petine ni više od jedne polovine izrečene kazne.

(4) Na neuvjetovani dio kazne zatvora ne mogu se primijeniti odredbe o uvjetnom otpustu.

(5) Na uvjetovani dio kazne shodno se primjenjuju odredbe iz članka 56., članka 58., članka 62., članka 63. i članka 64. ovoga Zakona.

Opoziv uvjetne osude

Članak 58.

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako osuđeniku za jedno ili više kaznenih djela počinjenih za vrijeme provjeravanja izrekne kaznu zatvora u trajanju duljem od jedne godine.

(2) Sud može opozvati uvjetnu osudu ako osuđeniku za jedno ili više kaznenih djela počinjenih za vrijeme provjeravanja pravomoćnom presudom izrekne kaznu zatvora u trajanju do jedne godine ili novčanu kaznu.

(3) Kad na temelju stavka 1. i 2. ovoga članka opozove uvjetnu osudu, sud će raniju uvjetnu kaznu i kaznu za novo kazneno djelo, odnosno kazne za nova kaznena djela, uzeti kao utvrđene te izreći jedinstvenu kaznu prema odredbama članka 53. ovoga Zakona.

(4) Kad sud u slučaju iz stavka 2. ovoga članka ne opozove uvjetnu osudu, može:

1. za novo kazneno djelo izreći kaznu i odrediti njezino izvršenje ne mijenjajući raniju uvjetnu osudu,

2. za novo kazneno djelo izreći kaznu koju će kao i raniju uvjetnu kaznu uzeti kao utvrđene te izreći jedinstvenu kaznu prema odredbama članka 53. ovoga Zakona te novo vrijeme provjeravanja u kojem se ova kazna neće izvršiti.

(5) Sud može opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne osuđeniku koji bez opravdanog razloga krši obvezu koja mu je određena sigurnosnom mjerom izrečenom uz uvjetnu osudu ili u roku koji mu je određen ne izvrši u potpunosti ili većoj mjeri obveze

navedene u članku 62. ovoga Zakona, ili ih teško ili uporno krši, ili ustrajno izbjegava provođenje zaštitnog nadzora iz članka 64. ovoga Zakona. Ako se utvrdi da počinitelj obveze nije izvršio iz opravdanih razloga ili da je iz opravdanih razloga izbjegavao zaštitni nadzor, sud može obveze zamijeniti drugima, ili mu izreći zaštitni nadzor ako ga do tada nije imao, ili ga može osloboditi obveza, odnosno zaštitnog nadzora, ili mu može produljiti rok za izvršenje izrečenih obveza ili zaštitnog nadzora.

(6) Sud će opozvati uvjetnu osudu i kad nakon njezina izricanja izrekne osuđeniku kaznu za kazneno djelo počinjeno prije izricanja uvjetne osude ako ocijeni da ne bi bile ispunjene pretpostavke za izricanje uvjetne osude da se za to ranije kazneno djelo znalo. U tom će slučaju kaznu iz uvjetne osude i kaznu koju izreče za ranije kazneno djelo uzeti kao utvrđene te izreći jedinstvenu kaznu prema odredbama članka 53. ovoga Zakona. Ako ocijeni da bi pretpostavke za izricanje uvjetne osude bile ispunjene i da se za raniju presudu znalo, postupit će se prema odredbi stavka 4. ovoga članka.

(7) U slučaju iz stavka 1. i 2. ovoga članka uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što su protekle dvije godine od isteka vremena provjeravanja.

(8) U slučaju iz stavka 5. ovoga članka uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što je proteklo šest mjeseci od isteka roka određenog za izvršavanje obveza iz članka 62. ovoga Zakona.

Uvjetni otpust

Članak 59.

(1) Sud može otpustiti zatvorenika s izdržavanja kazne zatvora ako je izdržao najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđen, ali ne manje od tri mjeseca, ako se osnovano očekuje da neće počinuti kazneno djelo te ako osuđenik na to pristaje.

(2) Prilikom odlučivanja o prijedlogu sud će cijeliti ličnost zatvorenika, njegov prijašnji život i osuđivanost, je li protiv njega u tijeku drugi kazneni postupak, odnos prema počinjenom kaznenom djelu i žrtvi, ponašanje tijekom izdržavanja kazne zatvora, uspješnost primjene programa izvršavanja kazne zatvora, je li došlo do promjene njegova ponašanja nakon počinjenog kaznenog djela ili se očekuje da će do tih promjena doći primjenom mjera nadzora za vrijeme uvjetnog otpusta te životne okolnosti i spremnost osuđenika za uključivanje u život na slobodi.

(3) Postupak odlučivanja o uvjetnom otpustu uređuje se posebnim zakonom.

Obveze osuđenika i zaštitni nadzor za vrijeme provjeravanja

Članak 60.

(1) Puštanjem na uvjetni otpust za osuđenika počinje vrijeme provjeravanja koje odgovara neizdržanom dijelu kazne zatvora.

(2) Osuđeniku kojeg se pušta na uvjetni otpust može se odrediti jedna ili više posebnih obveza navedenih u članku 62. ovoga Zakona sukladno uvjetima iz članka 63. ovoga Zakona i zaštitni nadzor sukladno odredbi članka 64. ovoga Zakona.

(3) Obveze i zaštitni nadzor ne mogu trajati dulje od pet godina, osim ako sud utvrdi da bez daljnjeg provođenja obveza ili zaštitnog nadzora nad osobom koja je osuđena za kaznena djela kojima se ugrožava ili povređuje tjelesni, psihički ili spolni integritet osobe i za koja je propisana kazna zatvora od pet ili više godina, postoji opasnost da će počiniti slično kazneno djelo, kada se obveze ili zaštitni nadzor iz stavka 2. mogu produljiti za jednu do pet godina ili odrediti nove obveze. Obveze ili zaštitni nadzor ne mogu trajati dulje od isteka neizdržanog dijela kazne zatvora na koju je počinitelj osuđen.

Opoziv uvjetnog otpusta

Članak 61.

(1) Počini li osuđenik dok je na uvjetnom otpustu jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna, sud koji mu je izrekao tu kaznu opozvat će uvjetni otpust i osuditi ga na jedinstvenu kaznu primjenom članka 51. i članka 53. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Kada osuđeniku izrekne kaznu u trajanju kraćem od jedne godine, sud iz stavka 1. ovoga članka može:

1. postupiti na način opisan u prethodnom stavku,
2. ne opozvati uvjetni otpust i osuditi ga na kaznu zatvora, s time da vrijeme provjeravanja iz uvjetnog otpusta ne teče za vrijeme izdržavanja kazne na koju je osuđen,
3. ne opozvati uvjetni otpust i izreći mu uvjetnu osudu, s time da vrijeme provjeravanja iz uvjetne osude počinje teći istekom vremena provjeravanja iz uvjetnog otpusta.

(3) Sudac izvršenja će opozvati uvjetni otpust i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba tijekom provjeravanja ne izvrši u potpunosti ili većoj mjeri obveze iz članka 62. ovoga Zakona koje su joj određene, ili ih teško ili uporno krši, ili ustrajno izbjegava provođenje zaštitnog nadzora iz članka 64. ovoga Zakona. Ako se utvrdi da počinitelj obveze nije izvršio iz opravdanih razloga ili da je iz opravdanih razloga izbjegavao zaštitni nadzor, sudac izvršenja može obveze zamijeniti drugima, izreći zaštitni nadzor ako ga do tada nije bilo, osuđenika osloboditi obveza, odnosno zaštitnog nadzora ili mu može produljiti rok za izvršenje izrečenih obveza ili zaštitnog nadzora.

(4) U slučaju iz stavka 1. i 2. ovoga članka uvjetni otpust se ne može opozvati nakon što su protekle dvije godine od dana isteka izrečene kazne.

(5) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka uvjetni otpust se ne može opozvati nakon što je proteklo šest mjeseci od isteka roka određenog za izvršavanje obveza iz članka 60. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

Vrste posebnih obveza

Članak 62.

(1) Sud može počinitelju naložiti da u određenom roku:

1. popravi štetu počinjenu kaznenim djelom,

2. uplati određenu svotu novaca u korist javne ustanove, u humanitarne ili karitativne svrhe, odnosno u fond za naknadu štete žrtvama kaznenih djela, ako je to primjereno s obzirom na počinjeno djelo i ličnost počinitelja.

(2) Pored obveza iz stavka 1. ovoga članka sud može počinitelju, ako je to potrebno da se odvрати od počinjenja kaznenog djela, izreći sljedeće obveze:

1. nastavak obrazovanja ili osposobljavanje za određeno zanimanje koje odabere uz stručnu pomoć ureda za probaciju,

2. zaposlenje koje odgovara njegovoj stručnoj spremi ili razini obrazovanja, osposobljenosti i stvarnim mogućnostima obavljanja radnih zadataka, koje mu savjetuje i omogući ured za probaciju,

3. nadzirano raspolaganje prihodima u skladu s potrebama osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati i prema savjetima ureda za probaciju,

4. liječenje ili nastavak liječenja koje je nužno radi otklanjanja zdravstvenih smetnji koje mogu poticajno djelovati za počinjenje novog kaznenog djela,

5. liječenje ili nastavak liječenja ovisnosti o alkoholu, drogama ili druge vrste ovisnosti u zdravstvenoj ili drugoj specijaliziranoj ustanovi ili odvikavanje u terapijskoj zajednici,

6. sudjelovanje ili nastavak sudjelovanja u postupku psihosocijalne terapije u zdravstvenim ustanovama ili u pravnim ili kod fizičkih osoba specijaliziranim za otklanjanje nasilničkog ponašanja,

7. zabranu posjećivanja određenih mjesta, objekata i događaja, koji mogu biti prilika ili poticaj za počinjenje novog kaznenog djela,

8. zabranu približavanja žrtvi ili nekim drugim osobama,

9. napuštanje doma na određeno vrijeme ako se radi o djelima obiteljskog nasilja,

10. zabranu druženja s određenom osobom ili grupom osoba koje bi ga mogle navesti da počini kazneno djelo, zabranu zapošljavanja, podučavanja ili smještaja tih osoba,

11. zabranu uznemiravanja ili uhođenja žrtve ili neke druge osobe,

12. zabranu napuštanja doma u određenom razdoblju tijekom dana,

13. zabranu nošenja, posjedovanja i povjeravanja na čuvanje drugoj osobi oružja i drugih predmeta koji bi ga mogli navesti na počinjenje kaznenog djela,

14. ispunjavanje obveze uzdržavanja ili drugih obveza kad to zakon za određeno kazneno djelo propisuje,

15. redovito javljanje službi za probaciju, zavodu za socijalnu skrb u županiji, sudu, policijskoj upravi ili drugom nadležnom tijelu,

16. i druge obveze koje su primjerene s obzirom na počinjeno kazneno djelo.

Izricanje posebnih obveza

Članak 63.

(1) Počinitelju se ne smiju postavljati nerazumne i nemoguće obveze te obveze koje vrijeđaju njegovo dostojanstvo.

(2) Sud može izreći posebne obveze iz članka 62. stavka 2. ovoga Zakona kad ocijeni da je njihova primjena nužna za zaštitu zdravlja i sigurnosti osobe na čiju štetu je kazneno djelo počinjeno ili kad je to nužno za otklanjanje okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela.

(3) Obveze iz članka 62. stavka 2. točke 4., 5. i 6. mogu se izreći samo uz pristanak počinitelja.

(4) Obveza iz članka 62. stavka 2. točke 6. može se izreći u trajanju od šest mjeseci do dvije godine, a obveza iz članka 62. stavka 2. točke 5. u trajanju do tri godine.

(5) Sud može naknadno, a prije isteka vremena trajanja obveze, na prijedlog tijela nadležnog za njezino provođenje, povisiti minimum, odnosno sniziti maksimum vremena trajanja obveze, ukinuti je ili zamijeniti nekom drugom obvezom.

Zaštitni nadzor

Članak 64.

(1) Sud će izreći zaštitni nadzor počinitelju kad ocijeni da mu je potrebna pomoć, vođenje i nadzor probacijskog službenika kako ubuduće ne bi činio kaznena djela i kako bi se lakše uključio u društvo.

(2) Zaštitni nadzor se temelji na pojedinačnom programu postupanja koji izrađuje, pomaže provesti i čije provođenje nadgleda ured za probaciju.

(3) Sud će u pravilu uz uvjetnu osudu, rad za opće dobro ili uvjetni otpust odrediti i zaštitni nadzor ako je izrekao kaznu zatvora veću od šest mjeseci ili ako se radi o osuđeniku koji je mlađi od dvadeset i pet godina.

(4) Zaštitni nadzor se odlukom suda može ukinuti i prije isteka roka na koji je određen ako su prestale potrebe pomoći, vođenja i nadzora ili se, ako za time postoji potreba, može produljiti sve do ovim Zakonom predviđenog maksimalnog mu trajanja.

(5) Za vrijeme zaštitnog nadzora počinitelj mora:

1. redovito se javljati nadležnom probacijskom službeniku,

2. primati posjete probacijskog službenika u domu te mu davati sve potrebne informacije i dokumente,

3. tražiti suglasnost suca izvršenja za put u inozemstvo,

4. obavijestiti probacijskog službenika o promjeni zaposlenja ili adrese, i to u roku od dva dana od te promjene te o putovanju u trajanju duljem od osam dana i danu povratka.

(6) Izvršenje zaštitnog nadzora propisuje se posebnim zakonom.

GLAVA PETA (V.) SIGURNOSNE MJERE

Vrste sigurnosnih mjera

Članak 65.

Sigurnosne mjere jesu: obvezno psihijatrijsko liječenje, obvezno liječenje od ovisnosti, obvezan psihosocijalni tretman, zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, zabrana približavanja, udaljenje iz zajedničkog kućanstva, zabrana pristupa internetu i zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora.

Svrha sigurnosnih mjera

Članak 66.

Svrha je sigurnosnih mjera otklanjanje okolnosti koje omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela.

Načelo razmjernosti

Članak 67.

Sigurnosna mjera mora biti u razmjeru s težinom počinjenog kaznenog djela i kaznenih djela koja se mogu očekivati, kao i sa stupnjem počiniteljeve opasnosti.

Obvezno psihijatrijsko liječenje

Članak 68.

(1) Sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja sud će izreći počinitelju koji je kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora od jedne godine ili više počinio u stanju bitno smanjene ubrojivosti ako postoji opasnost da bi ta osoba zbog duševnih smetnji zbog kojih je nastupila njezina bitno smanjena ubrojivost mogla u budućnosti počiniti teže kazneno djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. može se izreći uz novčanu kaznu, kaznu zatvora, rad za opće dobro i uvjetnu osudu.

(3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izrečena uz kaznu zatvora izvršava se u okviru zatvorskog sustava. Mjera izrečena uz novčanu kaznu, rad za opće dobro i uvjetnu osudu izvršava se izvan zatvorskog sustava.

(4) Mjera iz stavka 1. ovoga članka može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora ili rada za opće dobro, protoka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, odnosno do isteka vremena kazne zatvora koja odgovara izrečenoj novčanoj kazni.

(5) Sud mora po proteku prve godine od dolaska počinitelja na izvršenje mjere iz stavka 1. ovoga članka i potom najmanje jednom godišnje preispitati postoje li uvjeti iz stavka 1. ovoga članka za njezinim nastavkom i o tome donijeti rješenje po postupku propisanom posebnim zakonom. Na zahtjev ustanove u kojoj se mjera provodi ili na zahtjev počinitelja ovo preispitivanje može se učiniti i prije, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja. Sud može obustaviti primjenu mjere ili promijeniti način i vrijeme izvršenja mjere.

(6) Sud će obustaviti izvršavanje mjere iz stavka 1. ovoga članka ako su prestali razlozi zbog kojih je izrečena.

(7) Ako je vrijeme provedeno na liječenju kraće od trajanja izrečene kazne, sud može odrediti da se osuđenik uputi na izdržavanje ostatka kazne ili da se pusti na uvjetni otpust. Kad ga upućuje na izdržavanje ostatka kazne, sud mu može odrediti ambulantno liječenje u zatvorskoj ustanovi. Odlučujući o puštanju na uvjetni otpust, sud će osobito uzeti u obzir uspjeh osuđenikova liječenja, njegovo zdravstveno stanje, vrijeme provedeno na liječenju i ostatak kazne što ga osuđenik nije izdržao. Ako utvrdi da je počinitelj i dalje opasan za okolinu, a da je za otklanjanje te opasnosti dovoljno njegovo liječenje na slobodi, sud može počinitelju kojeg pušta na uvjetni otpust odrediti nastavak liječenja na slobodi sukladno članku 60. stavku 2. u vezi s člankom 62. stavkom 2. točkom 4. ovoga Zakona.

Obvezno liječenje od ovisnosti

Članak 69.

(1) Sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti sud će izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti o alkoholu, drogi ili druge vrste ovisnosti ako postoji opasnost da će zbog te ovisnosti u budućnosti počiniti teže kazneno djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. može se izreći uz novčanu kaznu, kaznu zatvora, rad za opće dobro i uvjetnu osudu.

(3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izrečena uz kaznu zatvora izvršava se u okviru zatvorskog sustava ili u zdravstvenoj ili drugoj specijaliziranoj ustanovi za liječenje ovisnosti izvan zatvorskog sustava pod uvjetima određenim posebnim propisom. Mjera izrečena uz novčanu kaznu, rad za opće dobro i uvjetnu osudu izvršava se u zdravstvenoj ili drugoj specijaliziranoj ustanovi za otklanjanje ovisnosti izvan zatvorskog sustava, a može se, pod uvjetima određenim posebnim propisom, izvršavati i u terapijskoj zajednici ako je takvo odvikavanje dostatno za otklanjanje opasnosti.

(4) Mjera iz stavka 1. ovoga članka može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora ili rada za opće dobro, protoka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, odnosno do isteka vremena kazne zatvora koja odgovara izrečenoj novčanoj kazni, a najdulje tri godine.

(5) Sudac izvršenja će obustaviti izvršavanje mjere iz stavka 1. ovoga članka ako su prestali razlozi zbog kojih je izrečena ili ako je njezino dosadašnje i daljnje provođenje bezizgledno.

(6) Sudac izvršenja mora najmanje svakih šest mjeseci, računajući od dolaska počinitelja na izvršenje mjere iz stavka 1. ovoga članka, preispitati postoje li uvjeti iz stavka 1. ovoga članka za njenim nastavkom i o tome donijeti rješenje. Sudac izvršenja može obustaviti primjenu mjere ili promijeniti način i vrijeme izvršenja mjere.

(7) Na mjeru obveznog liječenja od ovisnosti primjenjuje se odredba članka 68. stavka 7. ovoga Zakona.

Obvezan psihosocijalni tretman

Članak 70.

(1) Sigurnosnu mjeru obveznog psihosocijalnog tretmana sud može izreći počinitelju koji je počinio kazneno djelo s obilježjem nasilja ako postoji opasnost da će počiniti isto ili slično djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izriče se uz novčanu kaznu ili kaznu zatvora.

(3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izvršava se u ustanovi za izvršenje kazne zatvora ili u zdravstvenoj ustanovi ili u pravnoj osobi ili kod fizičke osobe specijalizirane za otklanjanje nasilničkog ponašanja pod uvjetima određenim posebnim propisom.

(4) Mjera iz stavka 1. ovoga članka može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora, odnosno do isteka vremena kazne zatvora koja odgovara izrečenoj novčanoj kazni, a najdulje dvije godine.

Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti

Članak 71.

(1) Sigurnosnu mjeru zabrane potpunog ili djelomičnog obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti u trajanju od jedne do deset godina računajući od izvršnosti sudske odluke sud će izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio u obavljanju dužnosti ili djelatnosti ako postoji opasnost da će zlouporabom te dužnosti ili djelatnosti ponovno počiniti kazneno djelo.

(2) Vrijeme provedeno u zatvoru, kaznionici ili ustanovi ne uračunava se u vrijeme trajanja ove mjere.

(3) Počinitelju kaznenog djela iz članka 105. stavka 3., članka 106. stavka 2. i 3., članka 110., članka 111., članka 112. stavka 1., članka 114., članka 116., članka 118., članka 119., članka 120., članka 154. stavka 1. točke 2., članka 158., članka 159., članka 161., članka 162., članka 163., članka 164. i članka 166. ovoga Zakona počinjenog na štetu djeteta, sud može izreći

zabranu obavljanja dužnosti ili djelatnosti u kojima dolazi u redoviti kontakt s djecom i kad ova djela nisu bila počinjena u obavljanju dužnosti i djelatnosti, a može je izreći i doživotno.

(4) Za vrijeme zabrane iz stavka 1. ovoga članka osuđenik se ne smije baviti određenom dužnosti ili djelatnosti samostalno, za drugu osobu, u pravnoj osobi, ni u ime druge osobe, niti smije ovlastiti drugu osobu da se bavi tom dužnošću ili djelatnošću u njegovo ime i po njegovim uputama.

(5) Ako počinitelj ne postupi prema zabrani obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti kad je izrečena uz rad za opće dobro, uvjetnu osudu, ili za vrijeme uvjetnog otpusta shodno će se primijeniti odredbe članka 55. stavka 8., članka 58. stavka 5. ili članka 61. stavka 3. ovoga Zakona.

(6) Po proteku tri godine od početka izvršavanja mjere izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka, sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njeno izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(7) Po proteku deset godina od početka izvršavanja mjere izrečene na temelju stavka 3. ovoga članka, sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(8) Sud će o pravomoćno izrečenoj mjeri obavijestiti tijelo nadležno za vođenje upisnika osoba koje obavljaju određene dužnosti ili djelatnosti.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Članak 72.

(1) Sigurnosnu mjeru zabrane upravljanja motornim vozilom sud će izreći počinitelju kaznenog djela protiv sigurnosti prometa kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ugroziti sigurnost prometa. Zabrana se odnosi na sve kategorije vozila, a iznimno se određena kategorija vozila može izuzeti kada posebne okolnosti upućuju na to da se svrha mjere neće time ugroziti.

(2) Ako su ispunjene pretpostavke iz stavka 1. ovoga članka, sud će izreći zabranu upravljanja motornim vozilom i nebrojivoj osobi ako njezina radnja ukazuje na to da je nesposobna za vožnju.

(3) Zabrana upravljanja motornim vozilom određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od pet godina.

(4) Zabrana upravljanja motornim vozilom počinje teći oduzimanjem vozačke dozvole, upisom zabrane za određenu kategoriju vozila u vozačku dozvolu, odnosno zabranom izdavanja vozačke dozvole počinitelju koji je nema, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru, kaznionici ili ustanovi ne uračunava u vrijeme trajanja mjere.

(5) Zabrana upravljanja motornim vozilom može se izreći doživotno kada se s obzirom na ranija počiniteljeva teška kršenja prometnih propisa može očekivati da će i nakon proteka

najdužeg vremena iz stavka 3. ovoga članka postojati opasnost da počinitelj ponovno počini kazneno djelo protiv sigurnosti prometa. Utvrdi li sud povodom prijedloga osuđenika da nakon proteka najdužeg vremena iz stavka 3. ovoga članka opasnost više ne postoji, ukinut će zabranu. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja. Po ukidanju zabrane počinitelj mora ponovno polagati vozački ispit.

(6) Na zabranu upravljanja motornim vozilom shodno će se primijeniti odredba članka 71. stavka 5. ovoga Zakona.

(7) Vrijeme privremenog oduzimanja vozačke dozvole uračunat će se u vrijeme zabrane upravljanja motornim vozilom.

(8) Zabrana upravljanja motornim vozilom izrečena počinitelju koji ima stranu dozvolu za upravljanje motornim vozilom sastoji se u zabrani njezina korištenja na području Republike Hrvatske kao i u zabrani izdavanja mu vozačke dozvole Republike Hrvatske. Ova zabrana počinje teći od dana pravomoćnosti presude.

Zabrana približavanja

Članak 73.

(1) Sigurnosnu mjeru zabrane približavanja žrtvi, drugoj osobi ili grupi osoba, ili određenom mjestu sud će izreći počinitelju kaznenog djela protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta, drugog kaznenog djela nasilja ili napada na slobodu osobe ili neovlaštenog posjedovanja, proizvodnje i trgovanja drogama i tvarima zabranjenim u športu kad postoji opasnost da bi počinitelj prema tim osobama ili na tim mjestima mogao ponovno počinuti neko od navedenih kaznenih djela.

(2) Mjeru iz stavka 1. ovoga članka sud može izreći uz novčanu kaznu ili kaznu zatvora.

(3) Mjera iz stavka 1. ovoga članka ne može biti kraća od jedne ni dulja od pet godina.

(4) Mjera iz stavka 1. ovoga članka počinje teći pravomoćnošću presude. Vrijeme provedeno u zatvoru, kaznionici ili ustanovi ne uračunava se u vrijeme trajanja ove mjere.

(5) Po proteku jedne godine od početka izvršavanja mjere izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka, sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(6) Sud će o pravomoćno izrečenoj mjeri iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti tijelo nadležno za probaciju i nadležnu policijsku upravu.

Udaljenje iz zajedničkog kućanstva

Članak 74.

(1) Sigurnosnu mjeru udaljenja iz zajedničkog kućanstva sud može izreći počinitelju kaznenog djela nasilja prema osobi s kojom živi u zajedničkom kućanstvu ako postoji visok

stupanj opasnosti da bi bez provođenja ove mjere počinitelj mogao ponovno počiniti nasilje prema članu zajedničkog kućanstva.

(2) Sud sigurnosnu mjeru udaljenja iz zajedničkog kućanstva može izreći uz novčanu kaznu ili kaznu zatvora i to u trajanju koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni dulje od tri godine.

(3) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka dužna je uz prisutnost policijskog službenika odmah po pravomoćnosti presude napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor koji čini zajedničko kućanstvo, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru, kaznionici ili ustanovi ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Po proteku jedne godine od početka izvršavanja sigurnosne mjere udaljenja iz zajedničkog kućanstva izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka, sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja.

(5) Sud će o pravomoćno izrečenoj zabrani iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti tijelo nadležno za probaciju i nadležnu policijsku upravu.

Zabrana pristupa internetu

Članak 75.

(1) Sigurnosnu mjeru zabrane pristupa internetu od šest mjeseci do dvije godine računajući od izvršnosti sudske odluke sud će izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio putem interneta ako postoji opasnost da će zlouporabom interneta ponovno počiniti kazneno djelo.

(2) Vrijeme provedeno u zatvoru, kaznionici ili ustanovi ne uračunava se u vrijeme trajanja ove mjere.

(3) Ako počinitelj ne postupi prema zabrani pristupa internetu kad je izrečena uz rad za opće dobro, uvjetnu osudu, ili za vrijeme uvjetnog otpusta, shodno će se primijeniti odredbe članka 55. stavka 7., članka 58. stavka 5. ili članka 61. stavka 3. ovoga Zakona.

(4) Sud će o pravomoćno izrečenoj mjeri obavijestiti regulatorno tijelo nadležno za elektroničke komunikacije koje će osigurati njezino provođenje.

Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora

Članak 76.

(1) Ako je počinitelju izrečena kazna zatvora u trajanju od pet ili više godina za namjerno kazneno djelo ili u trajanju od dvije ili više godina za namjerno kazneno djelo s obilježjem nasilja ili za drugo kazneno djelo iz Glave XVI. ili XVII. ovoga Zakona i ako je kazna u potpunosti izdržana, nad njime će se odmah po izlasku iz zatvora započeti provoditi zaštitni nadzor sukladno članku 64. ovoga Zakona i posebne obveze iz članka 62. stavka 2. točke 7. do 13. ako su mu izrečene uz zaštitni nadzor.

(2) Vrijeme provjeravanja traje jednu godinu. Sud može vrijeme provjeravanja prije njegova isteka na prijedlog službe za probaciju produžiti za još jednu godinu ako bi bez njegova provođenja postojala opasnost od ponovnog počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka.

(3) Sud može isključiti provođenje zaštitnog nadzora ako ima razloga vjerovati da osoba neće počiniti novo kazneno djelo i bez njegova provođenja.

GLAVA ŠESTA (VI.) ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, ODUZIMANJE PREDMETA I JAVNO OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Uvjeti i način oduzimanja imovinske koristi

Članak 77.

(1) Imovinska korist oduzet će se sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je ostvarena protupravna radnja. Imovinska korist oduzet će se i od osobe na koju je prenijeta ako nije stečena u dobroj vjeri.

(2) Ako je oštećeniku dosuđen imovinskopravni zahtjev koji po prirodi i sadržaju odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi, oduzet će se dio imovinske koristi koji prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev.

(3) Sud će oduzeti imovinsku korist i ako oštećenika uputi da imovinskopravni zahtjev može ostvariti u parnici.

(4) Kada se utvrdi nemogućnost oduzimanja stvari ili prava ostvarenih kao imovinska korist u cijelosti ili djelomično, sud će naložiti počinitelju isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu. Plaćanje se može odrediti obročno.

(5) Oduzeta imovinska korist neće se umanjiti za iznos sredstava uložениh u kriminalnu djelatnost.

(6) Sud može odlučiti da se neće oduzeti imovinska korist ako je neznatna.

Oduzimanje imovinske koristi od kaznenog djela za koje je nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

Članak 78.

(1) Na oduzimanje imovinske koristi od kaznenog djela za koje je nadležan Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta primjenjuju se odredbe članka 77. ovoga Zakona ako ovim člankom nije drugačije propisano.

(2) Ako počinitelj kaznenog djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ima ili je imao imovinu koja je nerazmjerna njegovim zakonitim prihodima, pretpostavlja se da ta imovina predstavlja imovinsku korist od kaznenog djela, osim ako počinitelj učini vjerojatnim da je njezino podrijetlo zakonito.

(3) Ako je imovinska korist od kaznenog djela sjedinjena s imovinom stečenom na zakonit način, ukupna imovina bit će predmetom oduzimanja do procijenjene vrijednosti imovinske koristi. Na isti način i u istom omjeru oduzet će se i korist koja je dobivena od imovine u koju je zakonita imovina sjedinjena s imovinskom korišću od kaznenog djela.

(4) Imovinska korist iz stavka 2. i 3. ovoga članka oduzet će se od člana obitelji bez obzira po kojem pravnom temelju se kod njega nalazi i neovisno o tome živi li u zajedničkom kućanstvu s počiniteljem.

(5) Imovinska korist iz stavka 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i od druge osobe bez obzira po kojem pravnom temelju je stečena ako ta osoba ne učini vjerojatnim da je korist stekla u dobroj vjeri i po razumnoj cijeni.

(6) Ako osoba protiv koje je pokrenut kazneni postupak umre, imovinska korist ostvarena protupravnom radnjom može se oduzeti od njezinih sljednika u postupku propisanom posebnim zakonom.

Oduzimanje predmeta

Članak 79.

(1) Predmeti i sredstva koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili su nastali njegovim počinjenjem oduzet će se ako postoji opasnost da će se ponovno uporabiti za počinjenje kaznenog djela. Sud može oduzeti predmete i sredstva i kada je njihovo oduzimanje potrebno radi zaštite opće sigurnosti, javnog poretka ili iz moralnih razloga.

(2) Ako su ispunjene pretpostavke iz stavka 1. ovoga članka, sud može oduzeti predmete i sredstva i kada počinitelj protupravne radnje nije kriv.

(3) Oduzeti predmeti i sredstva postaju vlasništvo Republike Hrvatske. To ne utječe na pravo trećih osoba za naknadu štete prema počinitelju zbog oduzetog predmeta ili sredstva. Vlasnik oduzetog predmeta ili sredstva koji nije počinitelj djela ima pravo na povrat predmeta i sredstva ili naknadu njihove tržišne vrijednosti iz državnog proračuna, osim ako je najmanje krajnjom nepažnjom pridonio da predmet ili sredstvo bude namijenjeno ili uporabljeno za počinjenje kaznenog djela ili da nastane njegovim počinjenjem ili ako je pribavio predmet ili sredstvo znajući za okolnosti koje omogućuju njegovo oduzimanje.

(4) Zakonom se može propisati obvezno oduzimanje predmeta ili sredstva, u kojem slučaju vlasnik nema pravo na naknadu iz državnog proračuna, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

(5) Sud može naložiti uništenje predmeta ili sredstva.

Javno objavljivanje presude

Članak 80.

(1) Presudom kojom se proglašava krivim počinitelj kaznenog djela počinjenog javnim objavljivanjem, sud može na zahtjev zainteresirane osobe ili državnog odvjetnika kad je to u

interesu oštećene osobe ili u javnom interesu odrediti da se ona u cijelosti ili djelomično javno objavi o trošku počinitelja.

(2) Određujući sredstvo, vrijeme, način i ostale okolnosti javnog objavljivanja presude, sud mora nastojati da te okolnosti odgovaraju okolnostima objavljivanja sadržaja kojim je počinjeno kazneno djelo.

(3) Oslobađajućom presudom sud može na zahtjev oslobođene osobe kad je to u njezinom ili javnom interesu odrediti da se ona u cijelosti ili djelomično javno objavi na teret državnog proračuna ili o trošku privatnog tužitelja. Sud će odrediti sredstvo, vrijeme i način objavljivanja presude.

GLAVA SEDMA (VII.) ZASTARA

Zastara kaznenog progona

Članak 81.

(1) Kazneni progon zastarijeva nakon:

– 40 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora i kazna zatvora u trajanju dužem od 15 godina,

– 25 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 10 godina,

– 20 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina,

– 15 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 3 godine,

– 10 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od jedne godine i

– 6 godina za ostala kaznena djela.

(2) Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

(3) Ako je prije proteka rokova iz stavka 1. ovoga članka donesena prvostupanjska presuda, zastara kaznenog progona produljuje se za dvije godine.

Tijek zastare kaznenog progona

Članak 82.

(1) Zastara kaznenog progona počinje teći danom kad je kazneno djelo počinjeno. Ako posljedica koja je obilježje kaznenog djela nastupi kasnije, zastara počinje teći od tog trenutka.

(2) Zastara kaznenog progona ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili se ne može nastaviti.

(3) Za kaznena djela iz članka 105. stavka 3., članka 106. stavka 2. i 3., članka 110., članka 111., članka 112. stavka 1., članka 114., članka 116., članka 118., članka 119., članka 154. stavka 1. točke 2., članka 158., članka 159., članka 162., članka 163., članka 164., članka 166., članka 170., članka 171., članka 176. i članka 177. ovoga Zakona počinjenih na štetu djeteta, zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve.

Zastara izvršenja kazne

Članak 83.

(1) Izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad od pravomoćne presude protekne:

- 40 godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,
- 25 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,
- 20 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- 15 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,
- 10 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- 6 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine, novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

(2) Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločina agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

Tijek zastare izvršenja kazne

Članak 84.

(1) Zastara izvršenja kazne počinje teći danom kada je presuda kojom je kazna izrečena postala pravomoćna. Kad se radi o kazni iz opozvane uvjetne osude, zastara počinje teći danom pravomoćnosti presude o opozivu.

(2) Zastara ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu izvršenje kazne ne može započeti ili nastaviti.

(3) Zastara izvršenja kazne ne teče za vrijeme izdržavanja kazne.

Zastara izvršenja sigurnosnih mjera, oduzimanja imovinske koristi i predmeta

Članak 85.

- (1) Sigurnosne mjere ne mogu se izvršiti kad od pravomoćnosti presude kojom su te mjere izrečene protekne dvostruko vrijeme od vremena na koje su mjere izrečene.
- (2) Sigurnosne mjere iz članka 68. i članka 69. ovoga Zakona ne mogu se izvršiti kad nastupi zastara izvršenja kazne uz koju su izrečene, odnosno kad protekne vrijeme provjeravanja iz uvjetne osude.
- (3) Oduzimanje predmeta zastarijeva po proteku pet godina od pravomoćnosti presude kojom je izrečeno.
- (4) Izvršenje sigurnosnih mjera izrečenih doživotno i oduzimanja imovinske koristi ne zastarijeva.
- (5) Zastara ne teče za vrijeme za koje se prema zakonu izvršenje sigurnosne mjere ne može započeti ili nastaviti.

Primjena rokova zastare

Članak 86.

Ako se prije nastupa zastare kaznenog progona ili zastare izvršenja kazne promijeni rok zastare, primijenit će se zastarni rokovi novog zakona.

GLAVA OSMA (VIII.) ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Članak 87.

- (1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske su odredbe sadržane u ovom Zakonu i drugim zakonima Republike Hrvatske, kojima se određuju pretpostavke kažnjivosti i sankcije koje se mogu izreći počiniteljima kaznenih djela.
- (2) Protupravna radnja je radnja kojom su ispunjena obilježja kaznenog djela, a ne postoji razlog isključenja protupravnosti.
- (3) Službena osoba je državni dužnosnik ili službenik, dužnosnik ili službenik u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nositelj pravosudne dužnosti, sudac porotnik, član Državnog sudbenog vijeća ili Državnoodvjetničkog vijeća, arbitar, javni bilježnik i javni ovršitelj. Službenom osobom smatra se i osoba koja u Europskoj uniji, stranoj državi, međunarodnoj organizaciji koje je Republika Hrvatska član, međunarodnom sudu ili arbitraži čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, obavlja dužnosti povjerene osobama iz prethodne rečenice.
- (4) Vojna osoba je djelatna vojna osoba, ročnik, pričuvnik i kadet te državni službenik i namještenik raspoređen na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao počinitelj kaznenog djela koje nije predviđeno u Glavi XXXIV. ovoga Zakona, ili kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, službenom osobom smatrat će se i vojna osoba.

(6) Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je izričito ili stvarno povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe.

(7) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(8) Članovi obitelji su sadašnji bračni ili izvanbračni drug, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnik po krvi u ravnoj lozi, srodnici po krvi u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini do zaključno drugog stupnja u bračnoj i izvanbračnoj zajednici, posvojitelj i posvojenik, srodnici posvojitelja po krvi u ravnoj lozi, srodnici posvojitelja po krvi u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici posvojitelja po tazbini do zaključno drugog stupnja. Kad se radi o kaznenim djelima nasilja u obitelji članovima obitelji po ovom Zakonu smatraju se i bivši bračni ili izvanbračni drug, djeca svakog od njih i njihova zajednička djeca, ukoliko su nakon prekida bračne ili izvanbračne zajednice povod sukoba bili bivši bračni ili izvanbračni odnosi, osobe koje imaju zajedničku djecu, skrbnik i štićenik, udomitelj, korisnik smještaja u udomiteljskoj obitelji i članovi njihove obitelji dok takav odnos traje, dijete i osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje i odgoj. Pod istim uvjetima kao i članovima obitelji odnosno osobama koje se smatraju članovima obitelji prema ovom Zakonu zaštita se pruža i istospolnom partneru te djeci svakog od njih odnosno bivšem istospolnom partneru te djeci svakog od njih.

(9) Izvanbračni drug je osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili je u njoj rođeno zajedničko dijete.

(10) Istospolni partner je osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.

(11) Tajni podatak je podatak koji je prema posebnom zakonu označen kao klasificirani podatak. Ne smatra se tajnim podatkom podatak čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Republike Hrvatske ili podatak koji je označen tajnim radi prikrivanja kaznenog djela, prekoračenja ili zlouporabe ovlasti te drugih oblika nezakonitog postupanja u državnim tijelima.

(12) Službena tajna je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe tijela javne vlasti, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom, a nije riječ o klasificiranom podatku sukladno posebnom zakonu.

(13) Izbori su izbori za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike, Europski parlament, predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, općinske načelnike, gradonačelnike, župane, gradonačelnika Grada Zagreba te postupak odlučivanja na državnom referendumu.

(14) Isprava je svaki predmet koji sadrži zapis, znak ili sliku koji je podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(15) Pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(16) Motorno vozilo je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(17) Računalni sustav je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovi programa automatski obrađuju podatke, kao i računalni podaci koji su u njega spremljeni, obrađeni, učitani ili preneseni za svrhe njegovog rada, korištenja, zaštite i održavanja.

(18) Računalni podatak je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u računalnom sustavu.

(19) Računalni program je skup računalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da računalni sustav izvrši određenu funkciju.

(20) Zločin iz mržnje je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(21) Imovinskom korišću od kaznenog djela smatra se neposredna imovinska korist od kaznenog djela koja se sastoji od svakog uvećanja ili sprečavanja umanjenja imovine do kojeg je došlo počinjenjem kaznenog djela, imovina u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela kao i svaka druga korist koja je dobivena od neposredne imovinske koristi od kaznenog djela ili imovine u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela bez obzira nalazi li se na području Republike Hrvatske ili izvan njega.

(22) Mito je svaka nagrada, dar ili druga nepripadna imovinska ili neimovinska korist bez obzira na vrijednost.

(23) Žrtva kaznenog djela je fizička osoba kojoj su protupravnom radnjom prouzročene fizičke ili duševne boli, emocionalna patnja, imovinska šteta ili bitna povreda ljudskih prava i temeljnih sloboda.

POSEBNI DIO

GLAVA DEVETA (IX.) KAZNENA DJELA PROTIV ČOVJEČNOSTI I LJUDSKOG DOSTOJANSTVA

Genocid

Članak 88.

(1) Tko s ciljem da potpuno ili djelomice uništi neku nacionalnu, etničku, rasnu ili vjersku skupinu kao takvu:

1. ubija članove skupine,

2. nanosi članovima skupine teške tjelesne ozljede ili im teško naruši zdravlje,
3. stavlja skupinu u životne uvjete kojima je cilj dovesti do njezina potpuna ili djelomična uništenja,
4. primjenjuje mjere kojima je cilj spriječiti rađanje unutar skupine, ili
5. prisilno preseljava djecu u drugu skupinu,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko zapovijedi počinjenje genocida.

(3) Tko izravno i javno potiče na počinjenje genocida,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zločin agresije

Članak 89.

(1) Tko imajući stvarnu moć nadzirati ili upravljati političkim ili vojnim djelovanjem države, upotrijebi oružane snage jedne države protiv suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti ili političke neovisnosti druge države ili na bilo koji drugi način protivan Povelji Ujedinjenih naroda ostvari čin agresije koji po svojim karakteristikama, težini i razmjeru predstavlja kršenje Povelje Ujedinjenih naroda,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Tko sudjeluje u djelovanju oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Tko izravno i javno potiče na zločin agresije,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Činom agresije iz stavka 1. ovoga članka, bez obzira na to je li prethodno objavljen rat ili ne, smatra se:

1. invazija ili napad oružanih snaga jedne države na područje druge države, ili vojna okupacija, makar i privremena koja je posljedica takve invazije ili napada, ili pripajanje cijelog ili dijela područja druge države uz primjenu sile,

2. bombardiranje od strane oružanih snaga jedne države područja druge države ili korištenje bilo kakvog oružja jedne države na području druge države,

3. blokiranje luka ili obala jedne države oružanim snagama druge države,

4. napad oružanih snaga jedne države na zemlju, more, zračne snage, pomorsku i zračnu flotu druge države,

5. korištenje oružanih snaga jedne države, koje su na području druge države uz njezinu suglasnost, u suprotnosti s uvjetima predviđenim njihovim sporazumom ili produljenje prisutnosti vojnih snaga na području druge države po prestanku sporazuma,

6. davanje dozvole da područje koje je država stavila na raspolaganje drugoj državi ova koristi za agresiju protiv treće države, ili

7. slanje od strane ili u ime države naoružanih bandi, grupa, paravojnih snaga ili plaćenika koji izvode oružane akcije protiv druge države koje po svojoj težini odgovaraju prethodno navedenim radnjama ili njezinom značajnom sudjelovanju u takvim akcijama.

Zločin protiv čovječnosti

Članak 90.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnog prava u sklopu širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog pučanstva, uz znanje o tom napadu:

1. ubije drugu osobu,

2. radi istrebljenja nametne nekom civilnom pučanstvu životne uvjete kojima je cilj dovesti do njegova djelomičnog uništenja,

3. porobi neku osobu tako da nad njom vrši pojedine ili sve ovlasti koje proizlaze iz prava vlasništva, uključujući vršenje takvih ovlasti u trgovini ljudima,

4. protjeruje ili prisilno premješta druge osobe putem izгона ili drugih prisilnih mjera s područja na kome zakonito borave, a bez osnova predviđenih međunarodnim pravom,

5. protupravno zatvori drugu osobu ili joj na drugi način protupravno oduzme slobodu,

6. muči osobu kojoj je oduzeta sloboda ili je pod nadzorom okrivljenika tako da joj namjerno nanosi teške tjelesne ili duševne boli ili patnje, osim onih koje proizlaze, svojstvene su ili su slučajna posljedica zakonite kazne,

7. siluje drugu osobu, drži je u spolnom ropstvu, prisiljava na prostituciju, nezakonito drži u zatočenju ženu koja je nasilno zatrudnjela kako bi se utjecalo na etnički sastav nekog pučanstva ili činile kakve druge teške povrede međunarodnog prava, drugoj osobi bez njezina pristanka i kada to nije opravdano medicinskim razlozima oduzme biološku reproduktivnu sposobnost, ili nad njom izvrši neko drugo spolno nasilje usporedive težine,

8. progoni neku određivu skupinu ili zajednicu na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja se općenito prema međunarodnom pravu smatra nedopustivom, i to počini u vezi s bilo kojom radnjom opisanom u članku 88. do 91. ovoga Zakona tako da drugoj osobi zato što pripada određenoj skupini ili zajednici namjerno i u velikoj mjeri oduzme temeljna prava suprotno međunarodnom pravu,

9. uhititi, držati u zatočeništvu ili otme osobe u ime ili uz dopuštenje, potporu ili pristanak države ili političke organizacije, a nakon toga odbije priznati takvo oduzimanje slobode ili uskrati obavijesti o sudbini ili mjestu na kojem se osobe nalaze, s ciljem da im se uskrati pravna zaštita kroz dulje vremensko razdoblje,

10. u okviru institucionaliziranog režima sustavnog potlačivanja i dominacije jedne rasne skupine nad drugom rasnom skupinom ili skupinama i u namjeri održavanja takvog režima počiniti neko nečovječno djelo opisano u ovom članku ili djelo slično nekom od tih djela (zločin apartheida), ili

11. počiniti ostala nečovječna djela slične naravi kojima se namjerno uzrokuje teška patnja, teška tjelesna ozljeda, odnosno teško narušenje zdravlja,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko zapovijedi neko od navedenih kaznenih djela.

Ratni zločin

Članak 91.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, okupacije ili međunarodnog oružanog sukoba ili oružanog sukoba koji nema međunarodni značaj počiniti neko od sljedećih teških kršenja protiv osoba ili imovine zaštićenih Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949.:

1. ubojstvo,

2. mučenje ili nečovječno postupanje, uključujući biološke pokuse,

3. nanošenje velike patnje, teške tjelesne ozljede ili teškog narušenja zdravlja,

4. nezakonito protjerivanje, premještaj ili nezakonito držanje zaštićene osobe u zatočeništvu,

5. prisiljavanje ratnog zarobljenika ili druge zaštićene osobe na službu u postrojbama neprijateljske sile,

6. namjerno uskraćivanje prava ratnom zarobljeniku ili drugoj zaštićenoj osobi na pravičan i redovan postupak,

7. uzimanje talaca, ili

8. uništavanje i oduzimanje imovine u velikim razmjerima koje nije opravdano vojnom nuždom i koje je provedeno nezakonito i samovoljno,

kaznit će se kaznom zatvora od najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Tko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, okupacije ili međunarodnog oružanog sukoba ili oružanog sukoba koji nema međunarodni značaj počiniti druge teške

povrede prava i običaja koji se primjenjuju u međunarodnom oružanom sukobu ili oružanom sukobu čiji značaj nije međunarodni sukladno postojećem okviru međunarodnog prava, to jest bilo koje od sljedećih djela:

1. usmjeravanje napada protiv civilnog stanovništva ili protiv pojedinih civila koji ne sudjeluju izravno u neprijateljstvima,
2. usmjeravanje napada protiv civilnih objekata, odnosno objekata koji nisu vojni ciljevi,
3. usmjeravanje napada protiv osoba, uređaja, materijala, jedinica ili vozila uključenih u humanitarnu pomoć ili misiju održavanja mira sukladno Povelji Ujedinjenih naroda, tako dugo dok oni imaju pravo na zaštitu civila ili civilnih objekata prema odredbama međunarodnog ratnog prava,
4. pokretanje napada sa znanjem da će takav napad uzgredno dovesti do smrti ili ozljeda civila ili štete na civilnim objektima ili do teške, dugoročne i opsežne štete u prirodnom okolišu koja bi očito bila prevelika u odnosu na očekivani konkretan i izravan vojni dobitak,
5. napadanje ili bombardiranje, bilo kojim sredstvima, gradova, sela, naselja ili zgrada koje su nebranjene i ne predstavljaju vojne ciljeve,
6. ubijanje ili ranjavanje borca koji se predao, nakon što je položio oružje ili ostao bez sredstava za borbu,
7. nepravilna uporaba zastave primirja, zastave ili vojnog znakovlja i odore neprijatelja ili Ujedinjenih naroda, kao i posebnih znakova Ženevskih konvencija, zbog koje je došlo do pogibije ili teških ozljeda,
8. premještanje, izravno ili posredno, dijelova vlastitog civilnog stanovništva na okupirano područje od strane okupatorske sile, ili deportacija ili premještaj čitavog stanovništva okupiranog područja ili jednog njegovog dijela, unutar toga područja ili izvan njega,
9. usmjeravanje napada protiv zgrada posvećenih vjeri, obrazovanju, umjetnosti, znanosti ili humanitarnim svrhama, protiv povijesnih spomenika i kulturnih dobara, bolnica i mjesta na kojima se prikupljaju bolesni i ranjeni, pod uvjetom da nisu vojni ciljevi,
10. podvrgavanje osoba koje su bile u vlasti protivničke strane tjelesnom sakaćenju, uzimanju tkiva ili organa za transplantaciju ili medicinskim ili znanstvenim pokusima bilo koje vrste koji nisu opravdani medicinskim, zubarskim ili bolničkim tretmanom osoba o kojima je riječ te koji se ne izvode u njihovom interesu, a dovode do smrti ili ozbiljne opasnosti po zdravlje takve osobe ili osoba,
11. podmuklo ubijanje ili ranjavanje pripadnika neprijateljske nacije ili vojske,
12. proglašavanje da se protivniku neće dati nikakva milost,
13. uništavanje ili oduzimanje neprijateljske imovine osim ako je ono nužno zbog ratnih potreba,

14. proglašenje prava i radnji državljana neprijateljske strane zabranjenim, suspendiranim ili nedopuštenim u sudskom postupku,
15. prisiljavanje državljana neprijateljske strane da sudjeluju u ratnim operacijama usmjerenim protiv vlastite zemlje čak i ako su bili u službi zaraćene strane prije početka rata,
16. pljačkanje gradova ili mjesta,
17. uporaba otrova ili otrovnog oružja,
18. uporaba otrovnih plinova, plinova zagušljivaca ili drugih plinova te svih sličnih tekućina, tvari ili naprava,
19. uporaba metaka koji se u ljudskom tijelu lako šire ili raspršuju,
20. uporaba oružja, projektila, materijala i drugog načina ratovanja koji po svojoj prirodi nanose suviše ozljede ili nepotrebne patnje ili kojima je svojstvo da protivno međunarodnom ratnom pravu ne razlikuju vojne i civilne ciljeve, ako je takvo oružje, projektili, materijal ili način ratovanja predmet sveobuhvatne zabrane,
21. sknavljenje osobnog dostojanstva, posebice ponižavajući i degradirajući postupci, kolektivno kažnjavanje,
22. silovanje, spolno porobljavanje, prisiljavanje na prostituciju ili izazivanje nasilne trudnoće, prisilne sterilizacije ili kojeg drugog oblika spolnog nasilja koji predstavlja tešku povredu Ženevskih konvencija,
23. iskorištavanje prisutnosti civila ili drugih zaštićenih osoba da se određena mjesta, područja ili vojne snage zaštite od vojnih operacija,
24. usmjeravanje napada na zgrade, materijal, medicinske jedinice i prijevozna sredstva te osoblje koje koristi posebne znakove Ženevskih konvencija sukladno međunarodnom pravu,
25. pribjegavanje izgladnjivanju civila kao načinu vođenja rata uskraćivanjem sredstava nužnih za opstanak, uključujući i otežavanje pristupa humanitarnoj pomoći, propisanoga Ženevskim konvencijama,
26. novačenje djece u nacionalne oružane snage ili oružane skupine odvojene od oružanih snaga države ili njihovo korištenje u aktivnom sudjelovanju u neprijateljstvima, ili
27. premještanje civilnog stanovništva zbog razloga povezanih uz sukob osim ako to traži sigurnost civila ili neizbježni vojni razlog,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko djelo iz stavka 2. ovoga članka počini prema velikom broju ljudi ili na osobito okrutan ili podmukao način, iz koristoljublja ili drugih niskih pobuda.

(4) Tko zapovijedi da se počini djelo iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka kaznit će se kao da ga je sam počinio.

Povreda pregovarača

Članak 92.

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba vrijeđa, zlostavlja ili zadrži pregovarača ili njegovu pratnju ili im spriječi povratak, ili na drugi način povrijedi njihovu nepovredivost,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zlouporaba međunarodnih znakova

Članak 93.

Tko u području oružanih operacija zlouporabi ili neovlašteno nosi zastavu ili znak Ujedinjenih naroda, Crvenog križa ili znakove koji njima odgovaraju, ili druge priznate međunarodne znakove kojima se obilježavaju određeni objekti radi zaštite od oružanih operacija,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neopravdana odgoda povratka ratnih zarobljenika

Članak 94.

Tko kršeći pravila međunarodnoga prava, nakon završetka rata ili oružanoga sukoba naredi ili izvrši neopravdanu odgodu povratka ratnih zarobljenika ili civilnih osoba,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Novačenje plaćenika

Članak 95.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava novači, koristi, plaća ili osposobljava plaćenika za sudjelovanje u oružanom sukobu ili zajedničkom činu nasilja usmjerenom na rušenje vlade, podrivanje teritorijalne cjelovitosti države ili ugrožavanje njezina ustavnog ustrojstva,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko novači dijete u oružane snage ili oružane skupine odvojene od oružanih snaga, ili tako unovačeno dijete koristi u neposrednim neprijateljskim djelovanjima,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko radi stjecanja materijalne koristi kao punoljetni plaćenik izravno sudjeluje u oružanom sukobu ili zajedničkom činu nasilja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Odgovornost zapovjednika

Članak 96.

(1) Vojni zapovjednik ili nadređena civilna osoba ili osoba koja stvarno djeluje kao vojni zapovjednik ili nadređena civilna osoba koja ne spriječi osobu koja se nalazi pod njezinim stvarnim zapovjedništvom i nadzorom ili stvarnom vlašću i nadzorom da počini kazneno djelo iz članka 88. do 91. ovoga Zakona kaznit će se kao da ga je sama počinila. U tom slučaju neće se primijeniti odredba članka 20. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Vojni zapovjednik ili osoba koja stvarno djeluje kao vojni zapovjednik koja je propustila dužni nadzor nad snagama koje se nalaze pod njezinim stvarnim zapovjedništvom i nadzorom ili stvarnom vlašću i nadzorom ako je morala znati da njezine snage čine ili se spremaju počinuti kazneno djelo iz članka 88. do članka 91. ovoga Zakona i nije poduzela sve nužne i razborite mjere u svojoj moći kako bi ih u tome spriječila,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se nadređena osoba, kod svih drugih odnosa nadređenosti i podređenosti osim onih iz stavka 2. ovoga članka, koja je propustila dužni nadzor nad podređenima koji se nalaze pod njezinom stvarnom vlašću i nadzorom ako je svjesno zanemarivala obavijesti da oni čine ili se spremaju počinuti kazneno djelo iz članka 88. do članka 91. ovoga Zakona i ako su ta djela u okviru njezinih stvarnih ovlasti i nadzora, a ona nije poduzela sve nužne i razborite mjere u svojoj moći kako bi ih u tome spriječila.

(4) Ako je dužni nadzor iz stavka 2. i 3. ovoga članka propušten iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Osobe navedene u stavku 1., 2. i 3. ovoga članka koje ne proslijede saznanja o kaznenim djelima iz članka 88. do članka 91. ovoga Zakona nadležnim vlastima u cilju provođenja istrage i kaznenog progona nad neposrednim počiniteljima koji su im podređeni,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Terorizam

Članak 97.

(1) Tko s ciljem ozbiljnog zastrašivanja pučanstva, ili prisiljavanja države ili međunarodne organizacije da što učini ili ne učini, ili ozbiljnog narušavanja ili uništavanja temeljnih ustavnih, političkih, gospodarskih ili društvenih struktura države ili međunarodne organizacije, počini jedno od sljedećih djela koje može ozbiljno naštetiti državi ili međunarodnoj organizaciji:

1. napade na život osobe koji mogu prouzročiti smrt,
2. napade na tijelo drugoga,

3. otmicu ili uzimanje talaca,

4. uništenje državnih ili javnih objekata, prometnog sustava, infrastrukture uključujući i informacijske sustave, nepokretne platforme na epikontinentalnom pojasu, javnog mjesta ili privatne imovine koje može ugroziti živote ljudi ili prouzročiti znatnu gospodarsku štetu,

5. otmicu zrakoplova, broda ili drugih sredstava javnog prijevoza ili prijevoza robe,

6. izrada, posjedovanje, pribavljanje, prijevoz, opskrba ili uporaba oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja, kao i istraživanje i razvoj nuklearnog, biološkog ili kemijskog oružja,

7. ispuštanje opasnih tvari ili prouzročenje požara, eksplozija ili poplava, čime se ugrožava život ljudi,

8. ometanje ili obustava opskrbe vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom, čime se ugrožava život ljudi, ili

9. posjeduje ili koristi radioaktivne tvari ili izrađuje, posjeduje ili koristi uređaj za aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnog materijala ili ionizirajućeg zračenja, koristi ili ošteti nuklearni objekt tako da dođe do ispuštanja ili opasnosti od ispuštanja radioaktivnog materijala, ili upotrebom sile ili prijetnje zahtijeva radioaktivni materijal, uređaj za aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnog materijala ili nuklearni objekt,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Tko prijeti počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena velika razaranja ili je prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(4) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Financiranje terorizma

Članak 98.

(1) Tko izravno ili neizravno daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se ona koriste ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelomično, u svrhu činjenja jednog ili više kaznenih djela iz članka 97., članka 99. do članka 101., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. ovoga Zakona ili drugog kaznenog djela kojem je cilj prouzročiti smrt ili tešku tjelesnu ozljedu civila ili druge osobe koja nije aktivno

uključena u oružani sukob, ako je svrha tog djela zastrašiti stanovništvo ili prisiliti neku državu ili međunarodnu organizaciju da što učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko izravno ili neizravno daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se ona koriste ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelomično od strane terorista ili terorističkog udruženja.

(3) Sredstva iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se oduzeti.

Javno poticanje na terorizam

Članak 99.

Tko javno iznese ili pronese zamisli kojima se izravno ili neizravno potiče na počinjenje kaznenog djela iz članka 97., članka 98., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Novačenje za terorizam

Članak 100.

Tko vrbuje drugoga da se pridruži terorističkom udruženju radi njegovog doprinosa u počinjenju kaznenog djela iz članka 97., članka 102., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Obuka za terorizam

Članak 101.

Tko daje upute o izradi i korištenju eksplozivnih naprava, vatrenog ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih tvari ili o drugim specifičnim metodama ili tehnikama znajući da se te vještine namjeravaju koristiti za počinjenje kaznenog djela iz članka 97., članka 98., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Terorističko udruženje

Članak 102.

(1) Tko organizira ili vodi zločinačko udruženje kojemu je cilj počinjenje kaznenog djela iz članka 97. do članka 101., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. ovoga Zakona ili drugog kaznenog djela kojem je cilj

prouzročiti smrt ili tešku tjelesnu ozljedu civila ili druge osobe koja nije aktivno uključena u oružani sukob, ako je svrha tog djela zastrašiti stanovništvo ili prisiliti neku državu ili međunarodnu organizaciju da što učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Tko postane pripadnikom zločinačkog udruženja iz stavka 1. ovoga članka, ili poduzme radnju za koju zna da pridonosi ostvarenju cilja terorističkog udruženja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji pravodobnim otkrivanjem terorističkog udruženja spriječi počinjenje kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka ili pripadnik terorističkog udruženja koji ga otkrije prije nego što u njegovom sastavu ili za njega počini kazneno djelo navedeno u stavku 1. ovoga članka može se osloboditi kazne.

Pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 103.

Tko priprema počinjenje kaznenih djela iz članka 88. do članka 91. i članka 97. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

Članak 104.

Službena osoba ili osoba koja na poticaj ili s izričitim ili prešutnim pristankom službene osobe ili druge osobe koja djeluje u svojstvu službene osobe prouzroči drugome tešku tjelesnu ili duševnu bol ili patnju da bi od njega ili druge osobe dobila obavijest ili priznanje, ili da bi ga kaznila za djelo što ga je počinio ili je osumnjičen da ga je počinio on ili neka druga osoba, ili da bi se on ili druga osoba zastrašila ili da bi se na njega ili drugu osobu izvršio pritisak, ili zbog bilo kojeg razloga utemeljenog na bilo kojem obliku diskriminacije,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ropstvo

Članak 105.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnog prava stavi drugog u ropski ili njemu sličan odnos ili ga drži u takvom odnosu, kupi, proda, preda ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji takve osobe ili potiče drugog da proda svoju slobodu ili slobodu osobe koju uzdržava ili se o njoj brine,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko prevozi ljude koji se nalaze u ropskom ili njemu sličnom odnosu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. počini prema djetetu,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Trgovanje ljudima

Članak 106.

(1) Tko uporabom sile ili prijetnje, obmanom, prijevarom, otmicom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, davanjem ili primanjem novčane naknade ili druge koristi radi dobivanja pristanka osobe koja ima nadzor nad drugom osobom, ili na drugi način vrbuje, preveze, prevede, skriva ili prima osobu ili razmjenjuje ili prenosi nadzor nad osobom radi iskorištavanja njezinog rada putem prisilnog rada ili služenja, uspostavom ropstva ili njemu sličnog odnosa, ili radi njezinog iskorištavanja za prostituciju ili druge oblike spolnog iskorištavanja uključujući i pornografiju ili za sklapanje nedozvoljenog ili prisilnog braka, ili radi uzimanja dijelova njezinog tijela, ili radi njezinog korištenja u oružanim sukobima ili radi činjenja protupravne radnje,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vrbuje, preveze, prevede, skriva ili prima dijete, ili razmjenjuje ili prenosi nadzor nad djetetom radi iskorištavanja njegovog rada putem prisilnog rada ili služenja, uspostavom ropstva ili njemu sličnog odnosa, ili radi njegovog iskorištavanja za prostituciju ili druge oblike spolnog iskorištavanja uključujući i pornografiju ili za sklapanje nedozvoljenog ili prisilnog braka ili za nezakonito posvojenje, ili radi uzimanja dijelova njegovog tijela, ili radi njegovog korištenja u oružanim sukobima.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema djetetu, ili je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinila službena osoba u obavljanju svoje službe, ili je počinjeno u odnosu na veći broj osoba, ili je svjesno doveden u opasnost život jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko znajući da je osoba žrtva trgovanja ljudima koristi njezine usluge koje su rezultat jednog od oblika njezinog iskorištavanja navedenog u stavku 1. i 2. ovoga članka.

(5) Tko s ciljem omogućavanja počinjenja djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka zadrži, oduzme, sakrije, ošteti ili uništi putnu ispravu ili ispravu o dokazivanju identiteta druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(6) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 5. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(7) Pristanak na iskorištavanje same osobe na čiju štetu je trgovanje ljudima počinjeno bez utjecaja je na postojanje tog kaznenog djela.

Trgovanje dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima

Članak 107.

(1) Tko nabavi, posjeduje, prevozi, prenosi, čuva, primi ili presadi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus ako je znao ili morao i mogao znati da potiču od osobe koja je žrtva trgovine ljudima radi uzimanja dijelova tijela iz članka 106. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko uporabom sile ili prijetnje, obmanom, prijevarom, otmicom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti nabavi, posjeduje, prevozi, prenosi, čuva ili primi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak, fetus ili mrtvo tijelo radi uzimanja dijelova tijela,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko dajući novčanu naknadu ili drugu usporedivu korist nabavi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak, fetus ili mrtvo tijelo,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Kaznom iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se tko radi zarade navede drugog ili mu pomogne dati vlastiti organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus za novčanu naknadu ili drugu korist.

(5) Tko izvadi ili presadi ljudski organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus ako je znao ili je morao i mogao znati da je za njega darivatelj dobio novčanu naknadu ili drugu korist,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(6) Kaznom iz stavka 5. ovoga članka kaznit će se tko oglašava potrebu ili dostupnost ljudskog organa, tkiva, stanice, zametka, fetusa ili mrtvog tijela radi ponude ili traženja novčane naknade ili druge koristi.

Kloniranje i promjena ljudskog genoma

Članak 108.

(1) Tko postupa s ciljem stvaranja ljudskog bića koje s drugim živim ili mrtvim ljudskim bićem dijeli isti set gena stanične jezgre,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko poduzme zahvat usmjeren na promjenu ljudskoga genoma koja nije za preventivne, dijagnostičke ili terapijske svrhe, ili koji je za preventivne, dijagnostičke ili terapijske svrhe, ali je cilj promjene uvođenje preinaka u genomu potomka pacijenta,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zabrana miješanja ljudskih spolnih stanica sa životinjskim

Članak 109.

Tko oplodi žensku jajnu stanicu sa sjemenom stanicom bilo koje druge vrste osim sjemene stanice čovjeka ili životinjsku jajnu stanicu sa sjemenom stanicom čovjeka, izmijeni ljudski zametak presađivanjem životinjskih zametaka ili ljudske spolne stanice ili ljudski zametak unese u životinju ili životinjske spolne stanice ili životinjski zametak unese u ženu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

GLAVA DESETA (X.) KAZNENA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Ubojstvo

Članak 110.

Tko ubije drugoga,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Teško ubojstvo

Članak 111.

Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1. tko drugoga ubije na okrutan ili podmukao način,
2. tko ubije osobu posebno ranjivu zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće,
3. tko ubije člana obitelji kojeg je već ranije zlostavljao,
4. tko drugoga ubije iz koristoljublja, bezobzirne osvete, mržnje ili iz drugih niskih pobuda,
5. tko drugoga ubije radi počinjenja ili prikrivanja drugog kaznenog djela,
6. tko ubije službenu osobu u vezi s njezinim obavljanjem službene dužnosti.

Usmrćenje

Članak 112.

(1) Tko usmrti drugoga doveden bez svoje krivnje njegovim napadom, teškim vrijeđanjem ili zlostavljanjem u stanje dugotrajne patnje, jake razdraženosti ili prepasti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Majka koja usmrti svoje dijete pod utjecajem jakog duševnog opterećenja zbog trudnoće ili poroda,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko usmrti drugoga na njegov izričit i ozbiljan zahtjev iz suosjećanja zbog njegovog teškog zdravstvenog stanja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Prouzročenje smrti iz nehaja

Članak 113.

Tko prouzroči smrt drugoga iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Sudjelovanje u samoubojstvu

Članak 114.

(1) Tko navede drugoga na samoubojstvo ili mu iz niskih pobuda pomogne u samoubojstvu pa ono bude počinjeno ili pokušano,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u odnosu na dijete koje je navršilo četrnaest godina ili osobu čija je sposobnost shvaćanja svog postupanja bitno smanjena,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Protupravni prekid trudnoće

Članak 115.

(1) Tko protivno propisima o prekidu trudnoće, trudnoj osobi izvrši, potakne je ili joj pomogne izvršiti prekid trudnoće s njezinim pristankom,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt trudne osobe ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko trudnoj osobi bez njezinog pristanka izvrši prekid trudnoće,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka prouzročena smrt trudne osobe ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Sakaćenje ženskih spolnih organa

Članak 116.

(1) Tko ženskoj osobi potpuno ili djelomično ukloni ili trajno promijeni vanjski spolni organ,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko žensku osobu potakne ili joj pomogne da se podvrgne radnjama iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz mržnje, prema djetetu ili članu obitelji,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Tjelesna ozljeda

Članak 117.

(1) Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. počini iz mržnje, prema članu obitelji ili prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje, invaliditeta ili trudnoće, ili kao službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. progoni se po privatnoj tužbi.

Teška tjelesna ozljeda

Članak 118.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz mržnje, prema članu obitelji ili prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje, invaliditeta ili trudnoće, ili kao službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Osobito teška tjelesna ozljeda

Članak 119.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 116. stavka 1. i 2. i članka 118. stavka 1. ovoga Zakona doveden u opasnost život ozlijeđenog, ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog, ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja, trajna iznakaženost ili trajna nesposobnost za reprodukciju,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz mržnje, prema članu obitelji ili prema osobi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, teže tjelesne ili duševne smetnje, invaliditeta ili trudnoće, ili kao službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko neku od posljedica navedenih u stavku 1. ovoga članka prouzroči namjerno,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Teška tjelesna ozljeda s posljedicom smrti

Članak 120.

Ako je počinjenjem kaznenog djela iz članka 116., članka 118. i članka 119. ovoga Zakona prouzročena smrt,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Teška tjelesna ozljeda iz nehaja

Članak 121.

(1) Tko djelo iz članka 118. počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko djelo iz članka 119. ovoga Zakona počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Sudjelovanje u tučnjavi

Članak 122.

(1) Tko sudjeluje u tučnjavi ili u napadu više osoba, ako su tučnjava ili napad imali za posljedicu smrt ili tešku tjelesnu ozljedu jedne ili više osoba, za samo takvo sudjelovanje,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko organizira ili vodi grupu od tri ili više osoba koje sudjeluju u tučnjavi ili napadu iz stavka 1. ovoga članka ili organizira takvu tučnjavu ili napad,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je osoba u tučnjavu uvučena bez svoje krivnje ili se samo branila ili je razdvajala druge sudionike u tučnjavi.

Nepružanje pomoći

Članak 123.

(1) Tko ne pruži pomoć osobi u životnoj opasnosti, iako je to mogao učiniti bez veće opasnosti za sebe ili drugoga,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko ne pruži pomoć osobi u opasnosti koju je sam prouzročio, iako je to mogao učiniti bez veće opasnosti za sebe ili drugoga,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Napuštanje nemoćne osobe

Članak 124.

Tko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ostavi bez pomoći u prilikama koje su opasne za njezin život ili zdravlje,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

GLAVA JEDANAESTA (XI.)

KAZNENA DJELA PROTIV LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Povreda ravnopravnosti

Članak 125.

(1) Tko na temelju razlike u rasi, etničkoj pripadnosti, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju, bračnom ili obiteljskom statusu, dobi, zdravstvenom stanju, invaliditetu, genetskom naslijeđu, rodnom identitetu, izražavanju, spolnom opredjeljenju ili

drugim osobinama uskrati, ograniči ili uvjetuje drugome pravo na stjecanje dobara ili primanje usluga, pravo na obavljanje djelatnosti, pravo na zapošljavanje i napredovanje, ili tko na temelju te razlike ili pripadnosti daje drugome povlastice ili pogodnosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko progoni pojedince ili organizacije zbog njihova zalaganja za ravnopravnost ljudi.

Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti

Članak 126.

(1) Tko pripadniku nacionalne manjine uskrati ili ograniči pravo na slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti ili na kulturnu autonomiju,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko suprotno propisima o uporabi jezika i pisma, uskrati ili ograniči osobi pravo služiti se svojim jezikom i pismom.

Povreda slobode mišljenja i izražavanja misli

Članak 127.

(1) Tko uskrati ili ograniči slobodu govora ili javnog nastupa, slobodu tiska ili drugih sredstava priopćavanja ili slobodno osnivanje ustanova javnog priopćavanja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko naredi ili provodi cenzuru, ili novinaru protupravno uskrati ili ograniči slobodu izvještavanja.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protupravno spriječi tiskanje, prodaju ili raspačavanje knjiga, časopisa, novina ili drugih tiskanih stvari, ili proizvodnju i emitiranje radijskog i televizijskog programa, programa novinskih agencija ili objavljivanje drugih medijskih sadržaja.

Povreda prava na okupljanje i prosvjed

Članak 128.

(1) Tko uskrati ili ograniči pravo na javno okupljanje ili mirni prosvjed koji je organiziran u skladu sa zakonom,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi način spriječi, onemogućí ili znatno ometa javno okupljanje ili mirni prosvjed koji je organiziran u skladu sa zakonom.

Povreda prava na udruživanje

Članak 129.

Tko uskrati ili ograniči pravo na osnivanje političkih stranaka, sindikata ili drugih udruga, uključivanje u njih ili istupanje iz njih koje je u skladu sa zakonom,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda slobode vjere

Članak 130.

(1) Tko uskrati ili ograniči slobodu savjesti i vjeroispovijesti, javnog očitovanja vjere ili drugog uvjerenja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vjerskoj zajednici koja djeluje u skladu sa zakonom uskrati pravo jednakosti s drugim vjerskim zajednicama u Republici Hrvatskoj ili joj uskrati ili ograniči javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, zavode, socijalne ili dobrotvorne ustanove i upravljati njima.

GLAVA DVANAESTA (XII.) KAZNENA DJELA PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA

Povreda prava na rad

Članak 131.

(1) Tko otkaže ugovor o radu radniku zato što se u dobroj vjeri zbog opravdane sumnje u korupciju obratio ili podnio prijavu nadležnim osobama ili tijelima državne vlasti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko otkaže ugovor o radu jednom ili više radnika zbog njihovog sudjelovanja u štrajku koji je organiziran i proveden u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima sindikata.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ne izvrši pravomoćnu sudsku odluku kojom je odlučeno o vraćanju radnika na posao.

Neisplata plaće

Članak 132.

(1) Tko ne isplati dio ili cijelu plaću jednom ili više radnika,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ne daje podatke ili daje netočne podatke za određivanje plaće i na taj način je ne isplaćuje ili isplaćuje djelomično.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kada je do neisplate došlo zbog nemogućnosti raspolaganja financijskim sredstvima na računu poslodavca ili nedostatka financijskih sredstava na računu poslodavca koji nisu nastali s ciljem izbjegavanja isplate plaće.

(4) Ako počinitelj iz stavka 1. ovoga članka naknadno uplati zaostale plaće, može se osloboditi kazne.

(5) Pod plaćom se u smislu ovoga članka podrazumijeva osnovna plaća i sva druga davanja u novcu ili u naravi koju radnik prima po osnovi rada, u bruto iznosu što uključuje i doprinose iz plaće i na plaću prema posebnom propisu.

Zlostavljanje na radu

Članak 133.

(1) Tko na radu ili u vezi s radom drugog vrijeđa, ponižava, zlostavlja ili na drugi način uznemirava i time naruši njegovo zdravlje ili povrijedi njegova prava,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Povreda prava iz socijalnog osiguranja

Članak 134.

Tko drugome uskrati ili ograniči pravo iz mirovinskog ili zdravstvenog osiguranja ili osiguranja od nezaposlenosti utvrđenog zakonom ili uskrati uplatu doprinosa za zapošljavanje osoba s invaliditetom, ako time nisu ispunjena obilježja nekog drugog kaznenog djela,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Protuzakonito zapošljavanje

Članak 135.

Tko zaposli osobu koja nezakonito boravi na području Republike Hrvatske, a koja nije ni državljanin države članice Europske unije niti uživa pravo slobode kretanja u Europskoj uniji, pod uvjetima rada koji su iskorištavajući, ili znajući da je žrtva trgovine ljudima, ili da je mlađa od osamnaest godina, ili tko kroz dulje vrijeme ili ponovljeno zapošljava takve osobe ili ih istodobno zaposli veći broj,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

GLAVA TRINAESTA (XIII.)
KAZNENA DJELA PROTIV OSOBNE SLOBODE

Protupravno oduzimanje slobode

Članak 136.

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko drugome protupravno oduzme slobodu s ciljem da ga prisili da što učini, ne učini ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema djetetu, ili je protupravno oduzimanje slobode trajalo dulje od petnaest dana, ili je počinjeno na okrutan način, ili je osobi kojoj je protupravno oduzeta sloboda prouzročena teška tjelesna ozljeda, ili je počinjeno od strane službene osobe u obavljanju službe ili javne ovlasti,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt osobe kojoj je protupravno oduzeta sloboda,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Počinitelj koji dobrovoljno pusti na slobodu osobu kojoj je protupravno oduzeta sloboda prije nego što je ostvario cilj iz stavka 2. ovoga članka, može se osloboditi kazne.

(6) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Otmica

Članak 137.

(1) Tko drugome protupravno oduzme slobodu s ciljem da nekog trećeg prisili da što učini, ne učini ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno uz prijetnju da će se oteta osoba usmrtniti, ili je počinjeno na okrutan način, ili je otetjoj osobi prouzročena teška tjelesna ozljeda, ili je počinjeno prema djetetu ili osobi s invaliditetom,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt otete osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Počinitelj koji dobrovoljno pusti na slobodu otetu osobu prije nego što je ostvario cilj iz stavka 1. i 2. ovoga članka, može se osloboditi kazne.

Prisila

Članak 138.

(1) Tko drugoga silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili da što učini, ne učini ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po privatnoj tužbi, osim ako je počinjeno iz mržnje, prema djetetu ili osobi s invaliditetom ili članu obitelji.

Prijetnja

Članak 139.

(1) Tko drugome ozbiljno prijeti kakvim zlom da bi ga ustrašio ili uznemirio,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko drugome ozbiljno prijeti da će njega ili njemu blisku osobu usmrtniti, teško tjelesno ozlijediti, oteti, ili mu oduzeti slobodu, ili nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom, ionizirajućim zračenjem, oružjem, opasnim oruđem ili drugim opasnim sredstvom, ili uništiti društveni položaj ili materijalni opstanak,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. počinjeno prema službenoj ili odgovornoj osobi u vezi s njezinim radom ili položajem ili prema novinaru u vezi s njegovim poslom, ili prema većem broju ljudi, ili ako je prouzročilo veću uznemirenost stanovništva, ili ako je osoba kojoj se prijeti dulje vrijeme stavljena u težak položaj,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po privatnoj tužbi, a kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka progoni se po prijedlogu, osim ako je djelo iz stavka 1. ili 2. počinjeno iz mržnje, prema djetetu ili osobi s invaliditetom ili članu obitelji.

Nametljivo ponašanje

Članak 140.

(1) Tko ustrajno i kroz dulje vrijeme prati ili uhodi drugu osobu ili s njom uspostavi ili nastoji uspostaviti neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u odnosu na sadašnjeg ili bivšeg bračnog ili izvanbračnog druga ili istospolnog partnera, osobu s kojom je počinitelj bio u intimnoj vezi ili prema djetetu,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka progoni se po prijedlogu, osim ako je počinjeno prema djetetu.

GLAVA ČETRNAESTA (XIV.) KAZNENA DJELA PROTIV PRIVATNOSTI

Narušavanje nepovredivosti doma i poslovnog prostora

Članak 141.

(1) Tko neovlašteno prodre u tuđi dom ili poslovni prostor ili zatvoreni ili ograđeni prostor koji pripada tom domu ili poslovni prostor ili se na zahtjev ovlaštene osobe otuda ne udalji,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Povreda tajnosti pisama i drugih pošiljaka

Članak 142.

(1) Tko neovlašteno otvori tuđu pošiljku, pismo, brzojav, elektroničku poštu ili kakvo drugo sredstvo dopisivanja, ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost, ili neovlašteno zadrži, prikrije, uništi ili drugome preda tuđu zatvorenu pošiljku ili pismo, brzojav, elektroničku poštu ili kakvo drugo sredstvo dopisivanja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu imovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu priopći drugome podatak koji je saznao povredom tajnosti tuđe pošiljke, pisma, brzojava, elektroničke pošte ili kakvog drugog sredstva dopisivanja, ili se s tom tajnom posluži,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Neovlašteno zvučno snimanje i prisluškivanje

Članak 143.

(1) Tko neovlašteno zvučno snimi nejavno izgovorene riječi drugoga ili tko posebnim napravama neovlašteno prisluškuje nejavno izgovorene riječi drugoga koje mu nisu namijenjene,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko snimljene riječi iz stavka 1. uporabi ili učini dostupnim trećoj osobi ili tko prisluškivane riječi iz stavka 1. doslovce ili u bitnim crtama javno iznese.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Nema kaznenog djela ako su radnje iz stavka 1. i 2. ovoga članka učinjene u javnom interesu ili drugom interesu koji je pretežniji od interesa zaštite privatnosti snimane ili prisluškivane osobe.

(5) Kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka progone se po prijedlogu.

(6) Snimke i posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz ovoga članka će se oduzeti.

Neovlašteno slikovno snimanje

Članak 144.

(1) Tko drugoga koji se nalazi u stanu ili prostoru posebno zaštićenom od pogleda neovlašteno slikovno snimi ili takvu snimku uporabi ili učini dostupnom trećoj osobi i na taj način povrijedi njegovu privatnost,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

(4) Snimke i posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz ovoga članka će se oduzeti.

Neovlašteno otkrivanje profesionalne tajne

Članak 145.

(1) Odvjetnik, javni bilježnik, zdravstveni radnik, psiholog, djelatnik ustanove socijalne skrbi, vjerski ispovjednik ili druga osoba koja neovlašteno otkrije podatak o osobnom ili obiteljskom životu koji joj je povjeren u obavljanju njezinog zvanja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je otkrivanje tajne počinjeno u javnom interesu ili interesu druge osobe koji su pretežniji od interesa čuvanja tajne.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Nedozvoljena uporaba osobnih podataka

Članak 146.

(1) Tko protivno uvjetima određenima u zakonu prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko protivno uvjetima određenima u zakonu iznosi osobne podatke iz Republike Hrvatske u svrhu daljnje obrade ili ih objavi ili na drugi način učini dostupnim drugome ili tko radnjom iz stavka 1. ovoga članka sebi ili drugome pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema djetetu ili tko protivno uvjetima određenima u zakonu prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba koji se odnose na rasno ili etničko podrijetlo, politička stajališta, vjerska ili druga uvjerenja, sindikalno članstvo, zdravlje ili spolni život te osobne podatke fizičkih osoba o kaznenom ili prekršajnom postupku.

(4) Ako kazneno djelo iz stavka 1. do 3. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju svojih ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

GLAVA PETNAESTA (XV.)
KAZNENA DJELA PROTIV ČASTI I UGLEDA

Uvreda

Članak 147.

(1) Tko uvrijedi drugoga,

kaznit će se novčanom kaznom do devedeset dnevnih iznosa.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je uvreda postala pristupačnom većem broju osoba,

kaznit će se novčanom kaznom do sto osamdeset dnevnih iznosa.

(3) Ako uvrijeđeni uzvrati uvredu, sud može oba počinitelja osloboditi kazne.

(4) Ako je počinitelj bio izazvan nedoličnim ponašanjem oštećenika, ili je oštećenik pred sudom prihvatio njegovu ispriku zbog počinjenog djela, sud ga može osloboditi kazne.

(5) Nema kaznenog djela uvrede ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti proizlazi da je omalovažavanje počinjeno radi zaštite drugih opravdanih interesa.

Sramoćenje

Članak 148.

(1) Tko pred drugim za nekoga iznese ili pronese činjeničnu tvrdnju koja može škoditi njegovoj časti ili ugledu,

kaznit će se novčanom kaznom do sto osamdeset dnevnih iznosa.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba,

kaznit će se novčanom kaznom do tristo šezdeset dnevnih iznosa.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka ako počinitelj dokaže istinitost činjeničnih tvrdnji koje je iznosio ili pronosio ili postojanje ozbiljnog razloga zbog kojeg je, postupajući u dobroj vjeri, povjerovao u njihovu istinitost.

(4) Nije dopušteno dokazivanje okolnosti iz stavka 3. ovoga članka počinitelju koji činjeničnu tvrdnju nije iznosio ili pronosio u javnom interesu ili iz drugog opravdanog razloga, a postupao je pretežito s ciljem da naškodi časti ili ugledu drugoga, pogotovo ako se tvrdnje odnose na osobni ili obiteljski život druge osobe.

(5) Prizna li počinitelj neistinitost svojih tvrdnji i opozove ih, sud ga može osloboditi kazne.

Kleveta

Članak 149.

(1) Tko pred drugim za nekoga iznese ili pronese neistinitu činjeničnu tvrdnju koja može škoditi njegovoj časti ili ugledu, znajući da je neistinita,

kaznit će se novčanom kaznom do tristo šezdeset dnevnih iznosa.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba,

kaznit će se novčanom kaznom do petsto dnevnih iznosa.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv časti i ugleda

Članak 150.

(1) Kaznena djela protiv časti i ugleda progone se po privatnoj tužbi.

(2) Ako su kaznena djela protiv časti i ugleda počinjena prema umrloj osobi, kazneni postupak može se pokrenuti privatnom tužbom bračnog ili izvanbračnog druga, istospolnog partnera, roditelja, djece, posvojitelja, posvojenika, braće ili sestara umrle osobe.

Javno objavljivanje presude za kaznena djela protiv časti i ugleda

Članak 151.

(1) Presuda kojom je oglašen krivim počinitelj kaznenog djela protiv časti i ugleda počinjenog putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže ili drugog sredstva javnog priopćavanja objavit će se u cijelosti ili djelomično na zahtjev oštećenika, a o trošku počinitelja.

(2) Sud će u presudi odrediti način njezinog objavljivanja pri čemu će, uvijek kada je to moguće, odrediti da to bude u istom sredstvu javnog priopćavanja u kojem je kazneno djelo počinjeno.

GLAVA ŠESNAESTA (XVI.) KAZNENA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE

Spolni odnošaj bez pristanka

Članak 152.

(1) Tko s drugom osobom bez njezinog pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni

odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi glede postojanja pristanka iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Pristanak iz stavka 1. ovoga članka postoji ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz uporabu sile ili prijetnje, prijevare, zlouporabom položaja prema osobi koja se prema počinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanjem stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje, ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.

Silovanje

Članak 153.

(1) Tko djelo iz članka 152. stavka 1. ovoga Zakona počini uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na život ili tijelo silovane ili druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi glede postojanja pristanka iz stavka 1. ovoga članka

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Teška kaznena djela protiv spolne slobode

Članak 154.

(1) Kaznom zatvora od jedne do deset godina kaznit će se tko djelo iz članka 152. stavka 1. ovoga Zakona počini:

1. prema članu obitelji,

2. prema žrtvi posebno ranjivoj zbog njezine dobi, bolesti, ovisnosti, trudnoće, invaliditeta, teške tjelesne ili duševne smetnje,

3. na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način,

4. iz mržnje,

5. zajedno s jednim ili više počinitelja, pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji,

6. uz uporabu oružja ili opasnog oruđa,

7. na način da je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna.

(2) Tko djelo iz članka 153. stavka 1. ovoga Zakona počini pod okolnostima iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 152. stavka 1. ili članka 153. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena smrt silovane osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

Bludne radnje

Članak 155.

(1) Tko pod uvjetima iz članka 152. ovoga Zakona kad nije počinjen ni pokušaj tog kaznenog djela, počini bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko pod uvjetima iz članka 153. ili članka 154. ovoga Zakona kad nije počinjen ni pokušaj tih kaznenih djela, počini bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Spolno uznemiravanje

Članak 156.

(1) Tko spolno uznemirava drugu osobu kojoj je nadređen ili koja se prema njemu nalazi u odnosu zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne naravi koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobi, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Prostitucija

Članak 157.

(1) Tko radi zarade ili druge koristi drugu osobu namamljuje, vrbuje ili potiče na pružanje spolnih usluga ili organizira ili omogućuje drugoj osobi pružanje spolnih usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko drugu osobu radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge takve osobe uz naplatu, a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko putem sredstava javnog informiranja i drugih sličnih sredstava oglašava prostituciju,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz ovoga članka okolnost je li osoba koju se namamljuje, vrbuje, potiče ili iskorištava za prostituciju na to pristala i je li se već time bavila.

GLAVA SEDAMNAESTA (XVII.) KAZNENA DJELA SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA

Spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina

Članak 158.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od petnaest godina, ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko nad djetetom mlađim od petnaest godina izvrši bludnu radnju, ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju ili bludnu radnju nije veća od tri godine.

(4) Počinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 1. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a ako je bio u otklonjivoj zabludi da dijete iz stavka 2. ovoga članka ima najmanje petnaest godina kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(5) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od petnaest godina uz primjenu sile ili prijetnje, obmane, prijevare ili zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti djeteta o njemu,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Tko pod uvjetima iz stavka 5. ovoga članka nad djetetom mlađim od petnaest godina izvrši bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Spolna zlouporaba djeteta starijeg od petnaest godina

Članak 159.

(1) Tko s djetetom koje je navršilo petnaest godina koje mu je povjereno radi odgoja, učenja, čuvanja, dušebrižništva ili njege izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili ga navede da s drugom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili da samo nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se srodnik po krvi ili po posvojenju u ravnoj lozi, očuh ili maćeha koji s djetetom koje je navršilo petnaest godina izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili ga navede da s drugom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju, ili da samo nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.

Zadovoljenje pohote pred djetetom mlađim od petnaest godina

Članak 160.

(1) Tko pred djetetom mlađim od petnaest godina čini spolne radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko pred djetetom mlađim od petnaest godina počini kazneno djelo iz članka 152. do članka 155., članka 158. ili članka 159. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba

Članak 161.

(1) Punoljetna osoba koja osobi mlađoj od petnaest godina, u namjeri da ona ili druga osoba nad njom počini kazneno djelo iz članka 158. ovoga Zakona, putem informacijsko komunikacijskih tehnologija ili na drugi način predloži susret s njom ili drugom osobom i koja poduzme mjere da do tog susreta dođe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko prikuplja, daje ili prenosi podatke o osobi mlađoj od petnaest godina radi počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Podvođenje djeteta

Članak 162.

(1) Tko radi zarade ili druge koristi dijete namamljuje, vrbuje ili potiče na pružanje spolnih usluga, ili organizira ili omogućuje pružanje spolnih usluga s djetetom, a znao je ili je morao i mogao znati da se radi o djetetu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko koristi spolne usluge djeteta koje je navršilo petnaest godina uz davanje bilo kakve naknade ili protučinidbe, a znao je ili je morao i mogao znati da se radi o djetetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko osobu za koju je znao ili je morao i mogao znati da je dijete radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje spolnih usluga, ili tko koristi spolne usluge tog djeteta uz naplatu, a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Tko oglašava iskorištavanje spolnih usluga djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Iskorištavanje djece za pornografiju

Članak 163.

(1) Tko dijete namamljuje, vrbuje ili potiče na sudjelovanje u snimanju dječje pornografije ili tko organizira ili omogućuje njezino snimanje,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno snima, proizvodi, nudi, čini dostupnim, distribuira, širi, uvozi, izvozi, pribavlja za sebe ili drugoga, prodaje, daje, prikazuje ili posjeduje dječju pornografiju ili joj svjesno pristupa putem informacijsko komunikacijskih tehnologija.

(3) Tko dijete silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa ovisnosti, prisili ili navede na snimanje dječje pornografije,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci namijenjeni, prilagođeni ili uporabljeni za počinjenje ili olakšavanje počinjenja kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka će se oduzeti, a pornografski materijal koji je nastao počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka će se i uništiti.

(5) Dijete se neće kazniti za proizvodnju i posjedovanje pornografskog materijala koji prikazuje njega samog ili njega i drugo dijete ako su oni sami taj materijal proizveli i posjeduju ga uz pristanak svakog od njih i isključivo za njihovu osobnu upotrebu.

(6) Dječja pornografija je materijal koji vizualno ili na drugi način prikazuje pravo dijete ili realno prikazano nepostojeće dijete ili osobu koja izgleda kao dijete, u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe djece u spolne svrhe. Materijali koji imaju umjetnički, medicinski, znanstveni, informativni ili sličan značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga članka.

Iskorištavanje djece za pornografske predstave

Članak 164.

(1) Tko dijete namamljuje, vrbuje ili potiče na sudjelovanje u pornografskim predstavama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko zarađuje od pornografskih predstava u kojima sudjeluje dijete ili na drugi način iskorištava dijete za pornografske predstave,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete na sudjelovanje u pornografskoj predstavi,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Kaznom zatvora iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko gleda pornografsku predstavu uživo ili putem komunikacijskih sredstava ako je znao ili je morao i mogao znati da u njoj sudjeluje dijete.

(5) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci namijenjeni, prilagođeni ili uporabljeni za počinjenje ili olakšavanje počinjenja kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka će se oduzeti, a pornografski materijal koji je nastao počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se i uništiti.

Upoznavanje djece s pornografijom

Članak 165.

(1) Tko djetetu mlađem od petnaest godina proda, pokloni, prikaže ili javnim izlaganjem, posredstvom računalnog sustava, mreže ili medija za pohranu računalnih podataka ili na drugi

način učini pristupačnim spise, slike, audiovizualne sadržaje ili druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Predmeti, posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci namijenjeni, prilagođeni ili uporabljeni za počinjenje ili olakšavanje počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti, a pornografski materijal će se i uništiti.

(3) Pornografijom se u smislu ovoga članka smatra materijal koji vizualno ili na drugi način prikazuje osobu u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe ljudi u spolne svrhe. Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili znanstveni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga članka.

Teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta

Članak 166.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 158. stavak 1., članka 162. stavka 1. i 2., članka 163. stavka 1. i 2. te članka 164. stavka 1. ovoga Zakona djetetu nanescena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od člana obitelji ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 158. stavka 5., članka 162. stavka 3., članka 163. stavka 3. i članka 164. stavka 2. ovoga Zakona djetetu nanescena teška tjelesna ozljeda ili je narušen njegov tjelesni ili emocionalni razvoj ili je dijete ostalo trudno, ako je u djelu sudjelovalo više počinitelja, ili je djelo počinjeno nad posebno ranjivim djetetom ili je počinjeno od člana obitelji ili osobe s kojom dijete živi u zajedničkom kućanstvu, ili je počinjeno na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 158., članka 162., članka 163. ili članka 164. ovoga Zakona prouzročena smrt djeteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

GLAVA OSAMNAESTA (XVIII.) KAZNENA DJELA PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE

Dvobračnost

Članak 167.

(1) Tko sklopi novi brak iako se već nalazi u braku ili tko sklopi brak s osobom za koju zna da se već nalazi u braku,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je prijašnji brak u međuvremenu prestao, kazneni progon neće se poduzeti.

Omogućavanje sklapanja nedozvoljenog braka

Članak 168.

Ovlaštena osoba pred kojom se sklapa brak koja omogući sklapanje braka iako nisu ispunjene sve zakonske pretpostavke za postojanje i valjanost braka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Prisila na sklapanje braka

Članak 169.

(1) Tko prisili drugu osobu na sklapanje braka,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko namamljuje osobu u drugu državu od one u kojoj ova prebiva da bi je tamo prisilio na sklapanje braka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Omogućavanje izvanbračnog života s djetetom

Članak 170.

(1) Punoljetna osoba koja živi s djetetom mlađim od šesnaest godina, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko djetetu mlađem od šesnaest godina omogući izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna.

(3) Tko djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz koristoljublja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Ostavljanje u teškom položaju člana obitelji

Članak 171.

Tko kršenjem svojih zakonskih obiteljskih obveza ostavi u teškom položaju člana obitelji koji se ne može sam o sebi skrbiti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Povreda dužnosti uzdržavanja

Članak 172.

(1) Tko ne uzdržava osobu koju je po zakonu dužan uzdržavati i to na način, u visini i u rokovima određenim ovršnom ispravom,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako se obveza iz stavka 1. ovoga članka odnosi na uzdržavanje djeteta ili osobe koja zbog starosti, bolesti, mentalnog ili tjelesnog oštećenja nije sposobna za rad,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Nema kaznenog djela ako počinitelj dokaže da iz opravdanih razloga nije bio u mogućnosti plaćati uzdržavanje iz stavka 1. ili 2. ovoga članka.

Neprovođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta

Članak 173.

(1) Tko ne provodi, spriječi ili onemogućí provođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta koju je odredio sud, zavod za socijalnu skrb u županiji ili državno tijelo,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Službena osoba na radu u ustanovi ili državnom tijelu koja ne provodi odluke suda ili državnih tijela ili pravodobno ne ispunjava zakonske obveze za zaštitu djeteta pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvoj djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Počinitelj koji omogućí provođenje odluke iz stavka 1. ovoga članka prije započinjanja kaznenog postupka, može se osloboditi kazne.

Oduzimanje djeteta

Članak 174.

(1) Tko dijete oduzme od roditelja, posvojitelja, skrbnika, druge osobe ili ustanove kojoj je ono povjereno, protupravno ga zadrži ili mu onemogućava da živi s osobom ili u ustanovi kojoj je povjereno,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini roditelj ili posvojitelj,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s ciljem da dijete trajno zadrži, ili ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka dijete napustilo područje Republike Hrvatske, ili je teže ugroženo zdravlje, odgoj, školovanje ili je na drugi način teško ugrožena dobrobit djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Roditelj ili posvojitelj koji kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini s ciljem da trajno zadrži dijete ili na način da dijete napusti područje Republike Hrvatske,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka prouzročena smrt djeteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(7) Počinitelj koji vrati dijete prije započinjanja kaznenog postupka, može se osloboditi kazne.

Promjena obiteljskog stanja

Članak 175.

(1) Tko podmetanjem, zamjenom, davanjem lažnih podataka ili na drugi način promijeni obiteljsko stanje djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko iz nehaja zamijeni ili na drugi način promijeni obiteljsko stanje djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Napuštanje djeteta

Članak 176.

Tko napusti svoje dijete s ciljem da ga se trajno riješi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Zanemarivanje i zlouporaba djetetovih prava

Članak 177.

(1) Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti podizanja, odgoja i obrazovanja djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko prisili dijete na pretjerani rad ili rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, na prosjačenje ili ga navodi na drugo ponašanje koje je štetno za njegov razvoj ili na drugi način grubo zlorabi djetetova prava,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako se zbog kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka dijete odalo prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima društveno neprihvatljivog ponašanja, ili je prouzročena teška tjelesna ozljeda djeteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt djeteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Povreda privatnosti djeteta

Članak 178.

(1) Tko iznese ili pronese nešto iz osobnog ili obiteljskog života djeteta, protivno propisima objavi djetetovu fotografiju ili otkrije identitet djeteta, što je kod djeteta izazvalo uznemirenost, porugu vršnjaka ili drugih osoba ili je na drugi način ugrozilo dobrobit djeteta,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini kao službena osoba ili u obavljanju profesionalne djelatnosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Rodoskrnuće

Članak 179.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju sa srodnikom u ravnoj lozi, bratom, sestrom, polubratom ili polusestrom, po krvi ili po posvojenju.

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Neće se kazniti osoba koja je u vrijeme izvršenja radnje iz stavka 1. ovoga članka bila dijete.

GLAVA DEVETNAESTA (XIX.) KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Širenje i prenošenje zarazne bolesti

Članak 180.

(1) Tko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležno državno tijelo naređuje preglede, dezinfekciju, dezinsekciju, deratizaciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za sprečavanje i suzbijanje zarazne bolesti među ljudima, odnosno za sprječavanje i suzbijanje zarazne bolesti životinja od kojih mogu oboljeti i ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti među ljudima ili prenošenja zarazne bolesti sa životinja na ljude,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko ne pridržavajući se mjera zaštite drugoga zarazi opasnom zaraznom bolešću,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka kad se radi o spolno prenosivoj bolesti progoni se po prijedlogu oštećenika, osim ako je kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta.

Nesavjesno liječenje

Članak 181.

(1) Doktor medicine, doktor dentalne medicine ili drugi zdravstveni radnik koji obavljajući zdravstvenu djelatnost primijeni očito nepodobno sredstvo ili način liječenja ili na drugi način očito ne postupi po pravilima zdravstvene struke ili očito nesavjesno postupi pa time prouzroči pogoršanje bolesti ili narušenje zdravlja druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je postojeća bolest znatno pogoršana,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena osobito teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je kod druge osobe došlo do prekida trudnoće,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(5) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do šest mjeseci.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(7) Ako je kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(8) Ako je kazneno djelo iz stavka 4. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nedozvoljeno uzimanje i presađivanje dijelova ljudskog tijela

Članak 182.

(1) Doktor medicine, doktor dentalne medicine ili drugi zdravstveni radnik koji bez propisanog pristanka ili medicinski neopravdano uzme organ, tkivo, stanicu, zametak ili fetus živog darivatelja, ili ih presadi primatelju ili upotrijebi za postupak medicinske oplodnje,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Doktor medicine, doktor dentalne medicine ili drugi zdravstveni radnik koji radi presađivanja uzme dio tijela umrle osobe iako zna da je ta osoba ili njezin zakonski zastupnik, odnosno skrbnik, za života dao pisanu izjavu o nedarivanju, ili tko bez propisanog pristanka uzme radi presađivanja dio tijela umrlog djeteta ili umrle punoljetne osobe koja nije imala sposobnost rasuđivanja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Nepružanje medicinske pomoći u hitnim stanjima

Članak 183.

Doktor medicine, doktor dentalne medicine ili drugi zdravstveni radnik koji bez odgađanja ne pruži medicinsku pomoć osobi kojoj je takva pomoć potrebna zbog opasnosti od nastupanja trajne štetne posljedice po njezino zdravlje ili za njezin život,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nadriliječništvo

Članak 184.

(1) Tko se nemajući propisanu stručnu spremu bavi liječenjem ili pružanjem druge medicinske pomoći,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelom iz stavka 1. ovoga članka izazvano znatno pogoršanje bolesti ili narušenje zdravlja druge osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je djelom iz stavka 1. ovoga članka kod druge osobe izazvana teška tjelesna ozljeda ili prekid trudnoće,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Sredstva upotrijebljena za liječenje iz stavka 1 i 2. ovoga članka će se oduzeti.

Krivotvorenje lijekova ili medicinskih proizvoda

Članak 185.

(1) Tko proizvede krivotvoren lijek, djelatnu tvar, pomoćnu tvar, medicinski proizvod, njegove sastavne dijelove ili pribor, ili preinači pravi lijek, djelatnu tvar, pomoćnu tvar ili medicinski proizvod, njegove sastavne dijelove ili pribor,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko nabavlja ili nudi da nabavi, skladišti, uvozi ili izvozi, stavi u promet kao pravi, krivotvoren ili preinačen lijek, djelatnu tvar, pomoćnu tvar, medicinski proizvod, njegove sastavne dijelove ili pribor.

(3) Tko izradi lažno ili preinači izvorno unutarnje ili vanjsko pakovanje lijeka ili medicinskog proizvoda, sažetak opisa svojstava lijeka, uputu o lijeku, uputu za uporabu medicinskog proizvoda, dokumentaciju o djelatnoj ili pomoćnoj tvari,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Kaznom iz stavka 3. ovoga članka kaznit će se tko upotrijebi izvorno unutarnje ili vanjsko pakovanje lijeka ili medicinskog proizvoda, sažetak opisa svojstava lijeka, uputu o lijeku, uputu za uporabu medicinskog proizvoda, dokumentaciju o djelatnoj ili pomoćnoj tvari, izvan

onoga za što su bili namijenjeni u legalnom snabdjevnom lancu lijekova i medicinskih proizvoda.

(5) Tko djelo iz stavka 1, 2., 3. i 4. ovoga članka počini zloupotrebljavajući povjerenje koje uživa kao stručnjak, proizvođač ili dobavljač, ili ga počini putem sredstava pogodnih za masovnu distribuciju kao što su informacijski sustavi uključujući i internet,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 3. i 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(7) Proizvodi i sredstva za proizvodnju će se oduzeti.

Proizvodnja i stavljanje u promet štetnih proizvoda za liječenje

Članak 186.

(1) Tko kao lijek, homeopatski ili medicinski proizvod pripravi ili proizvede radi prodaje ili radi drugog načina stavljanja u promet pripravke ili proizvode koji su štetni za zdravlje ljudi, pa time izazove opasnost za zdravlje druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko nabavlja, prerađuje, raspodjeljuje ili stavlja u promet zaraženu krv ili drugo tkivo ili iz njih izrađuje sredstva za liječenje.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Proizvodi i sredstva za proizvodnju će se oduzeti.

Nesavjesno postupanje pri pripravljanju i izdavanju lijekova

Članak 187.

(1) Ljekarnik ili druga osoba ovlaštena za pripravljanje ili izdavanje lijekova za uporabu u medicini, koja pripravi lijek protivno pravilima svoje struke ili izda pogrešan lijek, pa time izazove opasnost za zdravlje druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

Proizvodnja i stavljanje u promet proizvoda štetnih za ljudsko zdravlje

Članak 188.

(1) Tko proizvodi, prodaje ili na drugi način stavi u promet zdravstveno neispravnu hranu ili druge proizvode štetna za ljudsko zdravlje, pa time izazove opasnost za zdravlje druge osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Nesavjesni pregled mesa za prehranu

Članak 189.

(1) Veterinarski inspektor ili druga osoba ovlaštena za pregled životinja za klanje, mesa ili životinjskih proizvoda namijenjenih za prehranu ljudi koja protivno propisima ili pravilima struke, pregleda životinje za klanje, meso, ili životinjske proizvode namijenjene za prehranu ljudi ili uopće ne obavi pregled koji je dužna obaviti i time omogući stavljanje u promet životinja za klanje, mesa ili životinjskih proizvoda namijenjenih za prehranu ljudi koji su štetni za zdravlje ljudi, pa time izazove opasnost za zdravlje druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Neovlašteno posjedovanje, proizvodnja i trgovanje drogama i tvarima zabranjenim u športu

Članak 190.

(1) Tko neovlašteno posjeduje tvari koje su propisom proglašene drogom ili tvarima zabranjenim u športu,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, uvozi ili izvozi tvari iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko proizvodi, prerađuje, prevozi, izvozi ili uvozi, nabavlja ili posjeduje tvari iz stavka 1. ovoga članka koje su namijenjene neovlaštenoj prodaji ili stavljanju na drugi način u promet ili ih neovlašteno nudi na prodaju, prodaje, prenosi ili posreduje u prodaji ili kupnji ili na drugi način stavlja u promet,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko nudi na prodaju, prodaje ili posreduje u prodaji tvari iz stavka 1. ovoga članka djetetu, ili to čini u školi ili na drugom mjestu koje služi obrazovanju, odgoju, sportskoj ili društvenoj aktivnosti djece ili u njegovoj neposrednoj blizini ili u kaznenoj ustanovi, ili tko za počinjenje

djela iz stavka 3. ovoga članka koristi dijete, ili ako to čini službena osoba u vezi sa službom ili svojom javnom ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Tko organizira mrežu preprodavatelja ili posrednika,

kaznit će se kaznom zatvora od najmanje tri godine.

(6) Tko kaznenim djelom iz stavka 3., 4. i 5. ovoga članka prouzroči smrt osobe kojoj je prodao tvar iz stavka 1. ovoga članka ili je posredovao u njezinoj prodaji,

kaznit će se kaznom zatvora od najmanje pet godina.

(7) Tko pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili stvari koje se mogu uporabiti za izradu stvari iz stavka 1. ovoga članka, za koje zna da su namijenjeni njihovoj neovlaštenoj proizvodnji,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(8) Proizvodnjom droge smatra se i uzgoj biljke ili gljive iz koje se može dobiti droga.

(9) stvari iz stavka 1. ovog članka, stvari koje se mogu uporabiti za njihovu izradu, biljke, gljive ili dijelovi biljaka ili gljiva iz kojih se mogu dobiti stvari iz stavka 1. ovoga članka, sredstva za njihovu proizvodnju ili preradu, sredstva prijevoza preuređena za skrivanje tih stvari i sredstva za njihovo trošenje će se oduzeti.

(10) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4., 5. i 7. ovoga članka koji je dobrovoljno bitno pridonio otkrivanju djela iz ovoga članka sud može osloboditi kazne.

Omogućavanje trošenja droga i stvari zabranjenih u sportu

Članak 191.

(1) Tko navodi drugoga na trošenje stvari iz članka 190. stavka 1. ovoga Zakona, ili mu daje da ih troši on ili druga osoba, ili stavi drugome na raspolaganje prostor radi njihovog trošenja, ili mu na drugi način omogući njihovo trošenje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili osobi s težim duševnim smetnjama ili u školi ili na drugom mjestu koje služi obrazovanju, odgoju, sportskoj ili društvenoj aktivnosti djece ili u njegovoj neposrednoj blizini ili u kaznenoj ustanovi, prema više osoba ili ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinila službena osoba, zdravstveni radnik, socijalni radnik, nastavnik, odgojitelj ili trener iskorištavajući svoj položaj,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzroči smrt osobe kojoj je dao tvar iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) tvari iz stavka 1. ovoga članka i sredstva za njihovo pripravljanje i trošenje će se oduzeti.

(5) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dobrovoljno bitno pridonio otkrivanju kaznenog djela iz članka 190. i članka 191. ovoga Zakona sud može osloboditi kazne.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Članak 192.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 180. stavka 1. i 2., članka 183., članka 185. stavka 1. i 2., članka 186. stavka 1., članka 187. stavka 1., članka 188. stavka 1., članka 189. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je postojeća bolest znatno pogoršana,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena osobito teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je kod druge osobe došlo do prekida trudnoće,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 180. stavka 3., članka 186. stavka 3., članka 187. stavka 2., članka 188. stavka 2. i članka 189. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda druge osobe ili je postojeća bolest znatno pogoršana,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 4. ovoga članka prouzročena osobito teška tjelesna ozljeda drugoj osobi ili je kod druge osobe došlo do prekida trudnoće,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 4. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

GLAVA DVADESETA (XX.) KAZNENA DJELA PROTIV OKOLIŠA

Onečišćenje okoliša

Članak 193.

(1) Tko protivno propisima otpusti, unese ili ispusti količinu tvari ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more kojom se može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti njihova kakvoća ili se mogu u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko otpusti, unese ili ispusti tvari ili ionizirajuće zračenje u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more i time ugrozi život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.

Ispuštanje onečišćujućih tvari s plovnog objekta

Članak 194.

(1) Tko protivno propisima ispusti onečišćujuće tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u kopnene vode, i time pogorša njihovu kakvoću,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ispušta manje količine onečišćujućih tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u kopnene vode, a što u svojoj ukupnosti ima za rezultat pogoršanje njihove kakvoće.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje ozonskog sloja

Članak 195.

(1) Tko protivno propisima proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja u promet ili koristi tvari koje oštećuju ozonski sloj,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje okoliša otpadom

Članak 196.

(1) Tko protivno propisima u jednoj ili više naizgled povezanih pošiljaka izvrši nedozvoljeni promet otpadom u količini koja je veća od neznatne,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko protivno propisima odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi otpad ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa na način koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Ugrožavanje okoliša postrojenjem

Članak 197.

(1) Tko protivno propisima rukuje postrojenjem u kojem se odvijaju opasni postupci ili u kojem su pohranjene ili se koriste opasne tvari ili pripravci koji mogu izvan postrojenja trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima

Članak 198.

(1) Tko protivno propisima proizvodi, prerađuje, rukuje, koristi, posjeduje, skladišti, prevozi, uvozi, izvozi ili odlaže nuklearni materijal ili druge opasne radioaktivne tvari tako da može trajnije ili u većoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, zajednice životinja, biljaka ili gljiva, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Ugrožavanje bukom, vibracijama ili neionizirajućim zračenjem

Članak 199.

Tko protivno propisima proizvede buku, vibracije ili neionizirajuće zračenje i time dovede u opasnost život ili zdravlje ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Uništavanje zaštićenih prirodnih vrijednosti

Članak 200.

(1) Tko protivno propisima usmrti, uništi, posjeduje, hvata ili uzima jedinku zaštićene svojte životinja, biljaka ili gljiva ili drugu zaštićenu prirodnu vrijednost,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema strogo zaštićenoj divljoj svojti životinja, biljaka ili gljiva,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je počinjeno prema neznatnoj količini pripadnika svojte ili druge zaštićene prirodne vrijednosti i neznatno je utjecalo na očuvanje te svojte ili druge zaštićene prirodne vrijednosti.

Uništavanje staništa

Članak 201.

(1) Tko protivno propisima uništi ili izazove znatno propadanje staništa zaštićene svojte životinja, biljaka ili gljiva, ili uništi ili izazove znatno propadanje stanišnog tipa,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema staništu, odnosno području razmnožavanja, podizanja mladih, migracije i hibernacije strogo zaštićene divlje svojte životinja, biljaka ili gljiva,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko uništi ili izazove znatno propadanje staništa u zaštićenom području prirode ili na ekološki značajnom području.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Trgovanje zaštićenim prirodnim vrijednostima

Članak 202.

(1) Tko protivno propisima trguje, uvozi, izvozi ili prevozi živu ili mrtvu jedinku zaštićene svojte životinja, biljaka ili gljiva ili drugu zaštićenu prirodnu vrijednost, njezine dijelove ili prerađevine dobivene iz nje, ili bez odobrenja iznese iz Republike Hrvatske zaštićenu prirodnu vrijednost ili je ne vrati u Republiku Hrvatsku u roku određenom odobrenjem,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka učini prema strogo zaštićenoj divljoj svojti životinja, biljaka ili gljiva,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je počinjeno prema neznatnoj količini pripadnika svojte ili druge zaštićene prirodne vrijednosti i neznatno je utjecalo na očuvanje te svojte ili druge zaštićene prirodne vrijednosti.

Protuzakonito unošenje u okoliš divljih svojti ili GMO-a

Članak 203.

Tko protivno propisima prenese preko granice živ genetski modificiran organizam ili uvede živ genetski modificiran organizam ili stranu divlju svojtu mikroorganizama, gljiva, biljaka ili životinja u okoliš u kojem prirodno ne obitava i time nanese znatnu ili trajnu štetu prirodi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakoniti lov i ribolov

Članak 204.

(1) Tko lovi divljač u vrijeme lovostaja ili na području na kojem lov nije dopušten ili lovi bez položenog lovačkog ispita,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko lovi divljač, ribu ili druge slatkovodne ili morske organizme na način ili sredstvima kojima se oni masovno uništavaju ili upotrebom nedopuštenih pomoćnih sredstava,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vrhunski trofej divljači trajno iznese u inozemstvo.

(4) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela i ulov će se oduzeti.

Ubijanje ili mučenje životinja

Članak 205.

(1) Tko usmrti životinju bez opravdanog razloga ili je teško zlostavlja, nanosi joj nepotrebne boli ili je izlaže nepotrebним patnjama,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz koristoljublja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Tko iz nehaja uskratom hrane ili vode ili na drugi način izloži životinju tegobnom stanju kroz dulje vrijeme,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.

Prenošenje zaraznih bolesti životinja i organizama štetnih za bilje

Članak 206.

(1) Tko ne postupi po propisima ili odlukama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za suzbijanje ili sprječavanje širenja zarazne bolesti kod životinja ili organizama štetnih za bilje pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja te bolesti ili njezinih uzročnika, odnosno pojave ili širenja organizama štetnih za bilje,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

Proizvodnja i stavljanje u promet štetnih sredstava za liječenje životinja

Članak 207.

(1) Tko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprječavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje pa zbog toga dođe do širenja zarazne bolesti ili uginu veći broj životinja,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

Članak 208.

Veterinar ili veterinarski djelatnik koji se pri pružanju pomoći, pregledu, cijepljenju ili liječenju životinje ne pridržava pravila veterinarske struke pa zbog toga nastupi oboljenje, znatno pogoršanje bolesti ili uginuće životinje,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Pustošenje šuma

Članak 209.

(1) Tko protivno propisima siječe ili krči šumu ili na drugi način pustoši šumu, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u šumi koja je sastavni dio područja koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

Promjena vodnog režima

Članak 210.

(1) Tko protivno propisima promijeni ili poremeti vodni režim, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini na području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Protupravna eksploatacija rudnog blaga

Članak 211.

(1) Tko protivno propisima obavlja eksploataciju rudnog blaga i time prouzroči znatnu štetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko protivno propisima obavlja eksploataciju rudnog blaga u području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Protupravna gradnja

Članak 212.

Tko protivno propisima gradi građevinu u području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti, kulturnim dobrom ili drugim područjem od posebnog interesa za državu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Djelotvorno kajanje

Članak 213.

Sud može osloboditi kazne počinitelja kaznenog djela iz članka 193., članka 194., članka 196., članka 197. te članka 198. ovoga Zakona koji prije nastupa teških posljedica dobrovoljno otkloni opasnost ili stanje koje je prouzrokovao.

Teška kaznena djela protiv okoliša

Članak 214.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 1. i 2., članka 194. stavka 1. i 2., članka 196. stavka 1. i 2., članka 197. stavka 1., članka 198. stavka 1. i članka 199. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 3., članka 194. stavka 3., članka 196. stavka 3., članka 197. stavka 2. i članka 198. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna

ozljeda više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 1. i 2., članka 201. stavka 1., 2. i 3. i članka 202. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz članka 206. stavak 1., članka 207. stavka 1. i članka 208. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 3., članka 201. stavka 4., članka 202. stavka 3., članka 206. stavka 2. i članka 207. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

GLAVA DVADESET PRVA (XXI.) KAZNENA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI

Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom

Članak 215.

(1) Tko požarom, poplavom, eksplozivom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih plinova, nuklearne energije, ionizirajućih zračenja ili za zaštitu na radu ili te naprave ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupi po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Tko kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Uništenje ili oštećenje javnih naprava

Članak 216.

(1) Tko uništi, ošteti, izmijeni, učini neuporabljivim, ukloni, isključi ili ometa u radu napravu javne uporabe za vodu, toplinu, plin, električnu ili drugu energiju, ili elektroničku komunikacijsku opremu i time izazove poremećaj u redovitom životu stanovništva,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. kaznit će se tko uništi, ošteti, prekine, preusmjeri ili na drugi način onesposobi ispravnost podmorskog kabela ili cjevovoda koji ispod vodene površine omogućuje elektroničku komunikacijsku uslugu ili protok vode, plina, nafte ili električne energije između dviju ili više država ili između neke države i Arktika ili Antarktika.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uništi, ošteti ili na drugi način onesposobi ispravnost pratećih objekata, plovila, naprava ili opreme koja se koristi za postavljanje, popravak ili održavanje podmorskih kabela ili cjevovoda.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1., 2., ili 3. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Uništenje ili oštećenje zaštitnih naprava na radu

Članak 217.

(1) Tko na mjestu gdje se obavlja neki rad uništi, ošteti, ukloni, isključi ili na drugi način učini neuporabljivim ili nedjelotvornim zaštitne naprave na radu i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Uništenje, oštećenje ili zlouporaba znakova za opasnost

Članak 218.

(1) Tko uništi, ošteti, ukloni ili na drugi način učini neuporabljivim ili neuočljivim znak kojim se upozorava na opasnost,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez potrebe pošalje međunarodno ugovoreni znak za poziv u pomoć ili znak da prijete opasnost ili tko pošalje međunarodno ugovoreni znak za postojanje sigurnosti kad to nije opravdano, ili tko zlouporabi međunarodno ugovoreni komunikacijski znak.

Zlouporaba radioaktivnih tvari

Članak 219.

(1) Tko s ciljem da usmrti drugoga ili da ga teško tjelesno ozlijedi ili da prouzroči znatnu štetu na tuđoj imovini ili okolišu radioaktivne tvari ili uređaj za aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnih tvari neovlašteno proizvodi, prerađuje, pribavi, posjeduje, skladišti, prevozi, uvozi, izvozi, daje drugome ili drugome omogućí da do njega dođe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da usmrti drugoga ili da ga teško tjelesno ozlijedi ili da prouzroči znatnu štetu na tuđoj imovini ili okolišu koristi radioaktivne tvari ili uređaj za aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnih tvari ili koristi ili ošteti nuklearni objekt tako da dovede do opasnosti od oslobađanja radioaktivnih tvari.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko silom ili prijetnjom uporabe sile neovlašteno zahtijeva predaju nuklearnog objekta ili radioaktivnih tvari ili uređaja za aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnih tvari.

Rukovanje općeopasnim tvarima

Članak 220.

(1) Tko ionizirajuće ili druge tvari koje mogu prouzročiti opću opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega neovlašteno izradi, prikuplja, sakriva, rasprši, koristi, promijeni, raspačava ili ih nepropisno prenosi, ili drugome omogućava da do njih neovlašteno dođe, ili drugome onemogućava da do njih ovlašteno dođe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima o prometu eksploziva ili lako upaljivog materijala preda eksploziv ili lako upaljiv materijal na prijevoz javnim prijevoznim sredstvima ili takav materijal sam prenosi koristeći se javnim prijevoznim sredstvom.

(3) Ionizirajuće ili druge tvari iz stavka 1. ovoga članka i eksploziv i lako upaljiv materijal iz stavka 2. ovoga članka će se oduzeti.

Opasno izvođenje građevinskih radova

Članak 221.

(1) Tko pri projektiranju, provođenju stručnog nadzora nad građenjem, građenju ili izvođenju pojedinih radova ili uklanjanju građevine, postupajući protivno propisima ili opće priznatim pravilima struke, izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,
kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Teška kaznena djela protiv opće sigurnosti

Članak 222.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 1. i 2., članka 216. stavka 1., 2. i 3., članka 217. stavka 1., članka 219. i članka 221. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 3., članka 216. stavka 4., članak 217. stavka 2. i članka 221. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

GLAVA DVADESET DRUGA (XXII.) KAZNENA DJELA PROTIV SIGURNOSTI PROMETA

Napad na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu

Članak 223.

(1) Tko primijeni silu ili ozbiljnu prijetnju u cilju da ostvari vlast nad civilnim zrakoplovom u letu, civilnim brodom u plovidbi ili nepokretnom platformom,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Tko primijeni silu ili ozbiljnu prijetnju u civilnom zrakoplovu u letu, na civilnom brodu u plovidbi ili nepokretnoj platformi ili postavi na civilni zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu uređaj ili tvari kojima ih se može razoriti ili izazvati šteta, ako takav čin može ugroziti sigurnost leta ili plovidbe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko u cilju da uništi ili ošteti civilni zrakoplov u letu, civilni brod u plovidbi ili njegov teret ili nepokretnu platformu uporabi vatreno oružje ili izazove eksploziju ili požar,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Tko s ciljem prekidanja odvijanja rada u zračnoj luci ili dovođenja u opasnost sigurnosti zračnog prometa počini nasilje prema osobi zaposlenoj u međunarodnoj zračnoj luci, ili teže ošteti ili uništi naprave zračne luke, ili ošteti zrakoplov koji nije u prometu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba ili je uništen zrakoplov ili brod ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

(6) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(7) Smatra se da je zrakoplov u letu od trenutka kada su nakon završetka ukrcavanja sva vanjska vrata zatvorena do trenutka kada jedna od ovih vrata budu otvorena radi iskrcavanja. U slučaju prisilnog spuštanja, smatra se da let traje sve dok nadležno tijelo ne preuzme na sebe brigu o zrakoplovu, osobama i imovini na njemu.

Ugrožavanje prometa opasnom radnjom ili sredstvom

Članak 224.

(1) Tko uništi, ošteti, ukloni ili na bilo koji način učini neuporabljivim ili neuočljivim znak ili napravu koja služi za sigurnost željezničkog, morskog, vodenog ili zračnog prometa,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko uništi, ošteti, ukloni ili na drugi način učini neuporabljivim ili neuočljivim znak, napravu ili prometni uređaj koji služi za sigurnost bilo koje vrste prometa ili postavlja prepreke, daje lažne obavijesti, znakove ili signale ili na drugi način ugrozi promet i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(7) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ugrožavanje posebnih vrsta prometa

Članak 225.

(1) Sudionik u zračnom, brodskom ili željezničkom prometu ili prometu žičarom koji kršenjem propisa o sigurnosti prometa tako ugrozi promet da izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Obijesna vožnja u cestovnom prometu

Članak 226.

Sudionik u cestovnom prometu koji iz obijesti teško krši propise o sigurnosti prometa vozeći u stanju nesposobnosti za vožnju izazvanoj trošenjem alkohola uz koncentraciju od najmanje 1,50 g/kg alkohola u krvi, ili droge ili psihoaktivnih lijekova, ili vozeći u zabranjenom smjeru, ili pretječući na nepreglednom mjestu kolonu vozila, ili vozeći brzinom koja prelazi pedeset km/h iznad dopuštene u naseljenom mjestu ili području s naznačenim ograničenjem brzine, izazove opasnost za život ili tijelo ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Izazivanje prometne nesreće u cestovnom prometu

Članak 227.

(1) Sudionik u cestovnom prometu koji kršenjem propisa o sigurnosti prometa izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu velikih razmjera, pa zbog toga prouzroči tešku tjelesnu ozljedu druge osobe ili imovinsku štetu velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena drugoj osobi osobito teška tjelesna ozljeda,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od tri do dvanaest godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 5. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

GLAVA DVADESET TREĆA (XXIII.) KAZNENA DJELA PROTIV IMOVINE

Krađa

Članak 228.

(1) Tko tuđu pokretnu stvar oduzme drugome s ciljem da je protupravno prisvoji,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je vrijednost ukradene stvari mala, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Vrati li počinitelj ukradenu stvar oštećeniku prije nego što je saznao da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Teška krađa

Članak 229.

(1) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se tko počini krađu iz članka 228. stavka 1. ovoga Zakona:

1. obijanjem, provaljivanjem ili svladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajna, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora,
2. na osobito opasan ili osobito drzak način,
3. iskorištavanjem stanja prouzročеног požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom,
4. iskorištavanjem bespomoćnosti ili drugog osobito teškog stanja druge osobe,
5. ako je ukradena stvar velike vrijednosti,
6. ako je ukradeno oružje, streljivo, rakete, minskoeksplozivna sredstva, borbeno ili dio borbenog sredstva koje služi potrebama obrane,
7. ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je ukradena iz crkve ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede,
8. ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od znanstvenog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost,
9. ako je počinitelj pri sebi imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi napada ili obrane,
10. kao službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti.

(2) Ako su ostvarena obilježja teške krađe iz stavka 1. točke 1. do 4., 6. i 7. ovoga članka, ali je vrijednost ukradene stvari mala, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,

kaznit će se za krađu iz članka 228. stavka 1. ovoga Zakona.

Razbojništvo

Članak 230.

(1) Tko uporabom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili tijelo oduzme tuđu pokretnu stvar s ciljem da je protupravno prisvoji,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

Razbojnička krađa

Članak 231.

(1) Tko je zatečen pri počinjenju krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, uporabi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

Utaja

Članak 232.

(1) Tko protupravno prisvoji tuđu pokretnu stvar ili imovinsko pravo koji su mu povjereni,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko protupravno prisvoji tuđu pokretnu stvar ili imovinsko pravo koje je našao ili do kojih je slučajno došao,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ako je vrijednost utajene stvari ili imovinskog prava velika,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je vrijednost utajene stvari ili imovinskog prava mala, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Pronevjera

Članak 233.

(1) Tko protupravno prisvoji tuđu pokretnu stvar ili imovinsko pravo koji su mu povjereni na radu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je vrijednost pronevjerene stvari ili imovinskog prava velika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je vrijednost pronevjerene stvari ili imovinskog prava mala, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Neovlaštena uporaba tuđe pokretne stvari

Članak 234.

(1) Tko drugome protupravno oduzme tuđu pokretnu stvar radi privremene uporabe,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno oduzme tuđe motorno vozilo radi privremene uporabe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Oštećenje tuđe stvari

Članak 235.

(1) Tko ošteti, uništi, izobličiti ili učini neuporabljivom tuđu stvar,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko crtežima ili natpisima neovlašteno mijenja izgled zidova, motornih vozila ili drugih površina.

(3) Ako je počinitelj kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinio iz niskih pobuda ili je njime prouzročio znatnu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prijevара

Članak 236.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist dovede nekoga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist, a počinitelj je išao za pribavljanjem takve koristi,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Lančana igra

Članak 237.

Tko organizira ili promiče igru ili sustav u kojem sudionik koji je uložio sredstva može očekivati dobitak samo ako se uključuju daljnji sudionici,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Zloupорaba osiguranja

Članak 238.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi osigurninu uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi pravo iz osiguranja, socijalnog osiguranja ili socijalne skrbi hini bolest, tjelesno ozlijedi sebe ili drugoga ili sebi ili drugome naruši zdravlje.

Zloupорaba čeka i platne kartice

Članak 239.

Tko zloupорabom čeka ili platne kartice na čiju uporabu ima pravo obveže njihova izdavatelja na isplatu i na taj mu način prouzroči imovinsku štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Zlouporaba povjerenja

Članak 240.

(1) Tko zastupajući imovinske interese druge osobe zlouporabi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti i time prouzroči imovinsku štetu osobi čije interese zastupa,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini roditelj, skrbnik ili odvjetnik,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ili 2. ovoga članka prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Povreda tuđih prava

Članak 241.

(1) Tko s ciljem da osujeti ostvarenje prava na stvari, otuđi, uništi, ošteti ili oduzme svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo, pravo zadržanja ili pravo uživanja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da osujeti namirenje vjerovnika prije ili tijekom ovršnog postupka otuđi, uništi, ošteti ili sakrije dijelove svoje imovine.

Lihvarski ugovor

Članak 242.

(1) Tko iskorištavajući nuždu, neiskustvo, lakomislenost, smanjenu sposobnost rasuđivanja ili znatnu slabost volje druge osobe primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obvezao dati ili učiniti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako se počinitelj bavi djelatnošću iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Iznuda

Članak 243.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugoga da što učini, ne učini ili trpi na štetu svoje ili tuđe imovine,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj uporabio silu protiv osobe ili je zaprijetio da će izravno napasti na život ili tijelo osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(5) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. i 3. ovoga članka počinitelj zaprijetio da će izravno napasti na život ili tijelo većeg broja osoba ili da će teško oštetiti objekte velikog društvenog značenja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ili 3. ovoga članka prouzročena smrt osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Prikrivanje

Članak 244.

(1) Tko stvar za koju zna ili je morao znati da je drugi pribavio kaznenim djelom protiv imovine, kupuje, prima u zalog ili na drugi način pribavlja, preprodaje ili skriva ili pomaže preprodati ili sakriti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko se bavi prikrivanjem stvari iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka neće se kazniti kaznom strožom od one koja je propisana za kazneno djelo kojim je prikrivena stvar pribavljena.

Kazneni progon za kaznena djela protiv imovine

Članak 245.

(1) Kaznena djela iz članka 228. stavka 2., članka 232. stavka 2. i 4., članka 233. stavka 3., članka 236. stavka 3. i članka 240. stavka 1. i 2. ovoga Zakona progone se po privatnoj tužbi, osim ako su počinjena na štetu državne imovine.

(2) Kaznena djela iz članka 233. stavka 1., članka 234. stavka 1., članka 235. stavka 1. i članka 238. stavka 1. ovoga Zakona progone se po prijedlogu.

(3) Kaznena djela iz članka 228. stavka 1., članka 229., članka 230. stavka 1., članka 234. i članka 236. stavka 1. i 2. ovoga Zakona počinjena na štetu bračnog ili izvanbračnog druga, istospolnog partnera, rođaka po krvi u ravnoj lozi, brata ili sestre, ili na štetu osobe s kojom počinitelj živi u zajedničkom kućanstvu, progone se po privatnoj tužbi.

GLAVA DVADESET ČETVRTA (XXIV.) KAZNENA DJELA PROTIV GOSPODARSTVA

Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju

Članak 246.

(1) Tko u gospodarskom poslovanju povrijedi dužnost zaštite tuđih imovinskih interesa koja se temelji na zakonu, odluci upravne ili sudbene vlasti, pravnom poslu ili odnosu povjerenja i na taj način pribavi sebi ili drugoj osobi protupravnu imovinsku korist te time ili na drugi način onome o čijim se imovinskim interesima dužan brinuti prouzroči štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Prijevara u gospodarskom poslovanju

Članak 247.

(1) Tko u gospodarskom poslovanju s ciljem da pravnoj osobi koju zastupa ili drugoj pravnoj osobi pribavi protupravnu imovinsku korist dovede nekoga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga

Članak 248.

(1) Tko ne vodi trgovačke knjige ili poslovne knjige koje je po zakonu obavezan voditi, ili ih tako vodi da je otežana preglednost poslovanja ili imovinskog stanja, ili trgovačke ili poslovne knjige ili poslovne isprave koje je obavezan čuvati uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neuporabljivim,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava vjerovnika u gospodarskom poslovanju

Članak 249.

(1) Tko u gospodarskom poslovanju sljedećim radnjama izazove prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje ili u stanju prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje koja prijete ili je nastupila:

1. prividno ili besplatno prenese imovinu na trgovačko društvo koje je osnovao sam ili s drugim, ili na drugi način cijelu ili dio imovine koja bi činila stečajnu masu prividno proda, optereti bez odgovarajuće protučinidbe, besplatno ustupi, ošteti, uništi ili učini neupotrebljivom,

2. zaključi fiktivni ugovor ili prizna nepostojeću tražbinu,

3. ne vodi trgovačke ili poslovne knjige koje je dužan voditi ili ih prikrije, uništi, ošteti, preinači ili ih tako vodi ili izradi završni račun da se ne može utvrditi ili je znatno otežano utvrđivanje njegova imovinskog stanja,

4. u suprotnosti s urednim i savjesnim gospodarenjem umanju imovinu koja bi činila stečajnu masu ili prikrije imovinsko stanje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je posljedica iz stavka 3. ovoga članka prouzrokovana djelom iz stavka 2. ovoga članka,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako su vjerovnici namireni prije donošenja presude,

počinitelj se može osloboditi kazne.

(6) Kazneno djelo iz ovoga članka postojat će samo ako je počinitelj obustavio svoja plaćanja ili je protiv njega ili osobe koju je zastupao otvoren stečajni postupak.

Pogodovanje vjerovnika

Članak 250.

(1) Tko znajući da je on ili osoba koju zastupa postala nesposobna za plaćanje, ispuni ili osigura tražbinu vjerovnika koji nema pravo na ispunjenje ili osiguranje na takav način ili u to vrijeme,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako su ostali vjerovnici namireni prije donošenja presude, počinitelj se može osloboditi kazne.

Primanje i davanje mita u postupku stečaja

Članak 251.

(1) Vjerovnik ili član odbora vjerovnika koji zahtijeva ili primi mito ili koji prihvati ponudu ili obećanje mita za sebe ili drugoga da bi glasovao na određeni način ili propustio glasovanje ili na drugi način postupio radi oštećenja barem jednog vjerovnika u stečajnom postupku,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako djelo iz stavka 1. počini stečajni upravitelj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko vjerovniku, članu odbora vjerovnika ili stečajnom upravitelju ponudi, obeća ili daje mito radi počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Primanje mita u gospodarskom poslovanju

Članak 252.

(1) Tko u gospodarskom poslovanju zahtijeva ili primi mito ili prihvati ponudu ili obećanje mita za sebe ili za drugoga da prilikom sklapanja ili izvršenja posla ili pružanja usluge pogoduje drugome tako da prouzroči štetu onome koga zastupa ili za koga radi ili tko posreduje pri takvom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko u gospodarskom poslovanju zahtijeva ili primi mito ili prihvati ponudu ili obećanje mita za sebe ili za drugoga kao protuuslugu za sklapanje ili izvršenje posla ili pružanje usluge ili tko posreduje pri takvom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Davanje mita u gospodarskom poslovanju

Članak 253.

(1) Tko u gospodarskom poslovanju drugome ponudi, obeća ili daje mito da njemu ili drugome pogoduje prilikom sklapanja ili izvršenja posla ili pružanja usluge i time prouzroči štetu onome koga zastupa ili za koga radi ili tko posreduje pri takvom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko u gospodarskom poslovanju drugome ponudi, obeća ili daje mito kao protuuslugu za sklapanje ili izvršenje posla ili pružanje usluge ili tko posreduje pri takvom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, može se osloboditi kazne.

Zlouporaba u postupku javne nabave

Članak 254.

(1) Tko u postupku javne nabave stavi ponudu utemeljenu na zabranjenom dogovoru između gospodarskih subjekata koji ima za cilj da naručitelj prihvati određenu ponudu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Počinitelj koji dobrovoljno spriječi da naručitelj prihvati ponudu iz stavka 1. ovoga članka može se osloboditi kazne.

Zavaravajuće oglašivanje

Članak 255.

Tko u ponudi robe ili usluga upućenoj širem krugu osoba navede neistinite ili nepotpune podatke koji su bitni za sklapanje ugovora i mogu razumnog potrošača dovesti u zabludu,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Utaja poreza ili carine

Članak 256.

(1) Tko s ciljem da on ili druga osoba potpuno ili djelomično izbjegne plaćanje poreza ili carine daje netočne ili nepotpune podatke o dohocima, predmetima ili drugim činjenicama koje su od utjecaja na utvrđivanje iznosa porezne ili carinske obveze ili tko s istim ciljem u slučaju obvezne prijave ne prijavi prihod, predmet ili druge činjenice koje su od utjecaja na utvrđivanje porezne ili carinske obveze, pa zbog toga dođe do smanjenja ili neutvrđenja porezne ili carinske obveze u iznosu koji prelazi dvadeset tisuća kuna,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko poreznu olakšicu ili carinsku povlasticu u iznosu većem od dvadeset tisuća kuna koristi suprotno uvjetima pod kojima ju je dobio.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka dovelo do smanjenja ili neutvrđenja porezne obveze velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Odredbe iz stavka 1. do 3. ovoga članka primijenit će se i na počinitelja koji u njima opisanim radnjama umanju sredstva Europske unije.

Izbjegavanje carinskog nadzora

Članak 257.

(1) Tko izbjegavajući mjere carinskog nadzora prenese preko granice robu čija su proizvodnja ili promet ograničeni ili zabranjeni ako time nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Roba iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti.

Subvencijska prijevera

Članak 258.

(1) Tko s ciljem da za sebe ili drugoga ostvari državnu potporu davatelju državne potpore daje netočne ili nepotpune podatke o činjenicama o kojima ovisi donošenje odluke o državnoj potpori ili propusti obavijestiti davatelja državne potpore o promjenama važnim za donošenje odluke o državnoj potpori,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko sredstva iz odobrene državne potpore koristi suprotno njihovoj namjeni.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovoga članka počinitelj postupao s ciljem da ostvari državnu potporu velikih razmjera ili je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka koristio državnu potporu velikih razmjera,

kaznit će se zatvorom u trajanju od jedne do deset godina.

(4) Tko u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka dobrovoljno spriječi donošenje odluke o državnoj potpori, može se osloboditi kazne.

(5) S državnim potporama u smislu ovoga članka izjednačuju se subvencije i pomoći odobrene iz sredstava Europske unije.

Zlouporaba povlaštenih informacija

Članak 259.

(1) Tko raspoložujući povlaštenom informacijom:

1. za vlastiti ili tuđi račun neposredno ili posredno stekne ili otuđi financijski instrument na koji se ta informacija odnosi,

2. neovlašteno otkrije, priopći, preda ili na drugi način učini dostupnom povlaštenu informaciju drugoj osobi,

3. preporuči drugoj osobi ili je navede da stekne ili otuđi financijski instrument na koji se ta informacija odnosi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinila osoba koja je raspolagala povlaštenom informacijom na temelju članstva u upravljačkim ili nadzornim tijelima izdavatelja, svojeg udjela u kapitalu izdavatelja, pristupa informaciji kroz obavljanje svog posla ili dužnosti ili počinjenog kaznenog djela,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je drugome prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je drugome prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Zlouporaba tržišta kapitala

Članak 260.

(1) Tko suprotno propisima o tržištu kapitala:

1. obavi transakciju ili da nalog za trgovanje koji daju ili bi mogli dati neistinite ili obmanjujuće poruke o ponudi, potražnji ili cijeni financijskih instrumenata, ili djelujući u suradnji s jednom ili više osoba drži cijenu jednog ili više financijskih instrumenata na nenormalnoj ili umjetnoj razini,

2. pri sklapanju transakcije ili davanju naloga za trgovanje upotrebljava fiktivne postupke ili druge oblike obmane ili prijevare,

3. širi informacije putem medija, internetom ili bilo kojim drugim načinom ili sredstvom koji daje ili bi mogao davati lažne ili obmanjujuće poruke glede financijskih instrumenata, uključujući širenje glasina i lažnih ili obmanjujućih vijesti, pri čemu je osoba koja je proširila informaciju znala ili bila dužna znati da je informacija lažna ili obmanjujuća,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je postupanjem iz stavka 1. ovoga članka počinitelj pribavio znatnu imovinsku korist ili je prouzročena znatna šteta,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neovlaštena uporaba tuđe tvrtke

Članak 261.

(1) Tko neovlašteno uporabi tuđu tvrtku ili u nju unese obilježja koja stvaraju zabunu glede predmeta poslovanja trgovačkog društva, identiteta ili povezanosti s drugim društvom, i na taj način pribavi imovinsku korist ili prouzroči štetu.

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Odavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne

Članak 262.

(1) Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnim podatke koji su poslovna tajna, kao i tko pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda neovlaštenoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka počinitelj sebi ili drugome pribavio znatnu imovinsku korist ili prouzročio znatnu štetu,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Nema kaznenog djela ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u pretežito javnom interesu.

(4) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Nedozvoljena proizvodnja

Članak 263.

(1) Tko proizvodi ili prerađuje predmete ili robu čija je proizvodnja zabranjena ako time nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti i roba nedozvoljene proizvodnje će se oduzeti.

Nedozvoljena trgovina

Članak 264.

(1) Tko neovlašteno kupuje, prodaje ili razmjenjuje predmete ili robu čiji je promet zabranjen ili ograničen ako time nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti i roba nedozvoljene trgovine će se oduzeti.

Pranje novca

Članak 265.

(1) Tko imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom uloži, preuzme, pretvori, prenese ili zamijeni u cilju prikrivanja njezinog nezakonitog podrijetla,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko prikriva pravu prirodu, podrijetlo, mjesto, raspolaganje, prenošenje te postojanje prava, odnosno vlasništva na imovinskoj koristi koju je drugi ostvario kaznenim djelom.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko imovinsku korist koju je drugi ostvario kaznenim djelom, pribavlja, posjeduje ili koristi.

(4) Tko počini djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka u financijskom ili drugom poslovanju ili se počinitelj bavi pranjem novca ili je imovinska korist iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka velike vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Tko poduzme radnju iz stavka 1., 2. ili 4. ovoga članka postupajući s nehajem u odnosu na okolnosti da se radi o imovinskoj koristi ostvarenoj kaznenim djelom,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(6) Ako je imovinska korist iz stavka 1. do 5. ovoga članka ostvarena kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi počinitelj će se kazniti ako se radi o kaznenom djelu i prema zakonu države u kojoj je počinjeno.

(7) Počinitelja iz stavka 1. do 5. ovoga članka koji dobrovoljno pridonese otkrivanju kaznenog kojim je ostvarena imovinska korist sud može osloboditi kazne.

GLAVA DVADESET PETA (XXV.) KAZNENA DJELA PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA

Neovlašteni pristup

Članak 266.

(1) Tko neovlašteno pristupi računalnom sustavu ili računalnim podacima,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u odnosu na računalni sustav ili računalne podatke tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu.

Ometanje rada računalnog sustava

Članak 267.

(1) Tko onemogućí ili oteža rad ili korištenje računalnog sustava, računalnih podataka ili programa ili računalnu komunikaciju,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Oštećenje računalnih podataka

Članak 268.

(1) Tko neovlašteno u cijelosti ili djelomično ošteti, izmijeni, izbriše, uništi, učini neuporabljivim ili nedostupnim ili prikaže nedostupnim tuđe računalne podatke ili programe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Neovlašteno presretanje računalnih podataka

Članak 269.

(1) Tko neovlašteno presretne ili snimi nejavni prijenos računalnih podataka, uključujući i elektromagnetsku emisiju računalnog sustava, ili drugome učini dostupnim tako pribavljene podatke,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(3) Podaci koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se uništiti.

Računalno krivotvorenje

Članak 270.

(1) Tko neovlašteno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neuporabljivim ili nedostupnim računalne podatke koji imaju vrijednost za pravne odnose, u namjeri da se oni uporabe kao vjerodostojni, ili tko takve podatke uporabi ili nabavi radi uporabe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(3) Podaci koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se uništiti.

Računalna prijevara

Članak 271.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist unese, izmijeni, izbriše, ošteti, učini neuporabljivim ili nedostupnim računalne podatke ili ometa rad računalnog sustava i na taj način prouzroči štetu drugome,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Podaci koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se uništiti.

Zloraba naprava

Članak 272.

(1) Tko izradi, nabavi, proda, posjeduje ili čini drugome dostupne uređaje ili računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za počinjenje kaznenih djela iz članka 266., članka 267., članka 268., članka 269., članka 270. i članka 271. ovoga Zakona s ciljem da ih se uporabi za počinjenje nekog od tih djela,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko izradi, nabavi, proda, posjeduje ili čini drugome dostupne računalne lozinke, pristupne šifre ili druge podatke kojima se može pristupiti računalnom sustavu s ciljem da ih se uporabi za počinjenje kaznenih djela iz članka 266., članka 267., članka 268., članka 269., članka 270. i članka 271. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka neće se kazniti kaznom strožom od one koja je propisana za kazneno djelo koje je počinitelj imao za cilj.

(4) Posebne naprave, programi iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti, a podaci iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se uništiti.

Teška kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka

Članak 273.

(1) Tko kazneno djelo iz članka 267. do članka 270. ovoga Zakona počini u odnosu na računalni sustav ili računalne podatke tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. kaznit će se tko kazneno djelo iz članka 266. do članka 269. ovoga Zakona počini prikrivajući stvarni identitet i uzrokujući zabludu o ovlaštenom nositelju identiteta.

(3) Tko kazneno djelo iz članka 267. do članka 269. ovoga Zakona počini sredstvom namijenjenim za izvršenje napada na veći broj računalnih sustava ili kojim je prouzročena znatna šteta,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

GLAVA DVADESET ŠESTA (XXVI.) KAZNENA DJELA KRIVOTVORENJA

Krivotvorenje novca

Članak 274.

(1) Tko izradi lažni novac, preinači pravi novac ili takav novac pribavi s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili ga stavi u optjecaj kao pravi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko lažni novac koji je primio u uvjerenju da je pravi, saznajući da je lažan, stavi u optjecaj,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Lažni novac će se oduzeti.

Krivotvorenje vrijednosnih papira

Članak 275.

(1) Tko izradi lažni vrijednosni papir koji se izdaje na temelju propisa, preinači pravi vrijednosni papir ili pribavi takav lažni vrijednosni papir ili ga stavi u optjecaj kao pravi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko lažni vrijednosni papir koji je primio u uvjerenju da je pravi, saznajući da je lažan, stavi u optjecaj,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Lažni vrijednosni papir će se oduzeti.

Krivotvorenje znakova za vrijednost

Članak 276.

(1) Tko izradi lažne biljege, poštanske marke ili druge znakove za vrijednost izdane na temelju propisa ili ih preinači, pribavi ili dade drugome na uporabu s ciljem da ih uporabi kao prave,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko uklanjanjem žiga sa znaka za vrijednost ili na drugi način djeluje na već uporabljeni znak za vrijednost da bi mu dao izgled neuporabljenog znaka ili tko već uporabljeni znak za vrijednost ponovno uporabi ili ga proda kao da nije uporabljen,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Lažni znakovi za vrijednost će se oduzeti.

Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega

Članak 277.

(1) Tko s ciljem da ih uporabi kao prave izradi lažne znakove za obilježavanje robe, kao pečate, žigove ili marke kojima se žigoše zlato, srebro, stoka, drvo ili kakva druga roba ili takve prave znakove preinači, ili tko lažne znakove uporabi kao prave,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko krivotvori mjere ili utege,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Lažni znakovi, mjere i utezi te sredstva za njihovu izradbu će se oduzeti.

Krivotvorenje isprave

Članak 278.

(1) Tko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu s ciljem da se takva isprava uporabi kao prava ili tko takvu ispravu nabavi radi uporabe ili je uporabi kao pravu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko obmane drugoga o sadržaju kakve isprave i ovaj stavi svoj potpis na tu ispravu, držeći da se potpisuje pod kakvu drugu ispravu ili pod kakav drugi sadržaj.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini glede javne isprave, oporuke, mjenice, čeka, platne kartice ili javne ili službene knjige koja se mora voditi na temelju zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Krivotvorenje službene ili poslovne isprave

Članak 279.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke, ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom, odnosno službenim pečatom ovjeri takvu ispravu, knjigu ili spis s neistinitim sadržajem ili koja svojim potpisom, odnosno službenim pečatom omogući izradbu isprave, knjige ili spisa s neistinitim sadržajem,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i tko neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uporabi u službi ili poslovanju kao da su istiniti.

Zlouporaba osobne isprave

Članak 280.

Tko osobnu ispravu, izdanu na ime druge osobe, prijevorno koristi u pravnom prometu ili radi prijave u pravnom prometu prepušta drugoj osobi osobnu ispravu koja na ime te osobe nije izdana,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Ovjeravanje neistinitog sadržaja

Članak 281.

(1) Tko dovođenjem u zabludu nadležnog tijela učini da ovo u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri štogod neistinito što ima služiti kao dokaz u pravnom prometu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko takvu ispravu, zapisnik ili knjigu uporabi, iako zna da su neistinite.

Izdavanje i uporaba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe

Članak 282.

Tko u liječničku ili veterinarsku svjedodžbu unese neistinite podatke ili tko uporabi takvu svjedodžbu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Izrada, nabavljanje, posjedovanje, prodaja ili davanje na uporabu sredstava za krivotvorenje

Članak 283.

(1) Tko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na uporabu sredstva za izradu lažnog novca, lažnih vrijednosnih papira, lažnih znakova za vrijednost izdanih na temelju propisa, lažnih znakova za obilježavanje robe, lažnih mjera i utega i krivotvorenih isprava,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Sredstva iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti.

GLAVA DVADESET SEDMA (XXVII.) KAZNENA DJELA PROTIV INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Povreda osobnih prava autora ili umjetnika izvođača

Članak 284.

(1) Tko protivno propisima kojima se uređuje autorsko i srodna prava pod krivim imenom, svojim imenom ili imenom drugoga označi tuđe autorsko djelo ili protivno autorovoj zabrani označi djelo autorovim imenom te ga objavi ili se koristi njime ili dopusti da se to učini,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuje autorsko i srodna prava pod krivim imenom, svojim imenom ili imenom drugoga označi tuđu izvedbu umjetnika izvođača ili je protivno zabrani umjetnika izvođača označi imenom umjetnika izvođača te je objavi ili se koristi njome ili dopusti da se to učini.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuje autorsko i srodna prava unese dijelove tuđeg autorskog djela ili tuđe izvedbe umjetnika izvođača u svoje autorsko djelo ili u svoju izvedbu s ciljem pribavljanja koristi ili nanošenja štete.

(4) Kazneno djelo iz stavka 1. do 3. ovoga članka progoni se po prijedlogu oštećenika ili druge zainteresirane osobe.

Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača

Članak 285.

(1) Tko protivno propisima kojima se uređuju autorsko i srodna prava reproducira, preradi, distribuira, skladišti ili poduzima druge radnje radi distribucije ili priopći javnosti na bilo koji način tuđe autorsko djelo ili dopusti da se to učini i na taj način pribavi imovinsku korist ili prouzroči štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuje autorsko i srodna prava fiksira tuđu nefiksiranu izvedbu umjetnika izvođača, reproducira, preradi, distribuira, skladišti ili poduzima druge radnje radi distribucije tuđe fiksirane izvedbe umjetnika izvođača ili priopći javnosti na bilo koji način tuđu fiksiranu ili nefiksiranu izvedbu umjetnika izvođača ili dopusti da se to učini i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuju autorsko i srodna prava osujećuje tehničke mjere za zaštitu prava autora i umjetnika izvođača ili ukloni ili preinači podatke o upravljanju tim pravima i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(5) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka će se oduzeti, a predmeti koji su nastali počinjenjem tih kaznenih djela će se uništiti osim ako onaj čije je pravo povrijeđeno zatraži njihovu predaju uz naknadu koja ne može biti viša od troškova njihove proizvodnje. Naknada je prihod državnog proračuna i koristit će se za suzbijanje kaznenih djela protiv intelektualnog vlasništva.

Povreda drugih autorskom srodnih prava

Članak 286.

(1) Tko protivno propisima kojima se uređuju autorsko i srodna prava reproducira, distribuira, skladišti ili poduzima druge radnje radi distribucije, ili stavi na raspolaganje javnosti tuđi fonogram ili dopusti da se to učini i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuju autorsko i srodna prava reproducira, distribuira, skladišti ili poduzima druge radnje radi distribucije, ili javno prikaže ili stavi na raspolaganje javnosti tuđi videogram ili dopusti da se to učini i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuju autorsko i srodna prava reemitira tuđe emitiranje, ili javno priopći tuđe emitiranje uz plaćanje ulaznica ili stavi na raspolaganje javnosti tuđe emitiranje ili dopusti da se to učini i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu.

(4) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima kojima se uređuju autorsko i srodna prava osujećuje tehničke mjere za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma, videograma ili organizacija za radiodifuziju ili ukloni ili preinači podatke o upravljanju tim pravima ili dopusti da se to učini i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. do 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(6) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka će se oduzeti, a predmeti koji su nastali počinjenjem tih kaznenih djela će se uništiti osim ako onaj čije je pravo povrijeđeno zatraži njihovu predaju uz naknadu koja ne može biti viša od troškova njihove proizvodnje. Naknada je prihod državnog proračuna i koristit će se za suzbijanje kaznenih djela protiv intelektualnog vlasništva.

Povreda prava na izum

Članak 287.

(1) Tko neovlašteno podnese prijavu za registraciju patenta ili u njoj protivno propisima o zaštiti patenta ne navede ili lažno navede izumitelja ili neovlašteno učini dostupnim javnosti izum prije nego što je on zakonito objavljen javnosti,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko protivno propisima o zaštiti patenta izrađuje, nudi na prodaju, prodaje, rabi, izvozi, uvozi, ili skladišti u te svrhe proizvod izrađen prema izumu koji je zaštićen patentom ili svjedodžbom o dodatnoj zaštiti ili primjenjuje ili nudi primjenu postupka koji je predmet zaštićenog izuma ili nudi na prodaju, prodaje, rabi, izvozi, uvozi ili skladišti u te svrhe

proizvod koji je izravno dobiven postupkom koji je predmet izuma i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 2. i 3. ovoga članka će se oduzeti, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se oduzeti i uništiti.

(5) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu oštećenika ili druge zainteresirane osobe.

Povreda žiga

Članak 288.

(1) Tko protivno propisima o zaštiti žiga u trgovačkom prometu rabi znak koji je istovjetan sa zaštićenim žigom u odnosu na proizvode ili usluge koje su istovjetne s onima za koje je žig registriran ili znak koji je istovjetan ili sličan zaštićenom žigu u odnosu na proizvode ili usluge koji su istovjetni ili slični s onima za koje je žig registriran, ističući znak na proizvodima ili njihovim pakiranjima, nudeći ili stavljajući na tržište ili skladišteći u te svrhe proizvod pod tim znakom ili nudeći ili pružajući usluge pod tim znakom ili uvozeći ili izvozeći proizvode obilježene tim znakom ili rabeći znak na poslovnim proizvodima i u reklamiranju, čime javnost može biti dovedena u zabludu o podrijetlu proizvoda i usluga, i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu.

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(3) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti i uništiti, osim ako sud odluči da će se uporabljeni znak učiniti nerazpoznatljivim, a predmete koji su nastali počinjenjem djela uporabiti u humanitarne svrhe.

Povreda registrirane oznake podrijetla

Članak 289.

(1) Tko protivno propisima rabi oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga ili oznaku tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka će se oduzeti i uništiti, osim ako sud odluči da će se uporabljena oznaka učiniti

neraspoznatljivom, a predmeti koji su nastali počinjenjem djela uporabiti u humanitarne svrhe.

Javna objava presude

Članak 290.

Na zahtjev oštećenika kad ovaj za to ima opravdan interes presuda za kaznena djela iz ove glave će se javno objaviti o trošku počinitelja. Način objavljivanja odredit će se presudom.

GLAVA DVADESET OSMA (XXVIII.) KAZNENA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI

Zlouporaba položaja i ovlasti

Članak 291.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost pa time sebi ili drugoj osobi pribavi korist ili drugome prouzroči štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Nezakonito pogodovanje

Članak 292.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja na temelju sporazuma pogoduje jednom od gospodarskih subjekata prilagođavanjem uvjeta javne nabave ili sklopi ugovor s ponuditeljem čija je ponuda u suprotnosti s uvjetima iz dokumentacije za nadmetanje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja iskoristi položaj ili ovlast pogodovanjem u davanju, preuzimanju ili ugovaranju poslova za svoju djelatnost ili djelatnost osoba s kojima je interesno povezana.

Primanje mita

Članak 293.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi mito, ili koja prihvati ponudu ili obećanje mita za sebe ili drugoga da unutar ili izvan granica svoje ovlasti obavi službenu ili

drugu radnju koja se ne bi smjela obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koja bi se morala obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi mito, ili koja prihvati ponudu ili obećanje mita za sebe ili za drugoga da unutar ili izvan granica svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koja bi se morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Službena ili odgovorna osoba koja nakon obavljanja, odnosno neobavljanja službene ili druge radnje navedene u stavku 1. i 2. ovoga članka, a u vezi s njom, zahtijeva ili primi mito,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Davanje mita

Članak 294.

(1) Tko službenoj ili odgovornoj osobi, ponudi, dade ili obeća mito da unutar ili izvan granica svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko službenoj ili odgovornoj osobi ponudi, dade ili obeća mito da unutar ili izvan granica svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, može se osloboditi kazne.

Trgovanje utjecajem

Članak 295.

(1) Tko iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko zahtijeva ili primi mito, ili prihvati ponudu ili obećanje mita za sebe ili drugoga da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Tko zahtijeva ili primi mito, ili tko primi ponudu ili obećanje mita za sebe ili drugoga da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Davanje mita za trgovanje utjecajem

Članak 296.

(1) Tko drugome ponudi, obeća ili dade mito, namijenjeno toj ili drugoj osobi, da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko drugome ponudi, obeća ili dade mito, namijenjeno toj ili drugoj osobi, da iskorištavanjem svoga službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev osobe iz članka 295. ovoga Zakona i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, može se osloboditi kazne.

Iznuđivanje iskaza

Članak 297.

(1) Službena osoba koja pri ovlaštenom saslušanju uporabi silu, prijetnju ili drugo nedozvoljeno sredstvo ili način s ciljem da drugi dade ili se suzdrži od davanja iskaza ili druge izjave,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako su počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka prouzročene osobito teške posljedice za osumnjičenika, okrivljenika ili optuženika u kaznenom postupku,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Protuzakonita pretraga

Članak 298.

Službena osoba koja u obavljanju službe ili javne ovlasti protuzakonito obavi pretragu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Protuzakonito oslobođenje osobe kojoj je oduzeta sloboda

Članak 299.

Službena osoba koja protuzakonito oslobodi osobu kojoj je oduzeta sloboda ili joj pomogne u bijegu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Odavanje službene tajne

Članak 300.

(1) Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili na drugi način učini pristupačnim neklasificirane podatke koji su službena tajna,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Nema kaznenog djela ako je djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u pretežito javnom interesu.

GLAVA DVADESET DEVETA (XXIX.) KAZNENA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA

Neprijavljivanje pripremanja kaznenog djela

Članak 301.

(1) Tko zna da se priprema počinjenje kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora pet godina ili teža kazna i to ne prijavi u vrijeme kad je još bilo moguće spriječiti njegovo počinjenje, a djelo bude pokušano ili počinjeno,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka glede kaznenog djela za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kad njegova obilježja ostvari osoba koja je u braku ili koja živi u izvanbračnoj ili istospolnoj zajednici s osobom koja priprema

neprijavljeno kazneno djelo ili je toj osobi rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik, osim ako se priprema kazneno djelo na štetu djeteta.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka može se blaže kazniti počinitelj koji je s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela u nekom od odnosa iz stavka 3. ovoga članka.

Neprijavljivanje počinjenog kaznenog djela

Članak 302.

(1) Tko zna da je počinjeno kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora deset godina ili teža kazna pa to ne prijavi iako zna da bi takvom prijavom bilo omogućeno ili znatno olakšano otkrivanje djela ili počinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi počinjenje kaznenog djela za koje je saznala obavljajući svoju dužnost, a radi se o kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili progonu po prijedlogu.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka neće se kazniti kaznom strožom od one koja je propisana za kazneno djelo koje nije prijavio.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili koja živi u izvanbračnoj ili istospolnoj zajednici s osobom koja je počinila neprijavljeno kazneno djelo ili je toj osobi rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik, odvjetnik, javni bilježnik, doktor medicine, doktor dentalne medicine ili drugi zdravstveni radnik, psiholog, osoba kojoj je povjeren odgojno-obrazovni rad u odgovarajućoj ustanovi, djelatnik skrbništva, vjerski ispovjednik, osim ako je djelo počinjeno prema djetetu.

Pomoć počinitelju nakon počinjenja kaznenog djela

Članak 303.

(1) Tko krije ili zbrinjava počinitelja kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna ili mu prikrivanjem sredstava kojima je kazneno djelo počinjeno, tragova kaznenog djela ili predmeta nastalih ili pribavljenih kaznenim djelom ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven ili uhićen,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko krije osobu koja je osuđena na kaznu zatvora ili na drugi način onemogućuje izvršenje te kazne.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini u korist počinitelja kaznenog djela iz članka 88. do članka 91. ili članka 97. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka neće se kazniti kaznom strožom od one koja je propisana za kazneno djelo koje je počinila osoba kojoj je počinitelj pružio pomoć.

(5) Nema kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili koja živi u izvanbračnoj ili istospolnoj zajednici s osobom kojoj je pružila pomoć ili je toj osobi rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik.

Lažno prijavljivanje kaznenog djela

Članak 304.

(1) Tko prijavi neku osobu ili podmetne tragove koji upućuju na to da je počinila kazneno djelo, iako zna da to nije istina, a ne radi se o kaznenom djelu koje se progoni po privatnoj tužbi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko lažnom prijavom, podmetanjem tragova ili na drugi način izazove pokretanje kaznenog postupka protiv osobe za koju zna da nije počinitelj kaznenog djela, a ne radi se o kaznenom djelu koje se progoni po privatnoj tužbi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko prijavi da je počinjeno kazneno djelo iako zna da to nije istina, a ne radi se o kaznenom djelu koje se progoni po privatnoj tužbi, ili tko sebe prijavi da je počinio takvo djelo iako zna da to nije istina,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Davanje lažnog iskaza

Članak 305.

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u prethodnom kaznenom postupku, u postupku pred sudom, međunarodnim sudom čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, arbitražom, u prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku dade lažni iskaz, nalaz ili mišljenje ili nešto lažno prevede,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se stranka u postupku, osim okrivljenika, koja dade lažni iskaz ako se na tom iskazu temelji konačna odluka u tom postupku.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena osuda nedužnog okrivljenika ili druge osobito teške posljedice za okrivljenika,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka dobrovoljno opozove svoj iskaz prije donošenja konačne odluke, može se osloboditi kazne.

Sprječavanje dokazivanja

Članak 306.

(1) Tko s ciljem da navede na davanje lažnog iskaza ili da spriječi ili oteža dokazivanje prema pretpostavljenom svjedoku, svjedoku ili vještaku u prethodnom kaznenom postupku, postupku pred sudom, međunarodnim sudom čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, arbitražom, u prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku uporabi silu, prijetnju ili kakav drugi oblik prisile ili im obeća, nudi ili daje dar ili kakvu drugu korist,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, međunarodnim sudom čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, arbitražom, u prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi predmet ili ispravu koji služe dokazivanju, krivotvori dokaz, ili tko podnese takav dokaz znajući da je riječ o krivotvorini,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom ili u upravnom postupku ukloni, uništi, pomakne ili premjesti granični kamen, zemljomjerski znak, ili uopće znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili uporabi vode, ili tko s istim ciljem takav znak lažno postavi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Povreda tajnosti postupka

Članak 307.

(1) Tko neovlašteno otkrije ono što je saznao u prethodnom kaznenom postupku, postupku pred sudom, prekršajnom postupku, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku, a što se na temelju zakona ili odluke utemeljene na zakonu smatra tajnom,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez dozvole suda objavi tijekom postupka koji je po zakonu tajna ili je odlukom suda proglašen tajnim, ili tko bez dozvole suda objavi tijekom kaznenog postupka prema djetetu, kaznenog postupka za kazneno djelo počinjeno na štetu djeteta ili postupka u kojem se odlučuje o zaštiti prava i interesa djeteta ili objavi odluku u tom postupku.

Otkrivanje identiteta ugrožene osobe ili zaštićenog svjedoka

Članak 308.

Tko neovlašteno drugome priopći, preda ili objavi podatke o identitetu ugrožene osobe ili osobe koja je ili će biti ispitana kao zaštićeni svjedok, ili za koju je na temelju posebnog zakona pokrenut postupak za uključenje u program zaštite ili je ta osoba uključena u program zaštite, ili tko poduzme drugu radnju s ciljem otkrivanja podataka o identitetu te osobe ili s ciljem njezinog pronalaska,

kaznit će se kaznom zatvora šest mjeseci do pet godina.

Pobuna osoba kojima je oduzeta sloboda

Članak 309.

(1) Tko u ustanovi u kojoj se nalazi na temelju zakonite odluke kojom mu je oduzeta sloboda sudjeluje u okupljanju osoba kojima je oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobode, ili da zajednički napadnu službene osobe u toj ustanovi, ili da ih prisile da učine ili ne učine nešto protivno njihovoj dužnosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko uporabom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo neke osobe pobjegne iz ustanove u kojoj se nalazi na temelju zakonite odluke kojom mu je oduzeta sloboda,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji na poziv službene osobe odustane od okupljanja, može se osloboditi kazne.

Omogućavanje bijega osobi kojoj je oduzeta sloboda

Članak 310.

Tko osobu kojoj je na temelju zakona oduzeta sloboda potiče na bijeg ili joj pomaže u bijegu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Nepoštivanje sigurnosnih mjera

Članak 311.

(1) Tko krši obvezu koja mu je određena sigurnosnom mjerom,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je kršenje obveze iz stavka 1. dovelo do primjene članka 55. stavka 8. ili članka 58. stavka 5. ovoga Zakona.

Prisila prema pravosudnom dužnosniku

Članak 312.

Tko suca, državnog odvjetnika, javnog bilježnika ili drugog pravosudnog dužnosnika ili službenika silom ili prijetnjom kakvim zlom spriječi poduzeti neku radnju ili donijeti neku odluku u okviru njegovih ovlasti ili prisili na poduzimanje neke radnje ili donošenje neke odluke u okviru ili izvan njegove ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nadripisarstvo

Članak 313.

Tko se neovlašteno bavi pružanjem pravne pomoći uz naplatu,

kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

GLAVA TRIDESETA (XXX.) KAZNENA DJELA PROTIV JAVNOG REDA

Prisila prema službenoj osobi

Članak 314.

(1) Tko silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu spriječi službenu osobu u obavljanju službene radnje koja je u okviru njezinih ovlasti ili je prisili na obavljanje službene radnje u okviru ili izvan njezinih ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka doveden u opasnost život ili tijelo službene osobe ili joj je nanesena tjelesna ozljeda ili je uporabljeno oružje ili opasno oruđe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počini prema osobi koja ovlašteno pomaže službenoj osobi u obavljanju službene radnje,

kaznit će se kao da je djelo počinio prema službenoj osobi.

(4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2., i 3. ovoga članka koji je bio izazvan protuzakonitim, bezobzirnim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj ovlašteno pomaže, može se osloboditi kazne.

Napad na službenu osobu

Članak 315.

(1) Tko silom ili prijetnjom uporabe sile izvan slučajeva iz članka 312. i članka 314. ovoga Zakona napadne vojnu osobu, policijskog službenika, ovlaštenu službenu osobu Vojne policije, službenu osobu kojoj je povjereno čuvanje osoba kojima je na temelju zakona oduzeta sloboda, kad obavljaju službenu dužnost,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko silom ili prijetnjom uporabe sile pruža otpor službenoj osobi u obavljanju njezine službene radnje ili u provođenju zakonite odluke ili mjere državnog tijela.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini prema osobi koja ovlašteno pomaže službenoj osobi u obavljanju službene radnje,

kaznit će se kao da je djelo počinio prema službenoj osobi.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka doveden u opasnost život ili tijelo službene osobe ili osobe koja joj pomaže u obavljanju službene radnje ili joj je nanesena tjelesna ozljeda ili je uporabljeno oružje ili opasno oruđe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji je bio izazvan protuzakonitim, bezobzirnim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj ovlašteno pomaže, može se osloboditi kazne.

Lažna uzbuna

Članak 316.

Tko lažno obavijesti policiju ili drugu javnu službu koja osigurava red ili pruža pomoć o događaju koji iziskuje hitno djelovanje te službe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Skidanje i povreda službenog pečata i znaka

Članak 317.

(1) Tko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlaštena službena osoba stavila radi osiguranja predmeta, prostorije ili prostora, ili tko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka uđe u takav prostor ili prostoriju ili otvori osigurani predmet,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenog spisa

Članak 318.

(1) Tko protupravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neuporabljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba kojoj je službeni pečat, knjiga, spis ili isprava povjerena ili bila dostupna u obavljanju njezine službene dužnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Oštećenje i nedozvoljeni izvoz kulturnog dobra

Članak 319.

(1) Tko ošteti ili uništi kulturno dobro,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez odobrenja nadležnog tijela trajno izveze ili iznese iz Republike Hrvatske kulturno dobro ili ga ne vrati u Republiku Hrvatsku u roku određenom odobrenjem.

(3) Ako je zbog kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka nastupila znatna šteta ili se radi o kulturnom dobru od nacionalnog značenja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje kulturnog dobra

Članak 320.

(1) Tko protivno zabrani ili bez odobrenja nadležnog tijela na kulturnom dobru obavi konzervatorske, restauratorske, istraživačke ili druge radove, arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa zbog toga kulturno dobro bude uništeno, oštećeno ili izgubi svojstvo kulturnog dobra,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema kulturnom dobru od nacionalnog značenja ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko prigodom arheoloških ili drugih istraživanja prisvoji iskopan ili nađen predmet koji predstavlja kulturno dobro.

Uništavanje ili prikrivanje arhivskog gradiva

Članak 321.

Tko protivno propisima uništi, prikriva ili učini neuporabljivom arhivsko ili registraturno gradivo, ili ga iznese iz Republike Hrvatske bez odobrenja nadležnog državnog tijela,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteno obavljanje službene radnje

Članak 322.

Tko neovlašteno izvrši kakvu radnju koju je ovlaštena izvršiti samo službena ili vojna osoba,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine

Protupravna naplata

Članak 323.

(1) Tko od drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom naplati tražbinu koju ovaj duguje njemu ili drugoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj uporabio silu ili prijetnju da će izravno napasti na život ili tijelo dužnika ili druge osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka uporabljeno oružje ili opasno oruđe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Izazivanje nereda

Članak 324.

(1) Tko sudjeluje u mnoštvu koje nasiljem prema drugim osobama ili stvarima ili prijetnjom da će počinuti nasilje ugrožava javni red ili potiče mnoštvo na nasilje,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz mržnje, prema većem broju osoba, uz uporabu oružja ili opasnog oruđa ili dovede u opasnost život ili tijelo druge osobe ili je dovelo do znatne imovinske štete,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Sudionik iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji se udalji na zahtjev službene osobe prije nego što je sam počinio nasilje neće se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Javno poticanje na nasilje i mržnju

Članak 325.

(1) Tko putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način javno potiče ili javnosti učini dostupnim letke, slike ili druge materijale kojima se poziva na nasilje ili mržnju usmjerenu prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta, invaliditeta ili kakvih drugih osobina,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko javno odobrava, poriče ili znatno umanjuje kazneno djelo genocida, zločina agresije, zločina protiv čovječnosti ili ratnog zločina, usmjereno prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla ili boje kože, na način koji je prikladan potaknuti nasilje ili mržnju protiv takve skupine ili pripadnika te skupine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj

Članak 326.

(1) Tko jednoj ili više osoba koje nisu državljani Republike Hrvatske iz koristoljublja omogućiti ili pomoćne nedozvoljeno ući, kretati se ili boraviti u Republici Hrvatskoj,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka doveden u opasnost život ili tijelo osobe koja nedozvoljeno ulazi, kreće se ili boravi u Republici Hrvatskoj ili je s njom postupano na nečovječan ili ponižavajući način, ili je djelo počinila službena osoba u obavljanju službene dužnosti,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Dogovor za počinjenje kaznenog djela

Članak 327.

(1) Tko se s drugim dogovori da će počiniti kazneno djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju duljem od tri godine,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Počinitelj koji otkrije dogovor iz stavka 1. ovoga članka prije nego što je dogovoreno kazneno djelo počinjeno može se osloboditi kazne.

Zločinačko udruženje

Članak 328.

(1) Tko organizira ili vodi zločinačko udruženje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko sudjeluje u udruženju iz stavka 1. ovoga članka, a da nije još počinio ni jedno kazneno djelo za to udruženje, ili poduzme neku radnju koja nije kazneno djelo, ali za koju zna da doprinosi ostvarenju cilja zločinačkog udruženja, ili financijski ili na drugi način podupire zločinačko udruženje,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji pravodobnim otkrivanjem zločinačkog udruženja spriječi počinjenje kaznenih djela navedenih u stavku 4. ovoga članka ili pripadnik zločinačkog udruženja koji ga otkrije prije nego što u njegovom sastavu ili za njega počini kazneno djelo navedeno u stavku 4. ovoga članka može se osloboditi kazne.

(4) Zločinačko udruženje čine najmanje tri osobe koje su se udružile sa zajedničkim ciljem počinjenja jednog ili više kaznenih djela, za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju duljem od tri godine, a koje ne uključuje udruženje koje čine osobe slučajno povezane za neposredno počinjenje jednog kaznenog djela.

Počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja

Članak 329.

(1) Tko znajući za cilj zločinačkog udruženja ili njegove kriminalne aktivnosti počini kazneno djelo u sastavu takvog udruženja ili potakne drugoga na počinjenje kaznenog djela u sastavu takvog udruženja kaznit će se:

1. za kazneno djelo za koje je propisana gornja granica kazne tri godine kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina,

2. za kazneno djelo za koje je propisana gornja granica kazne pet godina kaznom zatvora od jedne do deset godina,

3. za kazneno djelo za koje je propisana gornja granica kazne osam godina kaznom zatvora od tri do dvanaest godina,

4. za kazneno djelo za koje je propisana gornja granica kazne deset ili dvanaest godina kaznom zatvora od tri do petnaest godina,

5. za kazneno djelo za koje je propisana gornja granica kazne petnaest godina kaznom zatvora od pet do dvadeset godina,

6. za kazneno djelo za koje je propisana gornja granica kazne dvadeset godina kaznom zatvora od najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

(2) Tko znajući za cilj zločinačkog udruženja ili njegove kriminalne aktivnosti pomogne drugome u počinjenju kaznenog djela u sastavu takvog udruženja kaznit će se kaznom propisanom u stavku 1. ovoga članka, a može se i blaže kazniti.

(3) Ako počinitelj iz stavka 1. ili 2. ovoga članka bitno pridonese otkrivanju zločinačkog udruženja može se blaže kazniti.

Izrada i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenog djela

Članak 330.

(1) Tko oružje, eksplozivne tvari ili sredstva potrebna za njihovu izradu, kao i otrove za koje zna da su namijenjeni počinjenju kaznenog djela, izrađuje, nabavlja ili drugome omogućuje da do njih dođe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko izradi ili drugome ustupi lažni ključ, otpirač, elektronički uređaj ili neko drugo sredstvo ili napravu za provaljivanje, iako zna da je namijenjeno počinjenju kaznenog djela,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Sredstva iz stavka 1. i 2. ovoga članka će se oduzeti.

Nedozvoljeno posjedovanje, izrada i nabavljanje oružja i eksplozivnih tvari

Članak 331.

(1) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili na drugi način sebi ili drugome pribavlja u posjed vatreno oružje, streljivo, eksplozivne tvari ili njihove sastavne ili rezervne dijelove čije je nabavljanje, prodaja ili posjedovanje građanima zabranjeno ili je dozvoljeno samo uz prethodno odobrenje,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko neovlašteno posjeduje, nabavi, izradi, proda ili razmjeni, uveze ili izveze veće količine vatrenog oružja, streljiva, eksplozivnih tvari ili njihovih sastavnih ili rezervnih dijelova,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko izrađuje ili usavršava, proizvodi, nabavlja, skladišti, nudi na prodaju, prodaje ili kupuje, posreduje u kupnji ili prodaji, posjeduje, prenosi ili prevozi kemijsko ili biološko oružje ili drugo sredstvo borbe koje je zabranjeno međunarodnim pravom.

(4) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko prodaje ili izvozi oružje u zemlju u kojoj se djeca koriste kao plaćenici.

(5) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko neovlašteno posjeduje, nabavi, izradi, prodava ili razmijeni sredstva potrebna za izradu vatrenog oružja, streljiva ili eksplozivnih tvari.

(6) Vatreno oružje, streljivo, eksplozivne tvari te njihovi sastavni ili rezervni dijelovi će se oduzeti.

Povreda mira pokojnika

Članak 332.

(1) Tko neovlašteno iskopa, prekopa, razruši, ošteti ili na drugi način grubo oskvrne grob, mjesto ukopa ili spomen na umrle,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti tijelo, fetus, dio tijela ili pepeo umrle osobe, ili tko oskvrne tijelo,

kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

GLAVA TRIDESET PRVA (XXXI.) KAZNENA DJELA PROTIV BIRAČKOG PRAVA

Povreda slobode odlučivanja birača

Članak 333.

Tko silom, ozbiljnom prijetnjom, podmićivanjem ili na drugi protuzakonit način utječe na birača da na izborima glasuje na određeni način ili da ne glasuje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uskrata biračkog prava

Članak 334.

Tko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi s izborima drugoga protuzakonito ne uvede u popis birača, ili ga izbriše iz tog popisa, ili mu na drugi način uskrati biračko pravo,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Zlouporaba biračkog prava

Članak 335.

(1) Birač koji na istim izborima glasuje nakon što je već glasovao ili glasuje umjesto drugoga pod njegovim imenom,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko omogući drugome da ponovo glasuje.

Povreda tajnosti glasovanja

Članak 336.

Tko na izborima povrijedi tajnost glasovanja ili bez pristanka birača objavi kako je on glasovao,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Uništenje i krivotvorenje izbornih isprava

Članak 337.

(1) Tko uništi, prikrije, ošteti ili neovlašteno odnese kakvu ispravu o izborima ili kakav predmet koji služi za izbore,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uvede u popis birača nepostojeću osobu, umrlu osobu ili osobu koja nema biračko pravo.

Izborna prijevara

Članak 338.

Tko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na drugi način krivotvori rezultat izbora,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Podmićivanje zastupnika

Članak 339.

(1) Tko kao zastupnik u Hrvatskom saboru, Europskom parlamentu ili kao vijećnik u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zahtijeva ili primi mito ili prihvati ponudu ili obećanje mita kako bi u predstavničkom tijelu glasovao na određen način,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko zastupniku u Hrvatskom saboru, Europskom parlamentu ili vijećniku u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne

(regionalne) samouprave ponudi, obeća ili daje mito kako bi u predstavničkom tijelu glasovao na određen način.

GLAVA TRIDESET DRUGA (XXXII.) KAZNENA DJELA PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE

Veleizdaja

Članak 340.

Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile ili na drugi protupravan način ugrozi teritorijalnu cjelovitost ili ustavno ustrojstvo Republike Hrvatske,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Priznavanje okupacije i kapitulacije

Članak 341.

Tko potpiše ili prizna kapitulaciju ili tko prihvati ili prizna okupaciju Republike Hrvatske ili dijela njezinog državnog područja,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Sprječavanje borbe protiv neprijatelja

Članak 342.

(1) Građanin Republike Hrvatske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje i Republika Hrvatska sprječava građane Republike Hrvatske ili njezinih saveznika da se bore protiv neprijatelja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Građanin Republike Hrvatske u smislu ove glave je i stranac s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

Služba u neprijateljskoj vojsci

Članak 343.

(1) Građanin Republike Hrvatske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska služi u neprijateljskoj vojsci ili se nalazi u drugim oružanim skupinama koje neprijateljski borbenu djeluju protiv Republike Hrvatske ili njezinih saveznika,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko građane Republike Hrvatske nagovara, prikuplja, odvodi, ili ih na drugi način vrbuje za službu u neprijateljskoj vojsci, ili oružanim

skupinama koje neprijateljski borbeno djeluju protiv Republike Hrvatske ili njezinih saveznika ili za sudjelovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Republike Hrvatske ili njezinih saveznika.

Pomaganje neprijatelju

Članak 344.

Građanin Republike Hrvatske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska pomaže neprijatelju u provedbi prisilnih mjera prema građanima ili koji politički ili gospodarski surađuje s neprijateljem,

kaznit će se kaznom zatvora od jedan do deset godina.

Podrivanje vojne i obrambene moći države

Članak 345.

Tko uništi, učini neuporabljivim ili omogući da prijeđu u neprijateljske ruke obrambena postrojenja, objekti, položaji, naoružanje ili druga vojna i obrambena sredstva ili preda trupe neprijatelju ili na drugi način omete ili dovede u opasnost vojne i obrambene mjere i moć hrvatske države,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Prisila prema najvišim državnim dužnosnicima Republike Hrvatske

Članak 346.

(1) Tko izvan slučajeva iz članka 97. ovoga Zakona silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu spriječi predsjednika Republike Hrvatske, predsjednika ili zastupnika Hrvatskog sabora, predsjednika ili člana Vlade Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Ustavnog suda Republike Hrvatske u izvršavanju njihove dužnosti ili ih prisili izvršiti tu dužnost na određen način,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka doveden u opasnost život ili tijelo osobe iz stavka 1. ovoga članka ili joj je nanesena tjelesna ozljeda ili je uporabljeno oružje ili opasno oruđe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Odavanje tajnih podataka

Članak 347.

(1) Tko tajne podatke koji su mu povjereni učini dostupnim neovlaštenoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko pribavi tajni podatak s ciljem da ga on ili druga osoba neovlašteno upotrijebi, ili tko drugome učini dostupnim takav podatak u čiji je posjed došao slučajno,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz koristoljublja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga člana počini za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(5) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine

Špijunaža

Članak 348.

(1) Tko tajne podatke koji su mu povjereni ili do kojih je došao na protupravan način, učini dostupnim stranoj državi, stranoj organizaciji, stranoj pravnoj osobi ili osobi koja za njih radi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko neovlašteno prikuplja tajne podatke, s ciljem da ih učini dostupnim stranoj državi, stranoj organizaciji, stranoj pravnoj osobi ili osobi koja za njih radi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko za stranu državu ili organizaciju organizira obavještajnu službu na području Republike Hrvatske, ili stupi u stranu obavještajnu službu koja djeluje protiv interesa Republike Hrvatske ili joj pomaže u radu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 3. ovoga članka počini u vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini u vrijeme rata ili oružanog sukoba u kojem sudjeluje Republika Hrvatska,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Povreda ugleda Republike Hrvatske

Članak 349.

Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Republiku Hrvatsku, njezinu zastavu, grb ili himnu,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Pripremanje kaznenih djela protiv Republike Hrvatske

Članak 350.

Tko priprema počinjenje kaznenih djela iz članka 340., članka 342. i članka 345. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Kažnjavanje za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske

Članak 351.

(1) Ako kazneno djelo iz članka 340., članka 341., članka 347. i članka 348. ovoga Zakona počini predsjednik Republike Hrvatske, predsjednik ili član Vlade Republike Hrvatske ili predsjednik Hrvatskog sabora,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se počinitelj ako je kaznenim djelima iz članka 340. do članka 348. ovoga Zakona prouzročio smrt jedne ili više osoba ili velika razaranja.

GLAVA TRIDESET TREĆA (XXXIII.) KAZNENA DJELA PROTIV STRANE DRŽAVE ILI MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE

Ubojstvo osobe pod međunarodnom zaštitom

Članak 352.

(1) Tko usmrti osobu pod međunarodnom zaštitom,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Osoba pod međunarodnom zaštitom je poglavar države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova kad se nalaze izvan svoje države, te svaki službeni predstavnik međunarodno priznate organizacije, članovi njihove obitelji u pratnji kad se oni, njihove službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo uočljivo mogu prepoznati da su posebno zaštićeni međunarodnim pravom.

Otmica osobe pod međunarodnom zaštitom

Članak 353.

(1) Tko izvrši otmicu osobe koja je pod međunarodnom zaštitom, kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt otete osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Napad na osobu pod međunarodnom zaštitom

Članak 354.

(1) Tko prema osobi pod međunarodnom zaštitom počini nasilje ili napadne na njezine službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe iz stavka 1. ovoga članka,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Prijetnja osobi pod međunarodnom zaštitom

Članak 355.

Tko ugrozi sigurnost osobe koja je pod međunarodnom zaštitom ozbiljnom prijetnjom da će prema njoj počinuti kazneno djelo iz članka 352. do članka 354. ovoga Zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Povreda ugleda strane države i međunarodne organizacije

Članak 356.

(1) Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju stranu državu, njezinu zastavu, grb, himnu,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Ujedinjene narode, Europsku uniju, Vijeće Europe, Međunarodni crveni križ ili drugu priznatu međunarodnu organizaciju.

(3) Pokretanje kaznenog postupka poduzima se na temelju odobrenja Državnog odvjetnika Republike Hrvatske koji takvo odobrenje može dati nakon pribavljenog pristanka države, međunarodne organizacije ili osobe protiv koje je počinjeno kazneno djelo.

GLAVA TRIDESET ČETVRTA (XXXIV.)
KAZNENA DJELA PROTIV ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE
HRVATSKE

Neizvršenje i odbijanje izvršenja zapovijedi

Članak 357.

(1) Vojna osoba koja ne izvrši ili odbije izvršiti zapovijed nadređenog u vezi sa službom, pa time teško ugrozi službu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odbijanje primanja i zlouporaba oružja

Članak 358.

(1) Vojna osoba koja odbije primiti oružje ili ga odbije uporabiti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se vojna osoba koja uporabi oružje protivno zapovijedi ili pravilima službe, ako time nije počinila neko drugo teže kazneno djelo.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kada se radi o vojnoj osobi kojoj je u propisanom postupku uvažan prigovor savjesti.

Protivljenje stražaru ili straži

Članak 359.

(1) Vojna osoba koja se protivi stražaru, straži ili drugoj vojnoj osobi u sličnoj službi, dok obavljaju svoju službenu dužnost, te vojna osoba koja ne posluša njihov poziv ili ne izvrši ili odbije izvršiti njihovu zapovijed, pa time teško ugrozi službu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Odbijanje poslušnosti

Članak 360.

(1) Vojna osoba koja se zajedno s drugim vojnim osobama usprotivi zapovijedi nadređenoga u vezi sa službom ili je ne izvrši ili odbije izvršiti (članak 357.), primijeni silu ili prijetnju prema vojnoj osobi (članak 314.) ili napadne vojnu osobu u obavljanju službene dužnosti (članak 315.),

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno uporabom oružja, organizirano ili u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt druge osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Ako sudionik iz stavka 1. ovoga članka poslušna zapovijed nadređenog i odustane od počinjenja nekog od kaznenih djela opisanih u stavku 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Blaže kažnjavanje za kaznena djela iz članka 357. i članka 360.

Članak 361.

Ako je počinitelj kaznenog djela iz članka 357. stavka 1. i članka 360. stavka 1. ovoga Zakona bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem vojne osobe prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, može se osloboditi kazne.

Zlostavljanje i ponižavanje podređenog ili mlađeg u službi

Članak 362.

(1) Vojna osoba koja u službi ili u vezi sa službom zlostavlja podređenoga ili mlađega u službi ili s njim postupa na ponižavajući način ili mu zlonamjerno otežava službu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se vojna osoba koja od podređenog zahtijeva ili ga natjera da zlostavlja drugu vojnu osobu ili s njom postupa na ponižavajući način ili mu otežava službu.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka zlostavljanoj osobi narušeno zdravlje ili je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema više osoba, ili ga počinitelj uporno ponavlja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Povreda stražarske, unutarnje ili druge slične službe

Članak 363.

(1) Vojna osoba koja postupi protivno propisima o stražarskoj ili unutarnjoj, odnosno drugoj sličnoj službi, pa time teško ugrozi službu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno kod skladišta oružja, streljiva ili minsko-eksplozivnih sredstava, ili kod drugog objekta posebno važnog za obranu ili je njime prouzročena teška tjelesna ozljeda ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Podnošenje neistinitih izvješća i neizvješćivanje

Članak 364.

(1) Vojna osoba koja u obavljanju dužnosti ne podnese izvješće ili u izvješću prešuti neku činjenicu koju ne bi smjela prešutjeti ili podnese izvješće neistinitog sadržaja pa time ugrozi službu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Vojna osoba koja u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske ne izvijesti nadređenog, starijeg ili vojno zapovjedništvo o događaju koji očito zahtijeva neodgodivo poduzimanje vojnih mjera,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Nepoduzimanje mjera za zaštitu vojne postrojbe

Članak 365.

(1) Vojna osoba koja ne poduzme propisane, zapovjeđene ili druge očito potrebne mjere za čuvanje života i zdravlja ljudi koji su joj povjereni, za osiguranje i održavanje u ispravnom stanju objekata, predmeta i sredstava koji služe bojevoj spremnosti, za urednu opskrbu hranom, opremom i materijalom postrojbe koja joj je povjerena, za čuvanje i njegu službenih životinja, ili da se na vrijeme i propisno obave osiguravajući radovi ili osiguranje objekata koji su joj povjereni, pa time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili znatna imovinska šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine, a ako je kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka počinjeno iz nehaja kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Neosiguranje na vojnim vježbama

Članak 366.

(1) Tko na vojnoj vježbi, obuci ili u obavljanju pokusa ne poduzme propisane, zapovjeđene ili očito potrebne mjere osiguranja ili opreza, pa time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili znatna imovinska šteta, ili je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 3. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili znatna imovinska šteta, ili je kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka počinjeno u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Neodazivanje pozivu i izbjegavanje vojne službe

Članak 367.

(1) Tko u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske bez opravdanog razloga ne dođe u određeno vrijeme na izvršavanje vojne obveze iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko poziva ili potiče više osoba na počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji se dobrovoljno javi nadležnom državnom tijelu na izvršavanje vojne obveze može se osloboditi kazne.

Izbjegavanje vojne obveze onesposobljenjem ili prijevarom

Članak 368.

(1) Tko s ciljem da on ili drugi izbjegne vojnu obvezu ili bude raspoređena na lakšu dužnost sebe ili drugog s njegovim pristankom ozlijedi ili na drugi način onesposobi za vojnu službu ili kakvu dužnost, ili dozvoli drugome da ga onesposobi za vojnu službu ili kakvu dužnost,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da on ili drugi izbjegne vojnu obvezu ili bude raspoređen na lakšu dužnost simulira bolest, za sebe ili drugoga uporabi lažnu ispravu, ili postupi na drugi prijevaran način.

(3) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakonito oslobođenje od vojne službe

Članak 369.

Tko zlouporabom svojeg položaja ili ovlaštenja učini da se oslobodi od dužnosti ili da se rasporedi na lakšu dužnost vojna osoba ili osoba koja podliježe vojnoj obvezi u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nepropisan i nesavjestan odnos prema povjerenom naoružanju i vojnoj opremi i drugim sredstvima za potrebe obrane

Članak 370.

(1) Tko nepropisno ili nesavjesno drži, čuva ili rukuje povjerenim mu naoružanjem, vojnom opremom i drugim sredstvima za potrebe obrane, pa time prouzroči njihovo oštećenje u većoj mjeri, uništenje ili nestanak,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Rukovatelj skladišta sredstvima iz stavka 1. ovoga članka koji ne poduzme mjere za njihovo osiguranje ili održavanje, pa time prouzroči oštećenje, uništenje ili nestanak tih sredstava,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena znatna imovinska šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 4. ovoga članka prouzročena posljedica iz stavka 3. ovoga članka,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Neovlašteni ulazak u vojne objekte i izradba skica ili crteža vojnih objekata i borbenih sredstava

Članak 371.

(1) Tko u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske radi izviđanja neovlašteno uđe u vojni objekt, iako zna da je pristup zabranjen,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske neovlašteno pravi skice ili crteže vojnih objekata ili borbenih sredstava, ili ih fotografira, odnosno na drugi način snima,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prijelaz i predaja neprijatelju

Članak 372.

(1) Vojna osoba koja za vrijeme rata ili oružanog sukoba prijeđe u redove neprijatelja, odnosno protivničke strane,

kaznit će se kaznom zatvora od najmanje pet godina.

(2) Vojna osoba koja se za vrijeme rata preda neprijatelju, odnosno protivničkoj strani prije nego što je iscrpila sve mogućnosti obrane,

kaznit će se kaznom zatvora tri do petnaest godina.

Neispunjavanje ili napuštanje dužnosti za vrijeme borbenog djelovanja

Članak 373.

(1) Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred borbenu djelovanje ne obavi svoju dužnost, pa time prouzroči štetne posljedice za vojnu postrojbu ili za borbenu situaciju,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred borbenu djelovanje ne obavi svoju dužnost ili samovoljno ili na prijevaran način napusti svoju dužnost.

Napuštanje položaja protivno zapovijedi

Članak 374.

Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred borbenu djelovanje protivno zapovijedi napusti položaj s postrojbom koja joj je povjerena prije nego što je iscrpila sve mogućnosti obrane,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Napuštanje oštećenog broda ili zrakoplova prije vremena

Članak 375.

Zapovjednik ratnog broda ili član posade ratnog broda ili vojnog zrakoplova koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba napusti oštećeni brod ili zrakoplov prije nego što je obavio svoju dužnost prema propisima o brodskoj službi, odnosno prema propisima o letenju i uporabi zrakoplova,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Ostavljanje neprijatelju neoštećenih bojnih sredstava

Članak 376.

(1) Vojna osoba koja dopusti da neprijatelju padne u ruke bitno neoštećeno vojno skladište, brod, zrakoplov, tenk, ili drugo slično borbenu sredstvo,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno zapovijedi dopusti da neprijatelju padnu u ruke bitno neoštećena postrojenja ili drugi objekti važni za obranu.

Slabljenje borbenog morala i borbene situacije

Članak 377.

(1) Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred borbeno djelovanje, bacanjem oružja ili streljiva, širenjem straha, stvaranjem nereda ili zabune, ili na drugi način slabi borbeni moral postrojbe, bojevu spremnost ili nanosi štetu borbenoj situaciji,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(2) Vojna osoba koja ne poduzme potrebne mjere prema podređenom koji za vrijeme ili izravno pred borbeno djelovanje širi strah među vojnicima, stvara nered ili zabunu u postrojbi, ili na drugi način slabi borbeni moral postrojbe ili nanosi štetu borbenoj situaciji,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Neizvršenje materijalne obveze

Članak 378.

(1) Tko se u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske protivno zakonom utvrđenoj obvezi, bez opravdanog razloga, ne odazove ili se protivi popisu ili pregledu ljudstva ili popisu ili pregledu materijalnih sredstava koja su na popisu materijalnih sredstava za potrebe obrane, ili tko pri tom popisu ili pregledu daje netočne izvještaje ili podatke,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske protivno zakonom utvrđenoj obvezi, bez opravdanog razloga, ne stavi u određeno vrijeme i u propisanom stanju na raspolaganje tijelu nadležnom za poslove obrane materijalna sredstva koja su na popisu materijalnih sredstava za potrebe obrane.

Neispunjenje dužnosti pri provedbi mobilizacije

Članak 379.

(1) Vojna ili službena osoba koja pri provedbi mobilizacije u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske protivno svojoj dužnosti, ne osigura prihvata, rasporeda i smještaja ili opskrbu mobiliziranog ljudstva, objekata, vozila, strojeva, opreme i drugih sredstava koja su na popisu materijalnih sredstava za potrebe obrane, pa time prouzroči teške štetne posljedice,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Odgovornost za kazneno djelo počinjeno po zapovijedi nadređenog

Članak 380.

Vojna osoba koja protupravnu radnju kojom se ostvaruju obilježja kaznenog djela počini na zapovijed kriva je samo ako je znala ili je bilo očito da izvršenjem zapovijedi čini protupravnu radnju. Kaznena djela iz članka 88. i 90. ovoga Zakona uvijek su očito protupravna.

GLAVA TRIDESET PETA (XXXV.) PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 381.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

1. Kazneni zakon (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.) osim odredaba članka 84., 85. i 86. koje prestaju važiti na dan stupanja na snagu posebnog zakona koji uređuje odnosna pitanja,

2. Zakon o kaznenim djelima protiv tržišta kapitala (»Narodne novine«, br. 152/08.),

3. odredbe članka 160. Zakona o izvršenju kazne zatvora (»Narodne novine«, br. 128/99., 55/00., 59/00., 129/00., 59/01., 67/01., 11/02., 190/03., 76/07., 27/08., 83/09., 18/11. i 48/11.),

4. odredbe članka 31. Zakona o računovodstvu (»Narodne novine«, br. 109/07.),

5. odredbe članka 188. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (»Narodne novine«, br. 167/03., 79/07. i 80/11.),

6. odredbe članka 65. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine«, br. 105/97., 64/00. i 65/09.),

7. odredbe članka 49. Zakona o medicinskoj oplodnji (»Narodne novine«, br. 88/09. i 137/09.),

8. odredbe članaka 627. i 629. Zakona o trgovačkim društvima (»Narodne novine«, br. 111/93., 34/99., 121/99., 52/00., 118/03., 107/07., 146/08. i 137/09.),

9. odredba članka 129.a stavka 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (»Narodne novine«, br. 150/08., 94/09., 153/09., 71/10., 139/10. i 49/11.), a dosadašnji stavak 2. postaje stavak 1.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona u Zakonu o energiji (»Narodne novine«, br. 68/01., 177/04., 76/07., 152/08. i 127/10.) u članku 33. stavku 1. riječi: »odnosno troši energiju bez ili mimo mjernih uređaja« brišu se.

Članak 382.

Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak usklađivanja s odredbama ovoga Zakona odgovarajućih odredbi Zakona o kaznenom postupku, Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, Zakona o sudovima za mladež, Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, Zakona o izvršenju kazne zatvora, Zakona o probaciji te drugih zakona koji sadrže kaznene i druge odredbe relevantne za primjenu ovoga Zakona.

Članak 383.

U skladu s odredbama ovoga Zakona, nadležni ministri donijet će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, sljedeće propise:

1. ministar nadležan za pravosuđe donijet će propise o postupku izricanja i provođenju uvjetnog otpusta (članak 59. do članak 63.), o izvršenju zaštitnog nadzora (članak 64.), o izvršenju sigurnosnih mjera (članak 65. do članak 76.), o kaznenoj evidenciji i načinu korištenja podataka iz te evidencije (članak 381. stavak 1. točka 1.),
2. ministar nadležan za zdravstvo donijet će listu terapijskih zajednica licenciranih za provođenje sigurnosne mjere obveznog liječenja od ovisnosti (članak 69.), listu pravnih ili fizičkih osoba licenciranih za provođenje sigurnosne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana (članak 70.) i listu tvari zabranjenih u športu (članak 190. i 191.).

Članak 384.

Izvršenje kaznenopravnih sankcija pravomoćno izrečenih sukladno odredbama Kaznenog zakona i drugih posebnih propisa iz članka 381. stavka 1. ovoga Zakona, čije izvršenje nije započelo ili je u tijeku, provodit će se sukladno odredbama ovoga Zakona od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 385.

Ako do stupanja na snagu ovoga Zakona nije nastupila zastara oduzimanja imovinske koristi, primijenit će se odredba članka 85. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 386.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktivom 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2002. godine o zaštiti okoliša putem kaznenog prava,
2. Direktivom 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. godine kojom se predviđaju minimalni standardi o sankcijama i mjerama protiv poslodavaca koji zapošljavaju državljane trećih zemalja,
3. Direktivom 2010/45/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. godine o standardima kvalitete i sigurnosti ljudskih organa za presađivanje,
4. Direktivom 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. godine o onečišćenju s brodova i uvođenju kazni za prekršaje,

5. Direktivom 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. godine o izmjenama i dopunama Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju kazni za prekršaje,
6. Direktivom 2006/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2006. godine o otpadu,
7. Seveso II direktivom 96/82/EC, 2003/105/EC o sprječavanju velikih industrijskih nesreća i ublažavanju posljedica ako se one dogode,
8. Direktivom 2002/90/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2002. godine kojom se definira pomaganje neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka,
9. Direktivom 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. godine o nezakonitoj kupoprodaji dionica i manipulaciji tržištem,
10. Okvirnom odlukom Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. godine o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kazneno-pravnim sredstvima,
11. Okvirnom odlukom Vijeća o oduzimanju predmeta, sredstava i imovine stečene kaznenim djelima od 24. veljače 2005. godine,
12. Okvirnom odlukom Vijeća Europske unije 2002/629/PUP od 19. srpnja 2002. godine o suzbijanju trgovanja ljudima,
13. Okvirnom odlukom Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. godine o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, prisvajanju i oduzimanju sredstava i prihoda od kriminala,
14. Okvirnom odlukom Vijeća 2002/946/PUP od 28. studenoga 2002. godine o jačanju kaznenog okvira za prevenciju olakšavanja nezakonitog ulaska, kretanja i boravka,
15. Okvirnom odlukom Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. godine o borbi protiv terorizma,
16. Okvirnom odlukom Vijeća 2005/212/PUP o oduzimanju predmeta, sredstava i imovine stečene kaznenim djelima od 24. veljače 2005. godine,
17. Konvencijom od 26. srpnja 1995. godine, koja se donosi na temelju članka K.3 Ugovora o EU, o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL C 316, 27.11.1995, str. 49),
18. Protokolom od 27. rujna 1996. godine, koji se donosi na temelju članka K.3 Ugovora o EU, uz Konvenciju o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL C 313, 23.10.1996, str. 2),
19. Drugim Protokolom od 19. lipnja 1997. godine, koji se donosi na temelju članka K.3 Ugovora o EU, uz Konvenciju o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL C 221, 19.7.1997, str. 12),
20. Konvencijom o provedbi Sporazuma iz Schengena.

Članak 387.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2013.

Klasa: 740-02/11-01/06

Zagreb, 21. listopada 2011.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga
sabora
Luka Bebić, v. r.